This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

HDI
HW 5NPQ %

Digitized by Google

שלום על ישראל

FROM THE INCOME
OF THE BEQUEST OF
LEE M.
FRIEDMAN '93

Harvard College
Library

Digitized by Google

Digitized by Google

Cl. VIRI

JACOBI ALTINGII, COMPENDIUM GRAMMATICÆ HEBRAICÆ,

pro
faciliori captu
ILLUSTRIS PÆDAGOGII
MARBURGENSIS,
Superiorum juſſu
Brevius quàm antehac digeſtum
à
JOHANNE REINHARDO
WISSENBACHIO.

Marburgi Cattorum,
Typis HENNINGI & P. C. MÜLLERI,
Academ. Typograph.
ANNO MDCCXIV.

Digitized by Google

Iac. Altingii fundamenta punctationis li
guae sanctae. Groening. 1654 (in bibl. pu
Ien.)

R. David Kimchi
DE NECESSITATE COGNITIONIS GRAMMATICÆ.

אשר למד ותורה לו לקנין ולא למד יסוד דקדוק
ולא בן כמו חורש אשר ינהג שורים וידו מבלי
מלמד ודרבן:

HARVARD
UNIVERSITY
LIBRARY

Lee Frishman

Digitized by Google

Optimæ indolis & ſpei
Adoleſcentibus,
Primæ Claſſis Diſcipulo Primo,
PHILLIPPO HARLAH, Bremano,
DN. FRIDERICI HARLAH,
Magnarii Mercatoris in Repl. Bremenſi florentiſſima, & ad D. Stephanum Diaconi Vigilantiſſimi, ùt & Membri Delegatorum, qui reditibus Claſſis navalis Anglicanæ adminiſtrandis præſunt,
FILIO DILECTO;
ùt &
Secundæ Claſſis Diſcipulo Primo,
PHILIP. HENR. KLEINSCHMIDT,
Viri Nobiliſſimi, Ampliſſimi atq; Conſultiſſimi,
DOMINI
JOH. HENRICI KLEINSCHMIDT,
U. J. DOCTORIS, ac in Incluta Marburgenſi Academia Pandectarum PROFESSORIS Celeberrimi
FILIO Haud DEGENERI;
Nec non
Ejusdem Claſſis Diſcipulo,
JOH. NICOLAO FAY, Wetteravo,
Viri Admodùm Reverendi & Doctiſſimi,
DN. PHILIPPI HENRICI FAY,
Eccleſiæ Muſchenheimenſis in Wetteravia Paſtoris Vigilantiſſimi, divinorúmque Eloquiorum Diſpenſatoris Fideliſſimi.
FILIO CHARISSIMO,
Salutem & gratiam divinam apprecor.

Digitized by Google

PRÆFATIO.

LInguâ nîl quicquam utilius Sol unquam adſpexit; illa eſt loquens calamus, quô interiora mentis cogitata aliis communicamus. Quævis quidem eſt vinculum ſocietatis & communionis, quâ homines inter ſe natura conciliat & conjungit; ea verò, quæ Dei mentem ſincerè explicat, & à qua divini Verbi veritas atque certitudo dependet, ſola eſt lingua ſancta, omnium antiquiſſima, præſtantiſſima ac maximè neceſſaria, quam ab Hebero poſt linguarum confuſionem, utpote qui cum aliis ſtructuræ turris Babylonicæ non interfuerat, Hebræam vocant. Deus Triunus eâ uſus fuit ante hominis formationem, quando dixit: נעשה אנשים, & poſt creationem in paradiſo primos noſtros parentes illam docuit, poſt lapſum iisdem hâc linguâ pœnam dictavit, ſimulac ſer-

ſerpenti, eorum ſeductori. Hâc Adamus deinceps cunctis rebus & animantibus nomina, naturam uniuscujusque exprimentia, impoſuit. Hâc decalogum Moſes in Arabiæ monte Sinai ex Jehovæ manu non ſolùm accepit, ſed & ipſe alias leges & præcepta ad religionem ac rempublicam pertinentia totis illis diebus quadraginta, quibus fuit alloquiô divinô dignatus & occupatus, conſcripſit. Eâdem Angeli cum hominibus collocuti ſunt: eâdem Prophetæ uſi fuerunt, etiam Apoſtoli plerumque; quin imò Servator noſter Jeſus Chriſtus, cùm in terris corpoream indutus naturam degeret, conciones habuit, atque directum ad cœlos iter oſtendit idiomate Hebraicô. Præterea hæc lingua ſancta pauciſſimis verbis res complures complectitur; verba inſuper & periodi in ſacro codice majeſtatem ſpirant, ſuavitatem & efficaciam ſtupendam. Quid cauſæ fuit, quòd principiò in Eccleſia tot ac

Digitized by Google

tantæ tenebræ inſurrexerint, nonne linguæ hujus ſanctæ contemtus atque neglectus? à quo tempore autem à Clariſſimis quibusdam Viris aliarum linguarum verſiones ad ipſos fontes revocabantur, verbi divini lux refulgebat, variáque errorum ſemina evellebantur. Quæ cùm ità ſeſe habeant, atque hæc lingua Hebræa cum cæteris omnibus homini minimè naturalis ſit, præceptis omnino opus eſt: quandoquidem verò Grammaticam Altingii, accuratiſſimi & peritiſſimi Hebræi, difficiliorem & prolixiorem judico, quàm diſcipuli Scholaſtici tenerô adhuc ingeniô aſſequi poſſint, Compendium ejusdem obſervatô tamen ordine, & paragraphorum ſcitu maximè neceſſariorum in pleniori Grammatica contentorum numerô excerpſi: multa, inquam, prætermiſi, accentuum inprimis & punctorum rationes, quæ provectioribus, exercitatioribus atque Academicis conveniunt ſtudioſis magis

gis

gis, quàm tyronibus Scholaſticis. Hiſce præceptis paucioribus hauſtis, nullum dubium erit, quin ingenti cum alacritate quaſi ſitibundi ad plenum Syſtema tanquam fontem properaturi, faciliori quoque operâ non modò majorem cognitionem habituri, ſed & firmum ac ſolidum fundamentum ſubſtructuri ſint. Quòd denique exiguo quidem, ſed felici huic labori, ſuaviſſimi Adoleſcentes, qui omnibus literis atque artibus ingenuis conſecrati eſtis, nomina veſtra præpoſuerim, incitamentum eſt Veſtra in ſtudiis alacritas, ingenii bonitas & morum elegantia: hilari fronte & vultu ſuſcipite hoc Compendium, quod nihil aliud eſſe ſtatuo, quàm linguæ ſanctæ præparationem; eô veſtris ac omnium diſcipulorum commodis inſervire volui, meæque erga vos ϛοργῆς inſigne inditium gratum & acceptum habete. Deus, omnis boni dator, currentibus vobis calcar addat, conatus Veſtros promoveat, eósque ad nominis ſui ſancti gloriam, & aliquando Eccleſiæ vel Reipublicæ bonum quàm feliciſſimè proſperet. Marburgi menſe Junio illius anni,

QVô pIa Mens IanI eſt, hoſtILes CLaVDere portas,
Et Lætos anIMos qVILIbet VnDe CapIt.

Digitized by Google

PIeridum cœtum cogebat APOLLO diſertum,
Grammaticæ verò deerat artis opus.
MERCURIUS *Phœbi* ſapientis juſſa capeſſens
Abſentem voluit quærere *Grammaticam*.
Aſt MUSÆ revocant: pol! nos erravimus omnes,
Haud deeſt nobis *Grammaticæ* artis opus.
Eſt WISSENBACHIUS Marburgi nomine clarus,
Quem decet in noſtræ *Grammaticæ* eſſe locô.
Ergo magnus honos, laudes & fama ſequentur
Hunc WISSENBACHIUM, quem chorus almus amat.
Auguro, nec fallax unquam me decipit omen:
Demeritum ſtudium præmia digna manent.

Dab. Marburg. Ipſ. Idib.
Mart. CIↃ IↃCCXIV.

Hæc gratulans appoſuit
J. C. SANTOROC,
Prof. Ord. & Pædagogiarcha.

DIſcipuli chari! ſanctam ſi diſcere linguam
Ad votum cupitis, diſcite Grammaticam:
Hæc vos utiliter bona fundamenta docebit,
Pòſt quivis poterit cætera ſcire brevi.
Veſtra Deus, cujus benedictio ſola ſecundat,
Afflatûs moveat Numine corda Sacri.

JOHANNES REINHARDUS
WISSENBACHIUS.

GRAM-

GRAMMATICÆ HEBRÆÆ

SECTIO I. *De Literis*

CANON PRIMUS.

LInguæ Hebrææ, materialiter conſideratæ, prima principia ſunt *Literæ* & *Puncta*.

§. 2. Literæ comprehenduntur Alphabetho, ſuntque numero XXII, naturâ omnes conſonæ.

Nomen.	*Figura.*	*Poteſtas.*	*Numerus.*
Aleph	א	(᾽) *Spiritus lenis Græcorum, indicari poteſt* h *inverſo*, ɥ	1
Bheth	ב	β *cum aſpiratione*, bh.	2
Ghimel	ג	γ *aſpiratum*, gh.	3
Dhaleth	ד	δ *aſpiratum*, dh.	4
He	ה	(῾) *Spiritus aſper Græcorum*, h.	5
Vav	ו	*Digamma Æolicum*, v.	6
Zajin	ז	ζ ds, z.	7
Hheth	ח	hh, *vulgò* ch.	8
Teth	ט	τ t.	9
Jodh	י	j.	10
Chaph	כ	χ ch.	20
Lamedh	ל	λ l.	30
Mem	מ	μ m.	40
Nun	נ	ν n.	50
Samech	ס	σ ſ.	60
Ajin	ע	hhh.	70
Phe	פ	φ ph.	80
Tzadhe	צ	tz.	90

Nomen.	*Figura.*	*Poteſtas.*	*Numerus.*
Koph	ק	ϰ k.	100
Reſch	ר	ρ r.	200
Schin, Sin	ש	σχ ſch, *vel* σ ſ.	300
Thav	ת	θ th.	400

Litera *Ajin* ע eſt adſpiratio fortiſſima; Græcis ἄφωνος, qui vel per ſpiritum lenem aut aſperum, vel per γ ab initio, in fine nonnunquam per ν expreſſerunt. Unde redditur ab aliis per gn in ſyllabæ principio, per ng autem in ejus fine.

Hæ quinque literæ צ, פ, נ, מ, כ, (quarum ſymbolum eſt בְּמַנְפֵּץ) figuram mutant in fine vocum; & ſic ſcriptæ ץ, ף, ן, ם, ך, *Finales* nuncupantur.

Quinque literæ ornatus ergò, & ut lineæ æquales ſint, citra hiatum dilatantur hôc pactô, א, ה, ל, ם, ת, unde *Dilatatæ* nuncupari poſſunt: addunt nonnulli ד & ח.

§. 3. Conſonantibus eſſentiale eſt moveri, hoc eſt, conſonare, ſive unà cum ſono aut vocali pronunciari. Hæc ipſarum pronunciatio *Motus*, atque ipſæmet literæ inde *Mobiles* appellantur.

Quatuor tamen iſtæ אהוי (technicâ dictione *Ehevi* dictæ) interdum conſonantium naturam exuunt, & non moventur ſeu conſonant: atque tunc ob ceſſantem motum ſeu pronunciationem *Quieſcentes* vocantur.

Hæ verò אהוי ob ſimilitudinem uſus ſæpe inter ſe permutantur:

א pro ה: הָאָמוֹן *multitudo*, pro הֶהָמוֹן Jer. 52, 15.

ה pro א: הֵתָיוּ *venite*, pro אֵתָיוּ Eſa. 21, 14.

ה pro ו: עִירֹה *pullum ſuum*, pro עִירוֹ Gen. 49, 11.

Digitized by Google

ו pro י: בְּהִתְוַדַּע *in notum faciendo ſe*, pro הִתְוַדַּע Gen. 45, 1.

י pro א: רֵים *monoceros*, pro רְאֵם Job. 39, 9.

י pro ה: בָּנוּי *ædificatus*, pro בָּנוּה Cant. 4, 4.

§. 4. Diſtinguuntur Literæ ratione organorum in articulatione illarum præcipuè exercendorum in claſſes quinque: nempe in

Gutturales אחהע ahachang.
Labiales בומף bumaph.
Palatinas גיכק gichak.
Linguales דטלנת datleneth.
Dentales זסצרש ſaszeraſch.

§. 5. Diſtinguuntur etiam Literæ ex uſu, quem in Etymologia obtinent, in Radicales & Serviles. *Radicales* ſemper faciunt ad eſſentiam Radicis ſeu thematis (præter ד & ט quando vicem ת ſervilis in Hitpahel obeunt §. 112.) quarum numero ſunt XI. his dictionibus comprehenſæ, memoriæ ergò חַג זָע צֶדֶק פַּסְפַּר *princeps tripudiavit, mota eſt juſtitia.*

Serviles & ipſæ frequenter radicales ſunt, non tamen ſemper ſunt tales, ut faciant ad eſſentiam radicis, ſed præter eam ſæpenumero accedunt ad varias inflexiones & compoſitiones conſtituendas; ſuntque itidem XI. hôc memoriali expreſſæ, מֹשֶׁה וְכָלֵב אֵיתָן *Moſes & Caleb robuſtus.*

SECTIO II. *De Punctis.*

§. 7. *Punctorum* appellatione venit, quicquid in

Digitized by Google

Hebræa ſcriptura occurrit præter literas. Sunt verò Punctorum genera tria; unum eorum, quæ *Sonum* moderantur; alterum illorum, quæ *Tonum* regunt; tertium merè *Criticorum eſt*, quæ ad criſin Maſorecharum ſolummodò pertinent.

§. 8. Puncta *Sonum moderantia* ſunt, quæ ad ipſam lectionem neceſſariò requiruntur; ſúntque numerô XVIII. eaque vel Dominantia, vel Servilia.

§. 9. *Dominantia* vocantur *Vocales*, quæ ratione Soni ſunt quinque, cùm nec plures, nec pauciores ſoni ſimplices dentur: ratione quantitatis autem decem, quinque Longæ, & totidem Breves Vocales.

§. 10. *Longæ Vocales* ſunt, quæ integram moram in pronunciatione poſſident, ſive quæ duo tempora habent.

Kametz	ָ	[illegible]	â
Tzeri	ֵ	[illegible]	è
Chirek longum	יִ	[illegible]	î
Cholem	וֹ	[illegible]	ô
Schurek	וּ	[illegible]	û

Harum Vocalium tres priores infra literas collocantur, quarta ſupra Vau dextrorſum, & quinta in medio ſeu ventre Vaf ſiniſtrorſum.

Tres poſteriores quoque fulcri aut firmamenti ergò adſciſcunt literam quieſcentem: Chirek quidem י, Cholem verò & Schurek ו. Eſt autem quieſcens illa prorſus neceſſaria vocali Schurek, ſed ab aliis quandoque abeſt: rariùs quidem à Chirek longo, & non niſi ex analogia deprehenditur; frequentiùs verò à Cholem, & ex puncto ſuo facillimè agnoſcitur: ut שרגם *racemi* pro שריגים Gen. 40, 10. ואבדל *& ſeparavi*, pro ואבדיל Lev. 20, 26. ſic ſemper in

ישׁו

יִשַׁי *Iſai*, ſive Jeſſe; in דָּוִד *David* frequentiſſimè: הֹוָה *cala-mitas* pro הוֹוָה Eſa. 47, 13. חֹדֶשׁ *menſis* Gen. 29, 12. שְׁפֹט *judicare* Ruth. 1. 1. אֱלֹהִים *Deus* ab אֱלוֹהַּ Gen. 1. 1. כֹּל *omne*, & in compluribus aliis, quæ ſi plenè ſcribantur, inſolitum eſt, & ceu anomalum notatur.

§. 11. *Breves Vocales* ſunt, quæ dimidiam moram in pronunciatione poſſident, ſive quæ unicum tempus habent; ſuntque

Patach	ַ	a	a
Segol	ֶ	e	e
Chireck breve	ִ	i	i
Kametzchatuph	ָ	o	o
Kibbutz	ֻ	u	y

Hæ omnes infra literas collocantur, & Kametzchatuph quantitate ac ſono à Kametz magno differt, cum quo figurâ prorſus convenit.

§. 12. Puncta *Servilia* vel ſunt Notæ abſentis ſoni, vel Affectiones Conſonantium.

§. 13. *Notæ abſentis ſoni* ſunt quinque, Scheva & ejus quatuor Vicaria puncta.

Scheva, aliâs Scheva ſimplex (ְ)
Vicaria Schevatis ſunt
Scheva compoſitum triplex,
Chatephpatach (ֲ)
Chatephſegol (ֱ)
Chatephkametz (ֳ)
Patach furtivum (ַ)

Scribuntur & hæc puncta infra literas, omniaque naturam & poteſtatem Schevatis ſimplicis retinent, atque vocalis abſentiam induunt.

Omnis litera mobilis, ſive Conſona Vocali carens, habet

habet ſub ſe Scheva ejusve Vicarium, privationis iſtius indicem notam. Quod utrumque ſemper exprimitur in dictionis initio ac medio. In fine autem, ſive ſub ultima litera Scheva ſubintelligitur, præterquam ſub Caph: ùt וְחֹשֶׁךְ & tenebræ Gen. 1. 2.

Patach furtivum autem, quod eſt vicarium Schevatis, in fine exprimitur ſub ſolis ה mobili & radicali, ח & ע §. 52, ùt וְרוּחַ & *Spiritus* Gen. 1. 2. רָקִיעַ expanſum v. 6. אֱלוֹהַּ *Deus* Job. 35. 10.

§. 14. *Affectiones Conſonantium* variant illarum pronunciationem, ſuntque tres; punctum Diacriticum literæ ש, Dages & Mappik.

§. 15. *Punctum Diacriticum* literæ ש extremis ejus dentibus ſupernè incumbit, & pro differenti ſitu diverſum ejus nomen, ac poteſtatem quoque diverſam facit.

Nam dextrum שׁ Schin dici, & cum adſpiratione ſibilandum eſſe docet: Siniſtrum שׂ Sin appellari, & adſpiratione illâ carere indicat: ùt שִׁבְּרוּ fregerunt 2. Reg. 11. 18. שִׂבְּרוּ ſperarunt. Eſth. 9. 1.

Unum idèmque punctum ſæpe & literam & vocalem Cholem ſimul dènotat. Dextrum id facit, quando litera præcedens aliâ vocali caret: ùt מֹשֶׁה, Moſes. Siniſtrum id facit, quando ipſummet ש omni aliâ vocali caret: ùt שׂנֵא ſonê, odio habens.

Non-

Nonnunquam ש utrinque punctum habet, ſed alterutrum Diacriticum, alterum Cholem; quod ex conſonæ, proximè Cholem præcedentis, conditione ſimiliter deprehenditur: ùt שֹׁחַד *munus* Prov. 6. 35. פֹּשֵׂק labia diducens. Prov. 13. 3.

§. 16. *Dages* punctum eſt, quod medio ſeu ventri literarum inſcribitur, eáſque indurat leniter vel fortiter: à qua differentia aliud Lene dicitur, aliud Forte.

§. 17. *Dages lene* tollit naturalem adſpirationem literarum ſex בגדכפת, quæ voce technicâ Begadkephath nuncupantur: ùt בָּבֶל Babel Pſ. 137. 1. כּוֹכָב ſtella, quod pronunciatur Cochabh, non Chochabh.

§. 18. *Dages forte* eſt compendium ſcribendi literas, quibus imprimitur, duplicandas eſſe docens: ùt מִמֶּנּוּ mimménnu ex nobis Gen. 3. 22. יַמִּים jammîm, maria Gen. 1. 10. pro יַמְמִים.

§. 19. *Mappik* punctum eſt, ſolius literæ ה ventrem occupans, quoties in fine dictionis vocali caret, & tamen mobilis eſt, ut motus ejus hoc indicio innoteſcat: ùt נָגַהּ *ſplenduit* Job. 22. 28. גֹּבַהּ gôbhah, *altitudo* Prov. 16. 18.

Hujus abſentia ſimiliter per Raphe indicatur: ùt הִוָּסְדָה *fundari eam* Exod. 9. 18.

§. 20. Puncta, quæ *Tonum moderantur*, ſunt Accentus vel Tonici, vel Euphonicus.

Digitized by Google

§. 21. *Tonici* numero ſunt XXXV. figurâ varii, ſimplices vel compoſiti; ſitu inferni vel ſuperni, vel ſimul inferni ac ſuperni, vel lateralis; itémque præpoſitivi vel poſtpoſitivi, vel indifferenter ſe habentes.

Dignitate ſunt Reges, majores minoresve, aut miniſtri, ſibi invicem totique orationi vel continuandæ, vel in ſua commata, ſemicola, cola, ac periodos diſtinguendæ (inſuper etiam ex Synagogæ uſu modulandæ) inſervientes: denique libris proſâ metrôve (ùt libri אמת Jobi, Proverbiorum, Pſalmorum) exaratis proprii, aut utriſque communes.

Pleraque exhibet ſubjectum Schema in dictione וארפאהו *& ſanabo eum* Eſa. 57. 18.

Accentus inferni ſunt XII.

וארפאהו: *Sillak*, Rex maximus.

וארפאהו *Atnach*, Rex major primarius.

וארפאהו *Tiphcha* { Rex major in proſ. / Miniſter in metr.

וארפאהו *Tiphcha initiale*: in metr. } Reges minores.

וארפאהו *Tebhir*: } in proſ.

וארפאהו *Jethibh*; }

Munach:

Digitized by Google

וארפאהו *Munach:*		Miniſtri.
וארפאהו *Mahpach:* . . .		Miniſtri.
וארפאהו *Jerah* ſive *Galgal:* . .		Miniſtri.
וארפאהו *Merca:*		Miniſtri.
וארפאהו *Merca geminum:*	in proſ.	Miniſtri.
וארפאהו *Darga:* . . .	in proſ.	Miniſtri.

Accentus ſuperni ſunt XVIII.

וארפאהו *Rebbia:*		Reges majores.
וארפאהו *Garſcho Rebbia,* ſive *Rebbia gtereſchatum:* in metr.		Reges majores.
וארפאהו *Sakeph minus:*	in proſ.	Reges majores.
וארפאהו *Sakeph majus:*	in proſ.	Reges majores.
וארפאהו *Segolta:* . .	in proſ.	

וארפאהו *Paſchta:* in proſ.	Reges minores.
וארפאהו *Schalſcheleth:* in proſ. at in metr. miniſter.	Reges minores.
וארפאהו *Sarka:*	Reges minores.

Digitized by Google

וארפאהו *Pazer:*			Reges minimi.
וארפאהו *Geresch:*	in proſ.		
וארפאהו *Geresch geminum:*			
וארפאהו *Karne-para:*			
וארפאהו *Teliſcha majus:*			
וארפאהו *Teliſcha minus:* in proſ.			Miniſtri.
וארפאהו *Kadma:*			
וארפאהו *Sarka anterius:*	in metr.		
וארפאהו *Munach ſuperius:*			
וארפאהו *Mahpach ſuperius:*			

Accentus Inferni & ſuperni ſimul ſunt IV.

וארפאהו *Mahpacho Merca*, ſeu *Merca Mahpachatum:* in metr. Rex major primarius.

וארפאהו *Sarko Merca*, ſive *Merca Sarkatum:*	in metr. Miniſtri.
וארפאהו *Sarko Mahpach*, ſeu *Mahpach Sarkatum:*	
וארפאהו *Muna Munach*, ſive *Munach ſuperinferum:*	

Accen-

Digitized by Google

Accentus lateralis I.

וארבאהו ׀ *Peſik:*

§. 22. Accentuum Tonicorum omnium poteſtas communis eſt, & officium idem figendi toni, hoc eſt, ut oſtendant, quænam ſyllaba cujusque dictionis in pronunciatione attollenda ſive acuenda ſit.

Elevatio iſta ſingulis dictionibus nonniſi unica competit, & quidem ſolùm ultimis aut penultimis ſyllabis, quæ ſolæ accentus Tonici capaces ſunt. Antepenultima eum nunquam recipit.

§. 23. Tonici accentus privatio eſt lineola, inter dictiones duas transverſim interjacens, quæ *Maccaph* dicitur, & dictionem proximè antecedentem tonico carere, ideoque in pronunciatione ſequenti connectendam, ejusque partem cenſendam eſſe oſtendit: ùt לא־יבול *non cadet* Pſal. 1. 3. אשר־יעשה *quod faciet*, ibidem.

§. 24. *Euphonicus* accentus ſuaviorem reddit pronunciationem, eſtque unicus, *Metheg* dictus. Notatur virgulâ perpendiculari infra literam, & accedit punctis dictionum prioribus, quibus morulam aliquam addit: ùt לרקיע expanſum.

§. 25. Puncta *Critica* ſunt notæ Maſorethárum ad criſin ſacram pertinentes.

SECTIO III. *De Syllaba.*

§. 26. Ex conjunctione literarum & punctorum vocalium Syllabæ, ex Syllabis unâ pluribusve, dictiones accentu ſuô ſeu tonô præditæ, ex pluribus dictio-

dictionibus ſententiæ, & his denique tota oratio conſtat.

Conjunctio autem omnis tam in lectione, quàm in ſcriptione à dextra versùs ſiniſtram procedit, qui rectus eſt movendi ſeu pronunciandi ordo.

§. 27. Syllabam facit nec ſola litera, nec ſola vocalis, ſed ad ejus conſtitutionem requiritur primò litera mobilis ſive conſonans; deinde Vocalis conſonanti illi propria, quæ vel ſupponitur, vel ad latus ſiniſtrum apponitur: ùt שָׁתוּ *poſuerunt* Pſ. 3. 7.

§. 29. *Vocalis longa*, (quia duorum temporum eſt §. 10) cum conſona, quam ſequitur, abſolvit Syllabam: ùt הָיוּ hâ-jû *fuerunt*.

§. 30. *Vocalis brevis* (quia nonniſi unicum tempus in ſe habet §. 11.) cum conſona, quam ſequitur, Syllabam abſolvere nequit.

§. 34. Literæ אהוי vocalem ſequentes ex §. 3. *Quieſcentes* eſſe agnoſcuntur, quotieſcunque omni puncto, ad ſonum moderandum faciente, quod ſibi proprium ſit, deſtituuntur.

Quieſcentium literarum ſedes & quies ſe etiam diverſimode habet. א quieſcit in fine, interdum in medio dictionis. ה non niſi in fine quieſcit, ſed non ſemper; nam cùm habet vocalem aut Mappik mobile eſt: ו & י verò utrobique quieſcere, & etiam moveri poſſunt.

§. 35. Literarum mobilium ſive conſonantium, vocali carentium, conjunctio cum vocali in eandem ſylla-

Digitized by Google

ſyllabam fit per Scheva, ejusve vicaria: quæ proinde puncta præter privativam vocalis §. 13. etiam connexivam vim habent.

§. 36. Scheva ipſum quod etiam *ſimplex* dicimus, expreſſum vel ſubintellectum, literam, cui ſubeſt, connectit cum vocali aut ſequente, aut antecedente: à quo gemino munere geminum nomen obtinuit, Mobilis & Quieſcentis: ſive appellatione magis propriâ Promoventis & Retroagentis.

§. 37. *Scheva Mobile* ſive *Promovens* eſt, quod conſonam, cui ſubjacet, connectit cum ſequente vocali, adeoque in lectione rectô ordine, nempe à dextra versùs ſiniſtram §. 26. eam movet.

Tale Scheva eſt 1. initiale dictionis: ùt גְּדִי hœdus 2. poſt vocalem longam: ùt יָכְלוּ potuerunt 3. poſt vocalem brevem, cujus tempus deficiens aliter, quàm per conſonam ſequentem expreſſam compenſatum eſt: ùt לַמְנַצֵּחַ chori magiſtro 4. poſt Scheva quieſcens, ſive illud expreſſum ſit: ùt וַיִּרְדְּפוּ & perſecuti ſunt; ſive in litera dageſſata lateat: ùt וַיְכַל & abſolvit.

§. 38. *Scheva Quieſcens* ſive *Retroagens* eſt, quod conſonam, cui ſubjacet, connectit cum antecedente vocali; adeoque in lectione rectô ordine (à dextra videlicet versùs ſiniſtram §. 26.) eam moveri non ſinit; ſed contrà ſiſtit literam ſuam, ut antecedens vocalis in eam incurrat.

Tale eſt Scheva 1. poſt vocalem brevem, cujus tempus deficiens compenſatur per expreſſam literam mobilem ſe-

quen-

quentem: ùt ארצי terra mea 2. interdum poſt vocalem longam, quæ tunc neceſſariò fulcienda accentu tonicô: ùt יגרת timuiſti 3. finale quodvis: ùt ברך benedixit, etiam geminum: ùt ואשת & bibi.

§. 40. Vicaria Schevatis, quæ *Compoſita* vocantur, quia ſonum vocalis, qua cum componuntur, Schevati ſuo proprium neceſſariúmque faciunt, ſemper ſunt mobilia, literámque ſuam, cui ſubſunt, movent, connectendam ſequenti vocali: non aliter ac ſcheva mobile, quod ob illud officium adventitiô ſonô donatur.

§. 41. Vicarium Schevatis, quod *Patach furtivum* dicitur, licèt ſonum non minùs, quàm figuram cum vocali patach communem habeat, & idcirco mutum eſſe nequeat, poteſtatem tamen aliam non obtinet, quàm ſchevatis quieſcentis; cujus tum munere gaudet, tum loco.

§. 42. *Diphthongus* propriè dicta nulla datur, quia duæ vocales immediatè concurrere nequeunt. Aſt quaſi diphthongi ſonum refert omne Jod mobile, vi ſchevatis quieſcentis cum antecedente vocali ad id opportunâ connexum.

Opportunæ vocales hîc ſunt tres longæ, Kametz, Cholem & Schurek, ac duæ breves Patach & Kibbutz. Harum longæ ſolùm cum finali Jod diphthongeſcunt; Kibbutz cum mediano tantùm; Patach cum utroque tam mediano quàm finali:

ùt

Digitized by Google

ùt אֲדֹנָי Dominus, גּוֹי gens, גָּלוּי revelatus, הַחֲנֻיוֹת cellulæ, אַיֵּה ubi, שַׁדַּי omni ſufficiens.

§. 43. Dages lene literis בגדכפת ex §. 17. inſcribitur ad euphoniam tum in medio, tum in principio dictionis. In medio quidem, quoties immediatè antecedit ſcheva quieſcens, tum explicitum ſive expreſſum; ùt נָסַכְתִּי מַלְכִּי unxi regem meum Pſal. 2. 6. tum implicitum in dages forti: ùt אַפּוֹ ira ejus.

In principio autem I. quoties præcedens dictio terminatur ſchevate quieſcente, ſive hoc fuerit expreſſum: ùt לְמֶלֶךְ תֵּן Regi da Pſal. 72. 1. ubi literæ quieſcentes prorſus otiantur, & abſentes cenſentur ex §. 34. ſive ſubintellectum: ùt אֲשֶׁר פִּרְיוֹ יִתֵּן בְּעִתּוֹ quæ fructum ſuum dabit in tempore ſuo Pſal. 1. 3. ſive vicarium: ùt וּבֹצֵעַ בֵּרֵךְ & avaro benedixit Pſ. 10. 3.

II. Quoties antecedit pauſa, quæ vel maxima eſt, ut initiales ſint periodi vel ſententiæ: ùt בְּרֵאשִׁית in principio Gen. 1. 1. כִּי quia Pſal. 1. 2. vel minor, quando præcedens dictio non in ſcheva quieſcens, ſed in vocalem, aut quieſcentem literam deſinens accentu regio vel peſikato (hoc eſt, per peſik regiâ poteſtate donato §. 21.) fuerit inſtructa: ùt

Digitized by Google

וְהָיָה כְּעֵץ & erit ſicut arbor Pſal. 1. 3. וְגִילוּ בִּרְעָדָה & exultate in tremore Pſal. 2. 11.

III. Quoties conjunguntur duæ harum literarum priore Schevatâ: vendicatur autem iſtud privilegium euphoniæ gratiâ hiſce paribus: בפ, בכ, כפ, כב, ככ, etiam כג juxta quoſdam: ùt בְּהִכָּבְדִי בְּפַרְעֹה *dùm honorem conſequor de Pharaone* Exod. 14. 18.

Dages lene in medio negligitur I. in nominibus quoties antecedens ſcheva quieſcens ortum eſt ex Kametz: ùt מַלְכֵי reges ex מְלָכִים Pſal. 2. 2. vel ex Tzeri: ùt בִּלְבָבִי in corde meo ex לֵבָב Pſal. 13. 3. Vel ex primitivo ſchevate formæ abſolutæ ſingularis aut pluralis: ùt בִּלְבוּשׁ in veſtimento, ex לְבוּשׁ Eſth. 4. 2.

II. In Verbis, quoties antecedens ſcheva quieſcens vel ortum eſt ex terminante vocali: ùt קִרְבָה appropinqua, ex קְרַב Pſal. 69. 19. vel eſt initiale tum infinitivi Kal. ùt לִשְׁפֹּט ad judicandum, ex שְׁפֹט Pſal. 10. 18. tum aliorum temporum antecedente præfixo: ùt כִּמְתַעְתֵּעַ ſicut deceptor, ex מְתַעְתֵּעַ Gen. 27. 11.

III. Quoties ſcheva quieſcens antecedit affixa ſecundæ perſonæ: ùt יִשְׁמָרְךָ cuſtodiet te Pſal. 121. 7. vel terminationem ות in nominibus: ùt מַלְכוּתוֹ regni ejus Pſ. 145. 13. exceptô unicô תַּרְבּוּת progenies Num. 32. 14.

IV. Sin-

Digitized by Google

IV. Singulari jure ſeu anomalia in nomine בגד veſtis, ante affixa quæcunque, בגדי Eſa 93. 3. itemque in nominibus propriis: ùt יקתאל Joſ. 15. 38. & יקדעם v. 56. & quibusdam aliis נגדה coram. Pſal. 116. 18.

§. 44. *Dages forte* ità duplicat literas, ut ſimul ad diverſas ſyllabas referat; adeóque litera, quæ latet in dages, ſemper pertinet ad ſyllabam vocalis præcedentis, cum qua quieſcit, ſi fuerit ex quieſcentibus literis, & vocalis illa quieti opportuna: ùt צדיק Tzaddik juſtus Gen. 6. 9. ציון Tzi-jon Zion Pſal. 2. 6. ſin fuerit mobilis, aut ex quieſcentibus quidem, ſed vocalis illa quieti ejus haud conveniens, ſemper habet Scheva quieſcens: ùt חיים viventes Pſal. 124. 3. ſedes itaque ejus propria eſt in medio dictionis, ut utrinque vocalis conſiſtat, quarum unaquæque ſyllabæ ſuæ ſonum largiatur.

SECTIO IV. *De Mutatione Punctorum generali.*

§. 46. Vocales breves ſuâ naturâ mutabiles ſunt §. 30. Longarum aliæ naturâ ſuâ immutabiles, aliæ mutabiles.

Immutabiles ſunt, quæ literam quieſcentem expreſſam poſtulant: ùt Chirek longum, Schurek & interdum Cholem.

Mutabiles ſunt, quæ iſtiusmodi quieſcente carent: ùt ſunt Kametz, Tzeri, & nonnunquam Cholem.

B At

Digitized by Google

At longæ naturâ mutabiles fiunt etiam ipſæ immutabiles ex accidenti, quoties nempe compenſant defectum aut quietem, vel aliâs quieti τῶν אהוי inſerviunt: Prius fit ex §. 60 alterum ex §. 150. tertium in הֵיכָל templum, & ſimilibus.

§. 49. Vocalis longa occurrens in eadem ſyllaba cum conſona ſeu litera mobili, habente ſcheva quieſcens expreſſum vel ſubintellectum, nec fulta accentu tonicô aut euphonicô, corripitur in oppoſitam brevem: ùt הֲיֶשְׁכֶם an ſitis vos, ex יֵשׁ Deut. 13. 4.

Omne igitur Kametz, quod in eadem ſyllaba cum ſchevate quieſcente concurrit, nec accentu tonicô, vel ſaltem euphonicô fulcitur, eſt Kametz-chatuph; quâ unâ notâ à Kametz longo diſtinguitur.

Concurſus ille obſervandus venit I. quando ſequitur ſcheva quieſcens expreſſum: ùt, קָרְבָּן Korbán, oblatio Lev. 1. 2. II. quando ſequitur ſcheva quieſcens ſubintellectum, vel ſub ultima mobili, §. 13. כָּל־ Kol, omnis Gen. 1. 29. vel in dages forti, §. 44. רָנִּי ron-ni, vociferare f. Eſa. 54. 1. III. quando Chatephkametz, aut etiam Kametz-chatuph loco ſchevatis quieſcentis collocatur propter anomaliam literarum gutturalium: ùt, מָעֳמָד mognomad conſtitutus, pro מָעְמָד 1. Reg. 22. 35.

§. 51. Vicaria Schevatis propria ſunt literarum gutturalium אחהע, quæ cûm difficiliùs exprimantur,

tur, quia ſòlô ſpiritu formandæ ſunt, ad euphoniam ſæpe numero puncta iſta adſciſcunt loco ſchevatis ſimplicis.

§. 52. Patach furtivúm loco ſchevatis quieſcentis §. 41. poſcunt gutturales tres, ה radicale & mobile, ח & ע; & quidem bifariam: I. quando ultimæ ſunt in dictione præcedente vocali longâ quacunque exceptô Kametz: ùt רָקִיעַ expanſum, pro רָקִיע Gen. 1.6. אֱלוֹהַּ Dei, pro אֱלוֹה Pſal. 50. 22.

Antecedente verò brevi quacunque, in hujus locum migrat, éſtque tunc non amplius ſervile aut furtivum, ſed vocalis brevis: ùt וַתָּנַח & quievit, pro וַתָּנְח ex תָּנוּחַ Gen. 8. 4. à נוּחַ II. quando penultimæ ſunt in dictione ſequente aliâ conſonâ, pariter vocali caſsâ; ſic verò ordinariè vocalis brevis, & frequentiſſimè patach antecedit: ùt וְלָקַחַתְּ velaka-acht & accipies, pro וְלָקַחְתְּ 1. Reg. 14. 3.

§. 60. Dages forte à literis gutturalibus אהחע, & à ר ad vitandam difficultatem ac κακοφωνίαν geminationis non admittitur, unde indageſſabiles nuncupantur.

Locô autem Dages fortis (quod literam præcedenti ſyllabæ tribuere debebat §. 44.) vocalis brevis immediatè antecedens vel producitur in longam oppoſitam, vel ſervatur: priori modô explicitè compenſatur Dages forte, poſteriori implicitè.

 Expli-

Digitized by Google

Explicita compenſatio obtinet ante ר ſemper: ùt הָרֶמֶשׂ reptans, pro הָרְמֶשׂ Gen. 1. 26. ante א ordinariè: ùt מֵאִישׁ à viro pro מְאִישׁ Gen. 2. 23. ante ע frequenter: ùt הָעֵץ arbor, pro הַעֵץ Gen. 3. 3. ante ה raró: ùt בָּהָר in monte, pro בַּהָר Gen 3. 25. ante ח rariſſimè: ùt אֵחַר diſtulit, pro אִחַר Gen. 34. 19.

Implicita compenſatio obtinet ordinariè ante ה & ח: ùt הַהֹלֵךְ ambulans prô הֲהֹלֵךְ Gen. 2. 14. minùs frequenter ante ע: ùt הֶעָרִים urbes pro הֶעָרִים Gen. 19. 25. rariùs ante א: ùt נִאֵץ irritavit, pro נִאֵץ Pſal. 10. 3.

SECTIO V. *De Nomine.*

§. 65. Partes Orationis Hebræis tres ſunt; *Verbum*, *Nomen & Particula.*

In tractatione primô locô collocatur Nomen, ſecundô particula, & tertiô Verbum; rationes ex Alting. videre licet.

§. 66. Circa *Nomen* conſideranda veniunt Derivatio, Qualitas, Genus, Motio, Numerus, Caſus, Comparatio, Regimen & Mutatio.

§. 67. *Derivatio* eſt, quâ Nomen deducitur à voce primitiva, quæ Radix dicitur, & plerumque eſt Verbum, tribus literis conſtans.

Ea

Ea ſit vel ſervatis radicalibus citra additionem aut detractionem: ùt דבר verbum, à דבר locutus eſt: vel ſolâ detractione radicalis unius ſive deficientis, ſive quieſcentis: ùt גל cumulus, à גלל volvit, אב pater, ab אבה voluit: vel ſola additione literæ ſervilis unius aut plurium: ùt משפט judicium, à שפט judicavit: vel additione & detractione ſimul: ùt מטה lectus, à נטה extendit.

Nomina interdum Radicis rationem habent, & verbo dant originem: ùt און auris, hinc און & האזין auribus percepit.

In derivatione Nominum à Verbis quoque obſervanda venit tum mutatio aliqua vocalium, tum indicium conjugationum, unde deſcendunt: ùt חכם ſapiens &c. ex Kal ſunt: מלח nauta, חבל malus, navis, סריס eunuchus, חלמות vitellus ovi &c. ex Pihel: מפתח clavis, מפלה caſus, מושב ſedes &c. ex Hiphil: השתחויה incurvatio &c. ex Hithpahel.

Literæ Serviles ad formationem Nominum derivatorum accedentes ſunt tum ſex illæ, quæ voce memoriali האמנתי continentur (unde Heemanticæ vulgò dicuntur) tum ל. Et hæ accedunt in Nominum principio omnes: א in אצבע digitus, ה in התוך fuſio, י in יצהר oleum, ל in לאל robur, מ in מזמור pſalmus, נ in נפתול lucta, ת in תגמול compenſatio. In fine duæ harum א & ל non oc-

Digitized by Google

currunt, ſed reliquæ omnes: ùt ה in חמלה clementia, י in חפשי liber, ם in פדיום redemtio, ן in שלחן menſa, ת in פרכת velum. Conjunguntur autem quandoque plures ſimul: ùt תפארת decus à פאר ornavit.

Appellantur porrò iſta omnia Nomina Aucta, ad diſtinctionem aliorum, quæ ſolis radicalibus, omnibus vel aliquibus conſtant, & Nuda dici ſolent.

§. 68. *Qualitas* Nominum eſt, ex qua diſtinguuntur in Subſtantiva, & hac tam Propria, אברהם *Abraham*, מצרים *Ægyptus*; quàm Appellativa, בית *domus*, דג *piſcis*: & Adjectiva, טוב bonus, גדול *magnus*: quò etiam pertinent Gentilia, עברי *Hebræus*; & Numeralia שני *ſecundus*, תשיעי *nonus*.

Nomina Propria hiſce proprietatibus gaudent; 1. non formant ex ſe verbum 2. non flectuntur in pluralem 3. non admittunt articulum demonſtrativum ab initio, aut affixum à fine 4. non regunt aliud nomen.

§. 69. *Genus* eſt quadruplex: Maſculinum, Fœmininum, Commune & Epicœnum. Neutrum nullum eſt, ſed id ordinariè exprimitur per Fœmininum.

Genus Nominum cognoſcitur ex ſignificatione, vel ex terminatione.

I. *Maſculina* ſunt partim ſignificatione Nomina Propria Virorum, virilium officiorum, Populorum, Fluviorum,

Digitized by Google

rum, Montium & Menſium: ut קין *Kain*, מלך *Rex*, ישראל *Iſraëlita*, ירדן *Jordan*, סיני *Sinai*, ניסן *Martius*.

Partim Terminatione pleraque in literam radicalem, aut in ſerviles ו, ם vel ן exeuntia: ut אזוב *hyſſopus*, רקיע *expanſum*, תחתי *inferior*, פדיום vel פדיון *redemtio*, *lytron*.

Excipiuntur Fœminina: ut אבן *lapis*, אגן *crater*, אפעה *vipera*, אשר & אשור *inceſſus*, באר *puteus*, גרן *area*, חרב *gladius*, nonnulláque alia radicali literâ terminata.

II. *Fœminina* ſunt partim Significatione Nomina propria Mulierum, Muliebrium officiorum, Regionum, Urbium, Plagarum; Membrorum corporis animalis, præſertim geminorum: ut רחל *Rachel*, פילגש *concubina*, מצרים *Ægyptus*, ירושלים *Hieroſolyma*, צפון *Septentrio*, אזן *auris*, לחי *maxilla*, בטן *venter*.

Partim Terminatione deſinentia vel in ה ſervile & quieſcens præcedente Kametz cum accentu tonico: ut ברכה *benedictio*; at unicum habet ה mobile: ut כבכורה *ſicut fructus præcox*. Eſa. 28. 4. unicum Patach: ut וחרבה *& ſicca* Lev. 7. 10. & unicum Segol: ut וחזורה *& compreſſa*. Eſa. 39. 5. Excipitur שדמה *ager*, quod maſculinum. Sic מנחה ſemel maſculinum eſt. Tria hæc מורה *nova-*

Digitized by Google

[illegible], [illegible] *[illegible]*, & [illegible] *[illegible]*, quia [illegible] a ſcriptura habent, [illegible] Maſculina ſunt.

Vel in ת [illegible] vocis aut longâ cum accentu, aut [illegible]. Longa eſt Schurek, גלות *exilium*; [illegible] eſt; Cholem, [illegible] *[illegible]*; [illegible] longum, [illegible] *exemplar*; Kametz, [illegible] *[illegible]*. Brevis eſt Segol, aut vicarium patach, [illegible] *[illegible]*. [illegible] *[illegible]*. Quædam ante ת patach habent cum accentu, [illegible] *gallus ſylveſtris*, [illegible] & [illegible] [illegible] Pſalmorum 61. 53. & 88. In אמת *veritas*, contractio eſt, pro אמנת, uti בת *filia*, pro בנת, [illegible] *[illegible]*, pro מתנת. Excipiuntur, & ex nominibus membrorum interdum maſculino genere uſurpantur מצח *frons*, עין *oculus*, לשון *lingua*, שן *dens*, זקן *barba*, זרוע *brachium*, יד *manus*, רגל *pes*, כנף *ala*, quæ tamen ſæpius fœminina ſunt: at פה *os*, צואר *collum*, ערף *cervix*, כר ſeu שרר *umbilicus*, עפעפים *palpebræ*, עקב *calcaneus*, ſemper; קרן *cornu*, ſæpius; עצם *os*, & שוק *crus*, ſemel maſculina ſunt.

NB: Numeralia cardinalia à tribús ad decem incluſivè minatione muliebri maſculina ſunt, ſub virili fœ-
שלש f. שלשה vel שלשת m. *tres*; ארבע f. ארבעה

vel

vel אַרְבַּעַת m. *quatuor*; עֶשֶׂר f. עֲשָׂרָה vel עֲשֶׂרֶת m. *decem*.

III. *Communia* ſunt Numeralia à viginti ad centum incluſivè; עֶשְׂרִים *viginti*, שְׁלֹשִׁים *triginta*, מֵאָה *centum*. Alia nonnulla uſu potiſſimum obſervanda, אֳנִי *navis*, אֹרַח *ſemita*, אָרוֹן *arca* &c. Maſculina ſæpius, הָמוֹן *turba*, חֶבֶל *funis*, *tractus*, שֵׁבֶט *virga*, *tribus*. Crebrius Fœminina, אֶרֶץ *terra*, אֵשׁ *ignis*, אוֹת *ſignum* &c.

IV. *Epicœna* ſunt, quæ ſub uno genere utrumque ſexum complectuntur, quorum genus ex terminatione ferè agnoſcitur. Maſculina ſunt בָּקָר *bos*, חֲזִיר *ſus* &c. Fœminina אַרְנֶבֶת *lepus* &c. Communia ſunt גָּמָל *camelus*, & quædam alia.

§. 70. *Motio* eſt Adjectivorum, & quorundam Subſtantivorum ad diſtinctionem ſexus, ex maſculino in fœmininum, additis terminationibus fœmininis, טוֹב טוֹבָה *bonus*, *bona* אַחֵר אַחֶרֶת *alius*, *alia*; עִבְרִי עִבְרִית *Hebræus*, *Hebræa*; פּוֹקֵד פּוֹקְדָה פּוֹקֶדֶת *viſitans*; מֶלֶךְ מַלְכָּה *rex*, *regina*.

§. 71. *Numerus* eſt triplex: Singularis, Pluralis & Dualis. Singularis eſt variæ terminationis, quæ etiam generis indicium aliquando continet. Pluralis geminus eſt pro diverſitate generis, maſculini & fœminini, quam ſuâ terminatione connotat.

Digitized by Google

currunt, ſed reliquæ omnes: ùt ה in חמלה clementia, י in חפשי liber, ון in פדיון redemtio, ן in שלחן menſa, ת in פרכת velum. Conjunguntur autem quandoque plures ſimul: ùt תפארת decus à פאר ornavit.

Appellantur porrò iſta omnia Nomina Aucta, ad diſtinctionem aliorum, quæ ſolis radicalibus, omnibus vel aliquibus conſtant, & Nuda dici ſolent.

§. 68. *Qualitas* Nominum eſt, ex qua diſtinguuntur in Subſtantiva, & hac tam Propria, אברהם *Abraham*, מצרים *Ægyptus*; quàm Appellativa, בית *domus*, דג *piſcis*: & Adjectiva, טוב bonus, גדול *magnus*: quò etiam pertinent Gentilia, עברי *Hebræus*; & Numeralia שני *ſecundus*, תשיעי *nonus*.

Nomina Propria hiſce proprietatibus gaudent; 1. non formant ex ſe verbum 2. non flectuntur in pluralem 3. non admittunt articulum demonſtrativum ab initio, aut affixum à fine 4. non regunt aliud nomen.

§. 69. *Genus* eſt quadruplex: Maſculinum, Fœmininum, Commune & Epicœnum. Neutrum nullum eſt, ſed id ordinariè exprimitur per Fœmininum.

Genus Nominum cognoſcitur ex ſignificatione, vel ex terminatione.

I. *Maſculina* ſunt partim ſignificatione Nomina Propria Virorum, virilium officiorum, Populorum, Fluviorum,

Digitized by Google

rum, Montium & Menſium: ut קין *Kain*, מלך *Rex*, ישראל *Israëlita*, ירדן *Jordan*, סיני *Sinai*, ניסן *Martius*.

Partim Terminatione pleraque in literam radicalem, aut in ſerviles י, ם vel ן exeuntia: ut אזוב *hyſſopus*, רקיע *expanſum*, תחתי *inferior*, פדיום vel פדיון *redemtio*, *lytron*.

Excipiuntur Fœminina: ut אבן *lapis*, אגן *crater*, אפעה *vipera*, אשור & אשור *inceſſus*, באר *puteus*, גרן *area*, חרב *gladius*, nonnulláque alia radicali literâ terminata.

II. *Fœminina* ſunt partim Significatione Nomina propria Mulierum, Muliebrium officiorum, Regionum, Urbium, Plagarum; Membrorum corporis animalis, præſertim geminorum: ut רחל *Rachel*, פילגש *concubina*, מצרים *Ægyptus*, ירושלים *Hieroſolyma*, צפון *Septentrio*, אזן *auris*, לחי *maxilla*, בטן *venter*.

Partim Terminatione deſinentia vel in ה ſervile & quieſcens præcedente Kametz cum accentu tonico: ut ברכה *benedictio*; at unicum habet ה mobile: ut כבכורה *ſicut fructus præcox*. Eſa. 28. 4. unicum Patach: ut וחרבה *& ſicca* Lev. 7. 10. & unicum Segol: ut והזורה *& compreſſa*. Eſa. 39. 5. Excipitur שדמה *ager*, quod maſculinum. Sic מנחה ſemel maſculinum eſt. Tria hæc מורה *novacula*,

quentem: ùt אַרְצִי terra mea 2. interdum poſt vocalem longam, quæ tunc neceſſariò fulcienda accentu tonicô: ùt יָגֹרְתְּ timuiſti 3. finale quodvis: ùt בֵּרֵךְ benedixit, etiam geminum: ùt וָאֵשְׁתְּ & bibi.

§. 40. Vicaria Schevatis, quæ *Compoſita* vocantur, quia ſonum vocalis, qua cum componuntur, Schevati ſuo proprium neceſſariúmque faciunt, ſemper ſunt mobilia, literámque ſuam, cui ſubſunt, movent, connectendam ſequenti vocali: non aliter ac ſcheva mobile, quod ob illud officium adventitiô ſonô donatur.

§. 41. Vicarium Schevatis, quod *Patach furtivum* dicitur, licèt ſonum non minùs, quàm figuram cum vocali patach communem habeat, & idcirco mutum eſſe nequeat, poteſtatem tamen aliam non obtinet, quàm ſchevatis quieſcentis; cujus tum munere gaudet, tùm loco.

§. 42. *Diphthongus* propriè dicta nulla datur, quia duæ vocales immediatè concurrere nequeunt. Aſt quaſi diphthongi ſonum refert omne Jod mobile, vi ſchevatis quieſcentis cum antecedente vocali ad id opportunâ connexum.

Opportunæ vocales hîc ſunt tres longæ, Kametz, Cholem & Schurek, ac duæ breves Patach & Kibbutz. Harum longæ ſolùm cum finali Jod diphthongeſcunt; Kibbutz cum mediano tantùm; Patach cum utroque tam mediano quàm finali:

ùt

ùt אֲדֹנָי Dominus, גּוֹי gens, גָּלוּי revelatus, חֲנֻיוֹת cellulæ, אַיֵּה ubi, שַׁדַּי omni ſufficiens.

§. 43. *Dages lene* literis בגדכפת ex §. 17. inſcribitur ad euphoniam tum in medio, tum in principio dictionis. In medio quidem, quoties immediatè antecedit ſcheva quieſcens, tum explicitum ſive expreſſum; ùt נָסַכְתִּי מַלְכִּי unxi regem meum Pſal. 2. 6. tum implicitum in dages forti: ùt אַפּוֹ ira ejus.

In principio autem I. quoties præcedens dictio terminatur ſchevate quieſcente, ſive hoc fuerit expreſſum: ùt לְמֶלֶךְ תֵּן Regi da Pſal. 72. 1. ubi literæ quieſcentes prorſus otiantur, & abſentes cenſentur ex §. 34. ſive ſubintellectum: ùt אֲשֶׁר פִּרְיוֹ יִתֵּן בְּעִתּוֹ quæ fructum ſuum dabit in tempore ſuo Pſal. 1. 3. ſive vicarium: ùt וּבֹצֵעַ בֵּרֵךְ & avaro benedixit Pſ. 10. 3.

II. Quoties antecedit pauſa, quæ vel maxima eſt, ut initiales ſint periodi vel ſententiæ: ùt בְּרֵאשִׁית in principio Gen. 1. 1. כִּי quia Pſal. 1. 2. vel minor, quando præcedens dictio non in ſcheva quieſcens, ſed in vocalem, aut quieſcentem literam deſinens accentu regio vel peſikato (hoc eſt, per peſik regiâ poteſtate donato §. 21.) fuerit inſtructa: ùt

וְהָיָה

וְהָיָה כְּעֵץ & erit ſicut arbor Pſal. 1. 3. וְגִילוּ בִּרְעָדָה & exultate in tremore Pſal. 2. 11.

III. Quoties conjunguntur duæ harum literarum priore Schevatâ: vendicatur autem iſtud privilegium euphoniæ gratiâ hiſce paribus: בפ, כב, בכ, כפ, ככ, etiam כג juxta quoſdam: ùt בְּהִכָּבְדִי בְּפַרְעֹה *dum honorem conſequor de Pharaone* Exod. 14. 18.

Dages lene in medio negligitur I. in nominibus quoties antecedens ſcheva quieſcens ortum eſt ex Kametz: ùt מַלְכֵי reges ex מְלָכִים Pſal. 2. 2. vel ex Tzeri: ùt בִּלְבָבִי in corde meo ex לֵבָב Pſal. 13. 3. Vel ex primitivo ſchevate formæ abſolutæ ſingularis aut pluralis: ùt בִּלְבוּשׁ in veſtimento, ex לְבוּשׁ Eſth. 4. 2.

II. In Verbis, quoties antecedens ſcheva quieſcens vel ortum eſt ex terminante vocali: ùt קָרְבָה appropinqua, ex קְרַב Pſal. 69. 19. vel eſt initiale tum infinitivi Kal. ùt לִשְׁפֹּט ad judicandum, ex שְׁפֹט Pſal. 10. 18. tum aliorum temporum antecedente præfixo: ùt כִּמְתַעְתֵּעַ ſicut deceptor, ex מְתַעְתֵּעַ Gen. 27. 11.

III. Quoties ſcheva quieſcens antecedit affixa ſecundæ perſonæ: ùt יִשְׁמָרְךָ cuſtodiet te Pſal. 121. 7. vel terminationem תו in nominibus: ùt מַלְכוּתוֹ regni ejus Pſ. 145. 13. exceptô unicô תַּרְבּוּת progenies Num. 32. 14.

IV. Sin-

IV. Singulari jure ſeu anomalia in nomine בגד veſtis, ante affixa quæcunque, בגדי Eſa 93. 3. itemque in nominibus propriis: ùt יקתאל Joſ. 15. 38. & יקדעם v. 56. & quibusdam aliis נגדה coram. Pſal. 116. 18.

§. 44. *Dages forte* ità duplicat literas, ut ſimul ad diverſas ſyllabas referat; adeóque litera, quæ latet in dages, ſemper pertinet ad ſyllabam vocalis præcedentis, cum qua quieſcit, ſi fuerit ex quieſcentibus literis, & vocalis illa quieti opportuna: ùt צדיק Tzaddik juſtus Gen. 6. 9. ציון Tzi-jon Zion Pſal. 2. 6. ſin fuerit mobilis, aut ex quieſcentibus quidem, ſed vocalis illa quieti ejus haud conveniens, ſemper habet Scheva quieſcens: ùt חיים viventes Pſal. 124. 3. ſedes itaque ejus propria eſt in medio dictionis, ut utrinque vocalis conſiſtat, quarum unaquæque ſyllabæ ſuæ ſonum largiatur.

SECTIO IV. *De Mutatione Punctorum generali.*

§. 46. Vocales breves ſuâ naturâ mutabiles ſunt §. 30. Longarum aliæ naturâ ſuâ immutabiles, aliæ mutabiles.

Immutabiles ſunt, quæ literam quieſcentem expreſſam poſtulant: ùt Chirek longum, Schurek & interdum Cholem.

Mutabiles ſunt, quæ iſtiusmodi quieſcente carent: ùt ſunt Kametz, Tzeri, & nonnunquam Cholem.

Digitized by Google

§. 21. *Tonici* numero ſunt XXXV. figurâ varii, ſimplices vel compoſiti; ſitu inferni vel ſuperni, vel ſimul inferni ac ſuperni, vel lateralis; itémque præpoſitivi vel poſtpoſitivi, vel indifferenter ſe habentes.

Dignitate ſunt Reges, majores minoresve, aut miniſtri, ſibi invicem totique orationi vel continuandæ, vel in ſua commata, ſemicola, cola, ac periodos diſtinguendæ (inſuper etiam ex Synagogæ uſu modulandæ) inſervientes: denique libris proſâ metrôve (ùt libri אמת Jobi, Proverbiorum, Pſalmorum) exaratis proprii, aut utriſque communes.

Pleraque exhibet ſubjectum Schema in dictione ואֶרְפָּאֵהוּ *& ſanabo eum* Eſa. 57. 18.

Accentus inferni ſunt XII.

ואֶרְפָּאֵהוּ: *Silluk*, Rex maximus.

ואֶרְפָּאֵהוּ *Atnach*, Rex major primarius.

ואֶרְפָּאֵהוּ *Tiphcha* { Rex major in proſ. / Miniſter in metr.

ואֶרְפָּאֵהוּ *Tiphcha initiale*: in metr. } Reges minores.

ואֶרְפָּאֵהוּ *Tebhir*: } in proſ. } Reges minores.

ואֶרְפָּאֵהוּ *Jethibh*; } in proſ. } Reges minores.

Digitized by Google

וארפאהו *Munach:* . . . .

וארפאהו *Mahpach:* . . .

וארפאהו *Jerah* ſive *Galgal:* . .

וארפאהו *Merca:* . . . . .

וארפאהו *Merca geminum:*

וארפאהו *Darga:* . . . (in prof.)

(Miniſtri.)

Accentus ſuperni ſunt XVIII.

וארפאהו *Rebbia:* . . . . . .

וארפאהו *Garſcho Rebbia,* ſive *Rebbia gereſchatum:* in metr.

וארפאהו *Sakeph minus:*

וארפאהו *Sakeph majus:* (in prof.)

וארפאהו *Segolta:* . .

(Reges majores.)

וארפאהו *Paſchta:* in prof.

וארפאהו *Schalſcheleth:* in prof. at in metr. miniſter.

וארפאהו *Sarka:* . . . .

(Reges minores.)

וארפאהו	*Pazer:*		Reges minimi.
וארפאהו	*Gereſch:*	in proſ.	Reges minimi.
וארפאהו	*Gereſch geminum:*	in proſ.	Reges minimi.
וארפאהו	*Karne-para:*	in proſ.	Reges minimi.
וארפאהו	*Teliſcha majus:*	in proſ.	
וארפאהו	*Teliſcha minus:* in proſ.		Miniſtri.
וארפאהו	*Kadma:*		Miniſtri.
וארפאהו	*Sarka anterius:*	in metr.	Miniſtri.
וארפאהו	*Munach ſuperius:*	in metr.	Miniſtri.
וארפאהו	*Mahpach ſuperius:*	in metr.	

Accentus Inferni & ſuperni ſimul ſunt IV.

וארפאהו	*Mahpacho Merca*, ſeu *Merca Mahpachatum:* in metr. Rex major primarius.	
וארפאהו	*Sarko Merca*, ſive *Merca Sarkatum:*	in metr. Miniſtri.
וארפאהו	*Sarko Mahpach*, ſeu *Mahpach Sarkatum:*	in metr. Miniſtri.
וארפאהו	*Muna Munach*, ſive *Munach ſuperinferum:*	in metr. Miniſtri.

Digitized by Google

Accentus lateralis I.

ואראהו׀ *Peſik:*

§. 22. Accentuum Tonicorum omnium poteſtas communis eſt, & officium idem figendi toni, hoc eſt, ut oſtendant, quænam ſyllaba cujusque dictionis in pronunciatione attollenda ſive acuenda ſit.

Elevatio iſta ſingulis dictionibus nonniſi unica competit, & quidem ſolùm ultimis aut penultimis ſyllabis, quæ ſolæ accentus Tonici capaces ſunt. Antepenultima eum nunquam recipit.

§. 23. Tonici accentus privatio eſt lineola, inter dictiones duas transverſim interjacens, quæ *Maccaph* dicitur, & dictionem proximè antecedentem tonico carere, ideoque in pronunciatione ſequenti connectendam, ejusque partem cenſendam eſſe oſtendit: ut לא־יבול *non cadet* Pſal. 1. 3. אשר־יעשה *quod faciet*, ibidem.

§. 24. *Euphonicus* accentus ſuaviorem reddit pronunciationem, eſtque unicus, *Metheg* dictus. Notatur virgulâ perpendiculari infra literam, & accedit punctis dictionum prioribus, quibus morulam aliquam addit: ut לרקיע expanſum.

§. 25. Puncta *Critica* ſunt notæ Maſorethar um ad criſin ſacram pertinentes.

SECTIO III. *De Syllaba.*

§. 26. Ex conjunctione literarum & punctorum vocalium Syllabæ, ex Syllabis unâ pluribusve, dictiones accentu ſuô ſeu tonô præditæ, ex pluribus dictio-

dictionibus ſententiæ, & his denique tota oratio conſtat.

Conjunctio autem omnis tam in lectione, quàm in ſcriptione à dextra versùs ſiniſtram procedit, qui rectus eſt movendi ſeu pronunciandi ordo.

§. 27. Syllabam facit nec ſola litera, nec ſola vocalis, ſed ad ejus conſtitutionem requiritur primò litera mobilis ſive conſonans; deinde Vocalis conſonanti illi propria, quæ vel ſupponitur, vel ad latus ſiniſtrum apponitur: ùt שָׁתוּ *poſuerunt* Pſ. 3. 7.

§. 29. *Vocalis longa*, (quia duorum temporum eſt §. 10) cum conſona, quam ſequitur, abſolvit Syllabam: ùt הָיוּ hâ-jû *fuerunt*.

§. 30. *Vocalis brevis* (quia nonniſi unicum tempus in ſe habet §. 11.) cum conſona, quam ſequitur, Syllabam abſolvere nequit,

§. 34. Literæ אהוי vocalem ſequentes ex §. 3. *Quieſcentes* eſſe agnoſcuntur, quotieſcunque omni puncto, ad ſonum moderandum faciente, quod ſibi proprium ſit, deſtituuntur.

Quieſcentium literarum ſedes & quies ſe etiam diverſimode habet. א quieſcit in fine, interdum in medio dictionis. ה non niſi in fine quieſcit, ſed non ſemper; nam cùm habet vocalem aut Mappik mobile eſt. ו & י verò utrobique quieſcere, & etiam moveri poſſunt.

§. 35. Literarum mobilium ſive conſonantium, vocali carentium, conjunctio cum vocali in eandem ſylla-

Digitized by Google

ſyllabam fit per Scheva, ejusve vicaria: quæ proinde puncta præter privativam vocalis §. 13. etiam connexivam vim habent.

§. 36. Scheva ipſum, quod etiam *ſimplex* dicimus, expreſſum vel ſubintellectum, literam, cui ſubeſt, connectit cum vocali aut ſequente, aut antecedente: à quo gemino munere geminum nomen obtinuit, Mobilis & Quieſcentis: ſive appellatione magis propriâ Promoventis & Retroagentis.

§. 37. *Scheva Mobile* ſive *Promovens* eſt, quod conſonam, cui ſubjacet, connectit cum ſequente vocali, adeoque in lectione rectô ordine, nempe à dextra versùs ſiniſtram §. 26. eam movet.

Tale Scheva eſt 1. initiale dictionis: ùt גְּדִי hœdus 2. poſt vocalem longam: ùt יָכְלוּ potuerunt 3. poſt vocalem brevem, cujus tempus deficiens aliter, quàm per conſonam ſequentem expreſſam compenſatum eſt: ùt לַמְנַצֵּחַ chori magiſtro 4. poſt Scheva quieſcens, ſive illud expreſſum ſit: ùt וַיִּרְדְּפוּ & perſecuti ſunt; ſive in litera dageſſata lateat: ùt וַיְכַל & abſolvit.

§. 38. *Scheva Quieſcens* ſive *Retroagens* eſt, quod conſonam, cui ſubjacet, connectit cum antecedente vocali; adeoque in lectione rectô ordine (à dextra videlicet versùs ſiniſtram §. 26.) eam moveri non ſinit; ſed contrà ſiſtit literam ſuam, ut antecedens vocalis in eam incurrat.

Tale eſt Scheva 1. poſt vocalem brevem, cujus tempus deficiens compenſatur per expreſſam literam mobilem ſequen-

quentem: ùt אַרְצִי terra mea 2. interdum poſt vocalem longam, quæ tunc neceſſariò fulcienda accentu tonicô: ùt יָרֵאתְ timuiſti 3. finale quodvis: ùt בֵּרֵךְ benedixit, etiam geminum: ùt וָאֵשְׁתְּ & bibi.

§. 40. Vicaria Schevatis, quæ *Compoſita* vocantur, quia ſonum vocalis, qua cum componuntur, Schevati ſuo proprium neceſſariúmque faciunt, ſemper ſunt mobilia, literámque ſuam, cui ſubſunt, movent, connectendam ſequenti vocali: non aliter ac ſcheva mobile, quod ob illud officium adventitiô ſonô donatur.

§. 41. Vicarium Schevatis, quod *Patach furtivum* dicitur, licèt ſonum non minùs, quàm figuram cum vocali patach communem habeat, & idcirco mutum eſſe nequeat, poteſtatem tamen aliam non obtinet, quàm ſchevatis quieſcentis; cujus tum munere gaudet, tum loco.

§. 42. *Diphthongus* propriè dicta nulla datur, quia duæ vocales immediatè concurrere nequeunt. Aſt quaſi diphthongi ſonum refert omne Jod mobile, vi ſchevatis quieſcentis cum antecedente vocali ad id opportunâ connexum.

Opportunæ vocales hîc ſunt tres longæ, Kametz, Cholem & Schurek, ac duæ breves Patach & Kibbutz. Harum longæ ſolùm cum finali Jod diphthongeſcunt; Kibbutz cum mediano tantùm; Patach cum utroque tam mediano quàm finali: ùt

ùt אֲדֹנָי Dominus, גּוֹי gens, גָּלוּי revelatus, הַחֲנֻיוֹת cellulæ, אַיֵּה ubi, שַׁדַּי omni ſufficiens.

§. 43. *Dages lene* literis בגדכפת ex §. 17. inſcribitur ad euphoniam tum in medio, tum in principio dictionis. In medio quidem, quoties immediatè antecedit ſcheva quieſcens, tum explicitum ſive expreſſum; ùt נָסַכְתִּי מַלְכִּי unxi regem meum Pſal. 2. 6. tum implicitum in dages forti: ùt אַפּוֹ ira ejus.

In principio autem I. quoties præcedens dictio terminatur ſchevate quieſcente, ſive hoc fuerit expreſſum: ùt לְמֶלֶךְ תֵּן Regi da Pſal. 72. 1. ubi literæ quieſcentes prorſus otiantur, & abſentes cenſentur ex §. 34. ſive ſubintellectum: ùt אֲשֶׁר פִּרְיוֹ יִתֵּן בְּעִתּוֹ quæ fructum ſuum dabit in tempore ſuo Pſal. 1. 3. ſive vicarium: ùt וּבֹצֵעַ בֵּרֵךְ & avaro benedixit Pſ. 10. 3.

II. Quoties antecedit pauſa, quæ vel maxima eſt, ut initiales ſint periodi vel ſententiæ: ùt בְּרֵאשִׁית in principio Gen. 1. 1. כִּי quia Pſal. 1. 2. vel minor, quando præcedens dictio non in ſcheva quieſcens, ſed in vocalem, aut quieſcentem literam deſinens accentu regio vel peſikato (hoc eſt, per peſik regiâ poteſtate donato §. 21.) fuerit inſtructa: ùt

וְהָיָה כְּעֵץ & erit ſicut arbor Pſal. 1. 3. וְגִילוּ בִּרְעָדָה & exultate in tremore Pſal. 2. 11.

III. Quoties conjunguntur duæ harum literarum priore Schevatâ: vendicatur autem iſtud privilegium euphoniæ gratiâ hiſce paribus: בב, בפ, כב, כפ, ככ, etiam כג juxta quoſdam: ût בְּהִכָּבְדִי בְּפַרְעֹה dum honorem conſequor de Pharaone Exod. 14. 18.

Dages lene in medio negligitur I. in nominibus quoties antecedens ſcheva quieſcens ortum eſt ex Kametz: ût מַלְכֵי reges ex מְלָכִים Pſal. 2. 2. vel ex Tzeri: ût בִּלְבָבִי in corde meo ex לֵבָב Pſal. 13. 3. Vel ex primitivo ſchevate formæ abſolutæ ſingularis aut pluralis: ût בִּלְבוּשׁ in veſtimento, ex לְבוּשׁ Eſth. 4. 2.

II. In Verbis, quoties antecedens ſcheva quieſcens vel ortum eſt ex terminante vocali: ût קָרְבָה appropinqua, ex קְרַב Pſal. 69. 19. vel eſt initiale tum infinitivi Kal. ût לִשְׁפֹּט ad judicandum, ex שְׁפֹט Pſal. 10. 18. tum aliorum temporum antecedente præfixo: ût כִּמְתַעְתֵּעַ ſicut deceptor, ex מְתַעְתֵּעַ Gen. 27. 11.

III. Quoties ſcheva quieſcens antecedit affixa ſecundæ perſonæ: ût יִשְׁמָרְךָ cuſtodiet te Pſal. 121. 7. vel terminationem ות in nominibus: ût מַלְכוּתוֹ regni ejus Pſ. 145. 13. exceptô unicô תַּרְבּוּת progenies Num. 32. 14.

Digitized by Google

IV. Singulari jure ſeu anomalia in nomine בגד veſtis, ante affixa quæcunque, בגדי Eſa 93. 3. itemque in nominibus propriis: ùt יקתאל Joſ. 15. 38. & יקדעם v. 56. & quibusdam aliis נגדה coram. Pſal. 116. 18.

§. 44. *Dages forte* ità duplicat literas, ut ſimul ad diverſas ſyllabas referat; adeóque litera, quæ latet in dages, ſemper pertinet ad ſyllabam vocalis præcedentis, cum qua quieſcit, ſi fuerit ex quieſcentibus literis, & vocalis illa quieti opportuna: ùt צדיק Tzaddik juſtus Gen. 6. 9. ציון Tzi-jon Zion Pſal. 2. 6. ſin fuerit mobilis, aut ex quieſcentibus quidem, ſed vocalis illa quieti ejus haud conveniens, ſemper habet Scheva quieſcens: ùt חיים viventes Pſal. 124. 3. ſedes itaque ejus propria eſt in medio dictionis, ut utrinque vocalis conſiſtat, quarum unaquæque ſyllabæ ſuæ ſonum largiatur.

SECTIO IV. *De Mutatione Punctorum generali.*

§. 46. Vocales breves ſuâ naturâ mutabiles ſunt §. 30. Longarum aliæ naturâ ſuâ immutabiles, aliæ mutabiles.

Immutabiles ſunt, quæ literam quieſcentem expreſſam poſtulant: ùt Chirek longum, Schurek & interdum Cholem.

Mutabiles ſunt, quæ iſtiusmodi quieſcente carent: ùt ſunt Kametz, Tzeri, & nonnunquam Cholem.

Digitized by Google

At longæ naturâ mutabiles fiunt etiam ipſæ immutabiles ex accidenti, quoties nempe compenſant defectum aut quietem, vel aliâs quieti τῶν אהוי inſerviunt: Prius fit ex §. 60 alterum ex §. 150. tertium in הֵיכָל templum, & ſimilibus.

§. 49. Vocalis longa occurrens in eadem ſyllaba cum conſona ſeu litera mobili, habente ſcheva quieſcens expreſſum vel ſubintellectum, nec fulta accentu tonicô aut euphonicô, corripitur in oppoſitam brevem: ùt הֲיִשְׁכֶם an ſitis vos, ex יֵשׁ Deut. 13. 4.

Omne igitur Kametz, quod in eadem ſyllaba cum ſchevate quieſcente concurrit, nec accentu tonicô, vel ſaltem euphonicô fulcitur, eſt Kametz-chatuph; quâ unâ notâ à Kametz longo diſtinguitur.

Concurſus ille obſervandus venit I. quando ſequitur ſcheva quieſcens expreſſum: ùt, קָרְבָּן Korbán, oblatio Lev. 1. 2. II. quando ſequitur ſcheva quieſcens ſubintellectum, vel ſub ultima mobili, §. 13. כָּל־ Kol, omnis Gen. 1. 29. vel in dages forti, §. 44. רָנִּי ron-ni, vociferare f. Eſa. 54. 1. III. quando Chatephkametz, aut etiam Kametz-chatuph loco ſchevatis quieſcentis collocatur propter anomaliam literarum gutturalium: ùt, מָעֳמָד mognomad conſtitutus, pro מָעְמָד 1. Reg. 22. 35.

§. 51. Vicaria Schevatis propria ſunt literarum gutturalium אחהע, quæ cùm difficiliùs exprimun-

tur,

tur, quia ſolô ſpiritu formandæ ſunt, ad euphoniam ſæpe numero puncta iſta adſciſcunt loco ſchevatis ſimplicis.

§. 52. Patach furtivúm loco ſchevatis quieſcentis §. 41. poſcunt gutturales tres, ה radicale & mobile, ח & ע; & quidem bifariam: I. quando ultimæ ſunt in dictione præcedente vocali longâ quacunque exceptô Kametz: ùt רקיע expanſum, pro רקיע Gen. 1. 6.

אלוה Dei, pro אלוה Pſal. 50. 22.

Antecedente verò brevi quacunque, in hujus locum migrat, éſtque tunc non amplius ſervile aut furtivum, ſed vocalis brevis: ùt ותנח & quievit,

pro ותנח ex תנוח Gen. 8. 4. à נוח II. quando penultimæ ſunt indictione ſequente aliâ conſonâ, pariter vocali caſsâ; ſic verò ordinariè vocalis brevis, & frequentiſſimè patach antecedit: ùt ולקחת ve-

laka-acht & accipies, pro ולקחת 1. Reg. 14. 3.

§. 60. Dages forte à literis gutturalibus אהחע, & à ר ad vitandam difficultatem ac κακοφωνίαν geminationis non admittitur, unde indageſſabiles nuncupantur.

Locô autem Dages fortis (quod literam præcedenti ſyllabæ tribuere debebat §. 44.) vocalis brevis immediatè antecedens vel producitur in longam oppoſitam, vel ſervatur: priori modô explicitè compenſatur Dages forte, poſteriori implicitè.

Digitized by Google

Explicita compenſatio obtinet ante ר ſemper: ùt הרמש reptans, pro הרמש Gen. 1. 26. ante א ordinariè: ùt מאיש à viro pro מאיש Gen. 2. 23. ante ע frequenter: ùt העץ arbor, pro העץ Gen. 3. 3. ante ה raró: ùt בהר in monte, pro בהר Gen 3. 25. ante ח rariſſimè: ùt אחר diſtulit, pro אחר Gen. 34. 19.

Implicita compenſatio obtinet ordinariè ante ה & ח: ùt ההלך ambulans prô ההלך Gen. 2. 14. minùs frequenter ante ע: ùt הערים urbes pro הערים Gen. 19. 25. rariùs ante א: ùt נאץ irritavit, pro נאץ Pſal. 10. 3.

SECTIO V. *De Nomine.*

§. 65. Partes Orationis Hebræis tres ſunt; *Verbum*, *Nomen & Particula.*

In tractatione primô locô collocatur Nomen, ſecundô particula, & tertiô Verbum; rationes ex Alting. videre licet.

§. 66. Circa *Nomen* conſideranda veniunt Derivatio, Qualitas, Genus, Motio, Numerus, Caſus, Comparatio, Regimen & Mutatio.

§. 67. *Derivatio* eſt, quâ Nomen deducitur à voce primitiva, quæ Radix dicitur, & plerumque eſt Verbum, tribus literis conſtans.

Digitized by Google

Ea ſit vel ſervatis radicalibus citra additionem aut detractionem: ùt דָּבָר verbum, à דִּבֵּר locutus eſt: vel ſolâ detractione radicalis unius ſive deficientis, ſive quieſcentis: ùt גַּל cumulus, à גָּלַל volvit, אָב pater, ab אָבָה voluit: vel ſola additione literæ ſervilis unius aut plurium: ùt מִשְׁפָּט judicium, à שָׁפַט judicavit: vel additione & detractione ſimul: ùt מִטָּה lectus, à נָטָה extendit.

Nomina interdum Radicis rationem habent, & verbo dant originem: ùt אֹזֶן auris, hinc אָזַן & הֶאֱזִין auribus percepit.

In derivatione Nominum à Verbis quoque obſervanda venit tum mutatio aliqua vocalium, tum indicium conjugationum, unde deſcendunt: ùt חָכָם ſapiens &c. ex Kal ſunt: מַלָּח nauta, חִבֵּל malus, navis, סָרִיס eunuchus, חַלָּמוּת vitellus ovi &c. ex Pihel: מַפְתֵּחַ clavis, מַפֵּלָה caſus, מוֹשָׁב ſedes &c. ex Hiphil: הִשְׁתַּחֲוָיָה incurvatio &c. ex Hithpahel.

Literæ Serviles ad formationem Nominum derivatorum accedentes ſunt tum ſex illæ, quæ voce memoriali הֶאֱמַנְתִּי continentur (unde Heemanticæ vulgò dicuntur) tum ל. Et hæc accedunt in Nominum principio omnes: א in אֶצְבַּע digitus, ה in הִתּוּךְ fuſio, י in יִצְהָר oleum, ל in לְאַל robur, מ in מִזְמוֹר pſalmus, נ in נַפְתּוּל lucta, ת in תַּגְמוּל compenſatio. In fine duæ harum א & ל non oc-

Digitized by Google

currunt, ſed reliquæ omnes: ùt ה in חמלה clementia, י in חפשי liber, ם in פדיום redemtio, ן in שלחן menſa, ת in פרכת velum. Conjunguntur autem quandoque plures ſimul: ùt תפארת decus à פאר ornavit.

Appellantur porrò iſta omnia Nomina Aucta, ad diſtinctionem aliorum, quæ ſolis radicalibus, omnibus vel aliquibus conſtant, & Nuda dici ſolent.

§. 68. *Qualitas* Nominum eſt, ex qua diſtinguuntur in Subſtantiva, & hac tam Propria, אברהם *Abraham*, מצרים *Ægyptus*; quàm Appellativa, בית *domus*, דג *piſcis*: & Adjectiva, טוב bonus, גדול *magnus*: quò etiam pertinent Gentilia, עברי *Hebræus*; & Numeralia שני *ſecundus*, תשיעי *nonus*.

Nomina Propria hiſce proprietatibus gaudent; 1. non formant ex ſe verbum 2. non flectuntur in pluralem 3. non admittunt articulum demonſtrativum ab initio, aut affixum à fine 4. non regunt aliud nomen.

§. 69. *Genus* eſt quadruplex: Maſculinum, Fœmininum, Commune & Epicœnum. Neutrum nullum eſt, ſed id ordinariè exprimitur per Fœmininum.

Genus Nominum cognoſcitur ex ſignificatione, vel ex terminatione.

I. *Maſculina* ſunt partim ſignificatione Nomina Propria Virorum, virilium officiorum, Populorum, Fluviorum,

Digitized by Google

rum, Montium & Menſium: ùt קַיִן *Kain*, מֶלֶךְ *Rex*, יִשְׂרָאֵל *Israëlita*, יַרְדֵּן *Jordan*, סִינַי *Sinai*, נִיסָן *Martius*.

Partim Terminatione pleraque in literam radicalem, aut in ſerviles י, ם vel ן exeuntia: ùt אֵזוֹב *hyſſopus*, רָקִיעַ *expanſum*, תַּחְתִּי *inferior*, פִּדְיוֹם vel פִּדְיוֹן *redemtio*, *lytron*.

Excipiuntur Fœminina: ùt אֶבֶן *lapis*, אַגָּן *crater*, אֶפְעֶה *vipera*, אֲשׁוּר & אַשּׁוּר *inceſſus*, בְּאֵר *puteus*, גֹּרֶן *area*, חֶרֶב *gladius*, nonnulláque alia radicali literâ terminata.

II. *Fœminina* ſunt partim Significatione Nomina propria Mulierum, Muliebrium officiorum, Regionum, Urbium, Plagarum; Membrorum corporis animalis, præſertim geminorum: ùt רָחֵל *Rachel*, פִּילֶגֶשׁ *concubina*, מִצְרַיִם *Ægyptus*, יְרוּשָׁלַיִם *Hieroſolyma*, צָפוֹן *Septentrio*, אֹזֶן *auris*, לְחִי *maxilla*, בֶּטֶן *venter*.

Partim Terminatione deſinentia vel in ה ſervile & quieſcens præcedente Kametz cum accentu tonico: ùt בְּרָכָה *benedictio*; at unicum habet ה mobile: ùt כְּבִכּוּרָהּ *ſicut fructus praecox*. Eſa. 28. 4. unicum Patach: ùt וַחֲרֵבָה *& ſicca* Lev. 7. 10. & unicum Segol: ùt וַחֲזוּרָה *& compreſſa*. Eſa. 39. 5. Excipitur שָׂדְמָה *ager*, quod maſculinum. Sic מִנְחָה ſemel maſculinum eſt. Tria hæc מוֹרָה *nova-*

 cula,

Digitized by Google

cula, מקשה *cucumerarium*, & צבא *exercitus*, quia pro ה א ſcriptum habent, analogôs Maſculina ſunt.

Vel in ת ſervile præcedente vocali aut longâ cum accentu, aut brevi ſine accentu. Longa eſt Schurek, גלות *exilium*; at דמות ſimilitudo maſculinum eſt; Cholem, חכמות *ſapientia*; chirek longum, תבנית *exemplar*; Kametz, וזמרת *canticum*. Brevis eſt Segol, aut vicarium patach, כתנת *tunica*, דעת *ſcientia*. Quædam ante ת patach habent cum accentu, דוכיפת *gallus ſylveſtris*, מחלת & נגינת in titulis Pſalmorum 61. 53. & 88. In אמת *veritas*, contractio eſt, pro אמנת, uti בת *filia*, pro בנת, מתת *donum*, pro מתנת. Excipiuntur, & ex nominibus membrorum interdum maſculino genere uſurpantur מצח *frons*, עין *oculus*, לשון *lingua*, שן *dens*, זקן *barba*, זרוע *brachium*, יד *manus*, רגל *pes*, כנף *ala*, quæ tamen ſæpius fœminina ſunt: at פה *os*, צואר *collum*, ערף *cervix*, שר ſeu שרר *umbilicus*, עפעפים *palpebræ*, עקב *calcaneus*, ſemper; קרן *cornu*, ſæpius; עצם *os*, & שוק *crus*, ſemel maſculina ſunt.

NB: Numeralia cardinalia à tribús ad decem incluſivè ſub terminatione muliebri maſculina ſunt, ſub virili fœminina; שלש f. שלשה vel שלשת m. *tres*; ארבע f. ארבעה

vel

Digitized by Google

vel אַרבעת m. *quatuor*; עשר f. עשרה vel עשרת m. *decem*.

III. *Communia* ſunt Numeralia à viginti ad centum incluſivè; עשרים *viginti*, שלשים *triginta*, מאה *centum*: Alia nonnulla uſu potiſſimum obſervanda, אני *navis*, ארח *ſemita*, ארון *arca* &c. Maſculina ſæpius, המון *turba*, חבל *funis*, *tractus*, שבט *virga*, *tribus*. Crebriùs fœminina, ארץ *terra*, אש *ignis*, אות *ſignum* &c.

IV. *Epicœna* ſunt, quæ ſub uno genere utrumque ſexum complectuntur, quorum genus ex terminatione ferè agnoſcitur. Maſculina ſunt בקר *bos*, חזיר *ſus* &c. Fœminina ארנבת *lepus* &c. Communia ſunt גמל *camelus*, & quædam alia.

§. 70. *Motio* eſt Adjectivorum, & quorundam Subſtantivorum ad diſtinctionem ſexus, ex maſculino in fœmininum, additis terminationibus fœmininis, טוב טובה *bonus*, *bona* אחר אחרת *alius*, *alia*; עברי עברית *Hebræus*, *Hebræa*; פוקד פוקדה פוקדת *viſitans*; מלך מלכה *rex*, *regina*.

§. 71. *Numerus* eſt triplex: Singularis, Pluralis & Dualis. Singularis eſt variæ terminationis, quæ etiam generis indicium aliquando continet. Pluralis geminus eſt pro diverſitate generis, maſculini & fœminini, quam ſuâ terminatione connotat.

Digitized by Google

Maſculinorum pluralis in יִם exit: ut טוֹב טוֹבִים *bonus, boni.* Fœminorum autem in וֹת deſinit: ut אוֹת אוֹתוֹת *ſignum, ſigna.* Dualis differentiam generis non connotat, & in יִם terminatur: ut יוֹם יוֹמַיִם dies, duo dies.

Declinatio porrò, per quam Singularia in numeros multitudinis (plurales vel Dualem) flectuntur, fit addendo horum terminationes: ut צַר צָרִים *hoſtis, hoſtes*; אַגָּן אַגָּנוֹת *crater, crateres*; יָד יָדַיִם *manus, duæ manus.*

Numeros hoſce tres non promiſcuè omnia Nomina agnoſcunt, ſed ordinariè duos duntaxat, Singularem & Pluralem.

Cæterùm dantur quoque I. Singularia tantùm, talia ſunt Propria, Metallorum, Liquorum, Virtutum & Vitiorum: ut מֹשֶׁה *Moſes*, כֶּסֶף *argentum*, יַיִן *vinum*, שִׁפְלוּת *humilitas.* Dicitur tamen שְׁמָנִים *olea*, תְּבוּנוֹת *intelligentia*, ſimiliáque alia.

II. *Pluralia tantùm* ſunt nomina Ætatum, & pauca alia: ut נְעוּרִים *pueritia*, עֲלוּמִים *adoleſcentia* (contrà יַלְדוּת *juventa*, ſingulare duntaxat eſt) ſic בְּתוּלִים *virginitas*, מְתִים *homines*, חַיִּים *vita* &c.

III. *Dualia tantùm* ſunt, quæ res naturâ vel arte ge-

minas

Digitized by Google

minas denotant: ùt שמים cæli, מים aqua, משפתים *duæ ſarcinæ aſini* &c.

IV. *Singularia & Dualia* ſunt nomina Membrorum geminorum potiſſimum: ùt אף אפים *facies*; עין *oculus*, אזן *auris* &c.

V. *Singularia, Pluralia & Dualia* ſunt צואר צוארות צוארים *collum*, קרן קרנות קרנים *cornu*, aliáque plura.

Anomala ſunt 1. Maſculina, quæ pluralem habent terminationis fœmininæ: ùt אב אבות *pater*; ſic אוצר *theſaurus*, אוב *pytho*, אשכול *botrus*, ארמון *palatium*, בור *fovea*, & permulta alia.

2. Fœminina, quibus pluralis eſt maſculinæ terminationis: ùt אלה אלים *quercus*; ſic ביצה *ovum*, דבלת דבלה *palatha ficuum*, דבורה *apis*, דת *lex*, זמורה *palmes*, aliaque plura.

3. Quædam utramque terminationem admittunt, tum maſculina: ùt לבב, לבבים, לבבות *cor*: ſic ארי *leo*, גב *eminentia*, היכל *templum*, יום *dies*, צבא *exercitus*, & complura alia; tum fœminina: ùt אימה, אימות, אימים *terror*; ſic אלמה *manipulus*, אשירה *lucus*, בכורה *primitivum*, שנה *annus* &c. tum denique communia: ùt דור, דורים, דורות *generatio*; ſic זרוע *brachium*,

חלון

הַלּוֹן *feneſtra*, חָצֵר *atrium*, מַחֲנֶה *caſtra*, מַטֶּה *virga*, *tribus*, עֶצֶם *os*, עֵת *tempus*.

Conjungunt ſimul geminam terminationem בָּמֳתֵי *excelſa* ex בָּמוֹתִים à בָּמָה, unde deſcendit pluralis ſimplex בָּמוֹת Deut. 32. 13. מְרַאֲשׁוֹתַי *à cervicalibus*, à plurali abſoluto רַאֲשׁוֹת 1. Sam. 26. 11. niſi ſatius ſit רַאֲשׁוֹת ſingulare agnoſcere, cujus plurale רַאֲשׁוֹתִים. Sic quoque ſingulare בָּמוֹת, & ejus plurale בָּמֳתִים mutatô cholem, uti in אַרְמוֹן צִפּוֹר.

§. 72. *Caſus* finium variatio non diſtinguit, ſed una tantùm eſt cujusque numeri terminatio.

Diſcrepantiam Caſuum deprehendunt Interpretes ex conſtructione ſive cum nominibus, ſive cum Verbis, ſive cum particulis tum ſeparatis, tum inſeparabilibus.

Nominativum exhibet Nomen ipſum.

Genitivum idem Nomen, ſed conſtructum cum alio ſubſtantivo antecedente, וְרוּחַ אֱלֹהִים *& Spiritus Dei.* Geneſ. 1. 2. & ſæpiſſime ſic habet articulum præfixum לְמֶמְשֶׁלֶת הַיּוֹם ad dominium diei. Gen. 1. 16. Genitivum poſſeſſoris interdum indicat ל præſixum: ùt מִזְמוֹר לְדָוִד *Pſalmus Davidis*. Pſ. 3. 1. Pro quo Rabbinis frequens eſt particula שֶׁל, unde ל illud decerptum videtur.

Dativi nota eſt ל: ùt לַמֶּלֶךְ *regi*. Pſal. 72. 1.

Accuſa-

Accuſativi particula אֶת : ùt אֶת הַשָּׁמַיִם *cælos*; licèt non ſemper, nec ſola; poſt verba enim paſſiva notat etiam Nominativum.

Vocativo interdum præfigitur ה vocandi: ùt הַיָּם ô *mare*. Pſal. 114. 5.

Ablativum oſtendunt præpoſitiones, quæ cum eo conſtruuntur: ùt מ vel מִן a, ab, de, ex, עִם vel אֶת cum; item ב auxilium aut inſtrumentum denotans, מִן־הָאָרֶץ *de terra*. Gen. 2. 6.

Exemplum Maſculini.

Singularis.			Pluralis.		
N.	דָּבָר	Verbum.	N.	דְּבָרִים	Verba.
G.	הַדָּבָר	Verbi.	G.	הַדְּבָרִים	Verborum.
D.	לְדָבָר	Verbo.	D.	לִדְבָרִים	Verbis.
Ac.	אֶת דָּבָר	Verbum.	Ac.	אֶת דְּבָרִים	Verba.
V.	הַדָּבָר	ô Verbum.	V.	הַדְּבָרִים	ô Verba.
Ab.	מִדָּבָר	à Verbo.	Ab.	מִדְּבָרִים	à Verbis.

Exemplum Fœminini.

Singularis.			Pluralis.		
N.	צְדָקָה	Juſtitia.	N.	צְדָקוֹת	Juſtitiæ.
G.	הַצְּדָקָה	Juſtitiæ.	G.	הַצְּדָקוֹת	Juſtitiarum.
D.	לִצְדָקָה	Juſtitiæ.	D.	לִצְדָקוֹת	Juſtitiis.

Digitized by Google

Ac.	אֶת צְדָקָה	Juſtitiam.	Ac.	אֶת צְדָקוֹת	Juſtitias.
V.	הַצְּדָקָה	ô Juſtitia.	V.	הַצְּדָקוֹת	ô Juſtitiæ.
Ab.	מִצְּדָקָה	à Juſtitia.	Ab.	מִצְּדָקוֹת	à Juſtitiis.

§. 73. *Comparatio* fit circumlocutione aut conſtructione aliâ, non autem terminationis variatione: unde etiam Subſtantivis convenire poteſt.

Comparativam phraſin facit מ vel מִן ſequens adjectivum: ùt טוֹב שֵׁם מִשֶּׁמֶן טוֹב *bonum eſt nomen præ oleo bono.* Eccl. 7. 1.

Superlativam autem tum Adjectivum I. continuò repetitum; ùt רַע רַע *malum, malum*, id eſt, peſſimum. Prov. 20. 14. II. regens Subſtantivum mediante ב præpoſitione: ùt הַגָּדוֹל בָּעֲנָקִים *magnus ille inter gigantes*, hoc eſt, maximus eorum. Joſ. 14. 15. III. Junctum Subſtantivo, & utrique præfixo articulo: ùt הָהָר הַטּוֹב הַזֶּה *mons bonus iſte*, id eſt, optimus. Deut. 3. 25. IV. Sociatum voculæ מְאֹד valde: ùt טוֹב מְאֹד *bonum valde*, ſive optimum. Geneſ. 1. 31. tum Subſtantivum I. Semetipſum regens, עֶבֶד עֲבָדִים *ſervus ſervorum*, ſubjectiſſimus. II. Synonymum regens, חֹשֶׁךְ־אֲפֵלָה *tenebræ caliginis*, denſiſſimæ. Exod. 10. 22. III. Compoſitum cum nomine divino, שַׁלְהֶבֶתְיָה *flamma Dei*, maxima. IV. Conſtructum cum nomine divino, אַרְזֵי־אֵל *cedri Dei*, altiſſimæ. V. Fœmininum in ־ָת, auctum ה paragogico, יְשׁוּעָתָה

omnimoda

omnimoda ſalus; etiam Maſculina cum ה paragogico interdum induunt ſuperlativam ſignificationem, נחלה *torrens violentiſſimus*. Imò & verba nonnunquam cum illis perſonis, quæ aliâs ה paragogicum non ſolent adſciſcere, נפלאתה *admodum mira fuit*. Tum denique Adverbium geminatum, במאד מאד *Valde, valde*, id eſt, vehementiſſimè.

§. 74. *Regimen* eſt conjunctio duorum Subſtantivorum, quorum poſterius genitivo caſu reddendum eſt. Horum Subſtantivorum prius Regens ſive conſtructum vocatur, poſterius Rectum. Illud ex hac conſtructione ſæpiſſime aliquid patitur, hoc autem nihil, niſi continuatâ conſtructione, quando tamen non præcedentis nominis, à quo regitur, ſed ſequentis, quod regit, ratio habetur: ùt ימי שני חיי אברהם *dies annorum vitæ Abraham*. Gen. 25. 7.

Pro Subſtantivo priore adhibetur nonnunquam Adjectivum, גדול העצה *magnus conſilii*. Jer. 32. 19. vel Participium, משמחי לב *exhilarantes cordis*. Pſalm. 19. 9. vel Infinitivus conſtructus, עשה סטים *facere*, hoc eſt, *praxis declinantium*. Pſal. 101. 3. Pro poſteriore autem Subſtantivo quandoque uſurpatur Nomen intercedente particulâ inſeparabili aut ſeparatâ, כשמחת בקציר *ſicut gaudio in meſſe*, pro meſſis. Eſa. 9. 13. vel Affixum cum præfixo, חוסי בו *fidentes in ipſum*. Pſal. 2. 12. vel Adver-

bium,

Digitized by Google

bium, קללת חנם *maledictio gratis.* Prov. 26. 2. vel Infinitivus, בימי שפוט *in diebus judicare.* Ruth. 1. 1. vel phraſis integra מקום אשר־אסירי המלך אסורים *locus, ubi vincti Regis vincti erant.* Gen. 39. 20.

§. 75. *Mutatio* Nominum fit quoad literas, & quoad puncta, éjúsque ſpectandæ tum cauſæ, tum leges. Cauſæ quidem duæ ſunt, Accentus tonicus & Regimen autem vel literas attinent, vel puncta.

SECTIO VI. *De Particula.*

§. 91. *Particula* Hebræis appellatur dictio ſeparata quævis, quæ nec Verbum eſt, nec Nomen. Nos eôdem nomine complectimur Additiones inſeparabiles, eandem cæteroquin indolem habentes, & univerſas diſtinguimus & Declinabiles & Indeclinabiles.

§. 92. *Particulæ Declinabiles* ſunt *Pronomina*, quæ Genere & Numero variantur, licèt modô ſibi peculiari ac propriô. Pronomina porrò vel ſeparata ſunt, ſeparatas dictiones conſtituentia; vel Affixa, quæ nunquam ſeparatim uſurpari poſſunt, ſed ſemper fini aliarum dictionum, quandoque & literarum, adjungi debent & agglutinari.

§. 93. *Separata* Pronomina ſunt iſta:

1. Per-

Digitized by Google

I. Perſonalia.

1. Perſ. Com.
- Sing. אָנֹכִי vel אֲנִי *ego.*
- Plur. אֲנַחְנוּ *nos*, per aphæreſin נַחְנוּ Gen. 42. 11. ſemel per ſyncopen אֲנוּ.

2. Perſ.
- Maſc.
  - Sing. אַתָּה *tu*, quinquies ſine ה. אַתְּ.
  - Plur. אַתֶּם *vos.*
- Fœm.
  - Sing. אַתְּ *tu*, ſepties אַתִּי.
  - Plur. אַתֵּן *vos*, & אַתֵּנָה cum ה paragogico.

3. Perſ.
- Maſc.
  - Sing. הוּא *ipſe.*
  - Plur. הֵם *ipſi*, & הֵמָּה cum ה parag. ac dages forti.
- Fœm.
  - Sing. הִיא *ipſa.*
  - Plur. הֵן *ipſæ*, & הֵנָּה cum ה paragog. & dages forti.

II. Demonſtrativa.

Sing.
- Maſc. זֶה *hic, iſte*, pro quo ſemel זֵה extat Ezech. 47.13. הַלָּזֶה *ille.*
- Fœm. זֹאת, זוֹ & זֹה *hæc.* הַלֵּזוּ *illa.*
- Commun. זוּ *hic & hæc*, זוּ *ille, illa*. הַלָּז *ille, illa.*

C

Plur.

Plur. Comm. אֵל *illi*, ſemel, הָאֵל octies cum articulo,

frequentiſſimè cum ה paragog. & dages forti Præced. Segol אֵלֶּה *illi*, *illæ*.

III. Relativum.

Utriusque generis & numeri eſt אֲשֶׁר *quis*, *quæ*, ſæpe genus & numerus determinantur per ſequens affixum: ut אֲשֶׁר־תִּדְּפֶנּוּ *quem diſperget eum*. Pſ. 1. 4. Relativam ſignificationem habent interdum זוּ, זֶה & זוֹ.

IV. Interrogativa.

Communia ſunt tam de Perſona, מִי *quis vel quæ*: מִי־אַתָּה. *quis tu es?* מִי־אַתְּ *quæ tu es?* מִי־אֵלֶּה *qui iſti ſunt?* quàm de re, מָה *quid?* & מֶה *quid?* מַה קּוֹל *quæ vox?*

§. 94. Affixa pronomina ſunt hæc.

1. Perſ.	Comm.	Sing. י & נִי	Plur. נוּ	
2. Perſ.	Maſc.	Sing. ךָ	Plur. כֶם	
	Fœm.	Sing. ךְ	Plur. כֶן	
3. Perſ.	Maſc.	Sing. ו & הוּ	Plur. ם & הֶם	item מוֹ Sing. & Plur. ſimul.
	Fœm.	Sing. ה & הָ	Plur. ן & הֶן	

Affixa pars ſunt pronominum ſeparatorum homogeneorum, eorúmque literam vel ſyllabam exprimunt: ſic

ex

ex { אני / אנחנו } fit:

- י & ני *mei, mihi, me, meus, a, um,* per reliquos caſus & num.
- נו *nos, nobis, noſter, a, um.*

ex { אתה / את / אתם / אתן } fit:

- ך vel כה / ך & כי ex אתי — *tibi, te, tuus, a um, tui, a, a,* cum reliq. caſib.
- כם / כן — *Vos, vobis, veſter, a, um, veſtri, a, a* &c.

Hic verò in *Affixis* 2. perſonæ loco ת adhibitum eſt כ ad diſtinctionem ab afformantibus præteritorum §. 114. quæ ex illis pronominibus deſumtæ ſunt.

ex { הוא / הם / היא / הן } fit:

- ו & הו *ejus, ei, eum, eo, ſuus, a, um,* &c.
- הם & ם *eorum, eis, eos, ſuorum, ſuis, ſuos* &c. pro הם occurrit המ cum Tzere & ה parag. Ez. 40. 16.
- ה & הּ *ejus, ei, eam, ea, ſua* &c.
- הן & ן *earum, eis, eas, ſuarum, ſuis, ſuas* &c. pro הן legitur הן cum Tzere Eſa. 3. 17.

Inter *Affixa* 3 perſonæ etiam recenſetur מו, quod compoſitum eſt ex ו Sing. & מ Pl. Maſculinis, & utriusque poteſtatem habet. Sing. למו *ipſi.* Gen. 9. 26. Plur. יבהלמו *perterrebit eos.* Pſal. 2. 5. Semel autem ejus loco מו legitur, יכסימו *obtexerunt eos.* Exod. 15. 5.

Digitized by Google

Porrò diſtinguuntur Affixa in A ſyllaba, quæ ultimâ literâ dictionis, cui affiguntur, indigent ad inchoandam ſyllabam, §. 27. ùt ſunt י primæ, ךָ ſecundæ, ו & ה item [illegible] & ן tertiæ perſonæ: & Syllabica, quæ ſyllabam per ſe conſtituunt: ùt ſunt reliqua נִי & נוּ primæ, [illegible]כָ & כֶן ſecundæ, הוּ & הָ, item [illegible]הֶ, הֶן & מוֹ tertiæ perſonæ.

§. 96. *Particulæ indeclinabiles*, quas etiam ſimpliciter particulas dicimus, complectuntur Præpoſitiones, Conjunctiones, Interjectiones & Adverbia: & diſtinguuntur ſimiliter in ſeparatas & Inſeparabiles; quas inter etiam duo Pronomina cenſentur הַ & שֶׁ ob communem cum talibus analogiam.

§. 97. *Separatæ particulæ* plures ſunt. Hîc earum potiſſimum ratio habetur, quæ cum Affixis componi poſſunt. Iſtæ autem particulæ jam Singularis, jam Pluralis aut Dualis numeri nominibus annumerandæ ſunt (quorum more tum ipſæmet mutantur, tum affixa) affixionémque eorum admittunt.

§. 101. *Inſeparabiles particulæ* ſunt literæ conſignificativæ, initiô dictionum coaleſcentes, unde *præfixa* nominantur; ſúntque numerô octo, quæ hôc memoriali comprehenduntur משה וכלב.

Horum præfixorum tria priora ſic particularum ſeparatarum partes ſunt, ut in iis vocalem poſſideant; unde ut plurimùm per vocalem brevem & dages forte initiali literæ dictionis, cui præfiguntur, impreſſum, accedunt: reliqua quatuor unà cum הַ altero, quod interrogativum

eſt,

eſt, ſive partes ſint ſeparatarum particularum, ſive non, vocalem propriam non habent, & idcirco notam abſentis vocalis, ſcheva videlicet, poſſident; quod ſervilium literarum, initio vocabuli junctarum; punctum eſt ordinarium.

§. 102. מ ex מִן ortum ducit, cujus ſignificatus quoque obtinet. Præfigitur per chirek breve, raro patach, & dages forte: ut מִמֶּלֶךְ *à regnando*. 1. Sam. 8. 7. מִיָּמִים *à diebus*. Jud. 21. 19.

Ante gutturales & ר dages compenſatur productione vocalis brevis in oppoſitam longam: ut מֵעָפָר *de pulvere*. 1. Sam. 2. 8. מֵרֹב *ex multitudine*. 1. Sam. 1. 16. At ante חוּט *filum* & חוּץ *foris*, dages implicitè continetur in Chirek brevi, מִחוּט Gen. 14. 23. מִחוּץ. Gen. 19. 16.

Quandoque dages ex litera Schevata excidit: ut מִבְצִיר *præ vindemia*. Jud. 8. 2. מִרְדֹף *à perſequendo*. 1. Sam. 23. 28.

Interdum præfigitur per Scheva, ſed ſolis literis ſchevatis, unde ejus ſcheva in vocalem brevem abit: eſtque hoc ferè perpetuum cum Jod Schevato: ut מִיגוֹנָם *à dolore ipſorum*. Jer. 31. 12. legitur tamen etiam מִיְּשֵׁנֵי *è dormientibus*. Dan. 12. 2.

Cum aliis literis minus frequens eſt: מִהְיוֹת *ab eſſe*.

Ruth. 1. 12. מלא[illegible] *præ natione*. Gen. 25. 13. & ſic ubique cum voce מקצה *ab extremo*. Deut. 28. 64.

Occurrit etiam Schevatum nullô ſchevate ſequente: ùt מראשתיו *à cervicalibus ejus*. Gen. 28. 10. pro quo dicitur מראשתי 1. Sam. 26. 12.

§. 103. ש ex אשר relativi pronominis aut conjunctionis poteſtatem habet: præfigitur per Segol, interdum patach & dages forte: ùt עד שתחפץ *usque quò voluerit*. Cant. 2. 7. שלמה *ut quare*. Cant. 1. 7.

Ante indageſſabiles dages implicitè continetur in Segol: ùt שאהבה *quem diligit*. Cant. 3. 4.

At compenſatur producto patach in Kametz: ùt שאתה *quod tu*. Jud. 6. 17. & per ſcheva præfixum eſt in שהוא *quod ipſe*. Eccl. 2. 22. & שה[illegible] *quòd ipſi*. cap. 3. 18. pro quo שה[illegible] legitur.

§. 104. ה articulus ex הוא ipſe præfigitur per patach ſequente dages forti: ùt הקדוש *ſanctus*. 1. Sam. 6. 20. Dages autem iſtud ex ſchevatis literis interdum excidit.

Ut ſunt I. מ participiale, המלמד *docens*. Pſal. 144. 1. manſit tamen dages in המשגע *inſanus*. 2. Reg. 9. 11.

המענגה

Digitized by Google

המענגה *delicatam.* Jer. 6. 2. המנאפת *adultera.* Ezech. 16. 32. המבשלים *coqui.* Ezech. 46. 24. II. Jod, הישועה *ſalus:* ſequente verò ה, ח vel ע dages manet: ùt היעלים *rupicapræ.* 1. Sam. 24. 3. III. ל in הלוים *Levitæ.* Num. 3. 2. IV. צ in הצפרדעים *ranæ.* Exod. 7. 29.

Idem dages ante indageſſabiles petit diverſimodè ex §. 66. compenſatur quidem productione vocalis brevis patach in oppoſitam longam Kametz ante ר & א ſemper: ùt הרוחה *reſpiratio.* Exod. 8. 11. האיש *vir.* Pſal. 1. 1.

Ante ע non Kametzatum ordinariè: ùt העלה *holocauſtum.* Gen. 22. 6. Ante הם & הן pronomina: ùt בימים ההם *in diebus illis.* Jud. 21. 25.

Implicitè autem continetur in patach ante ה & ח; & ante ע quandoque: ùt ההלך *ambulans.* Gen. 2. 14. החיה *animal.* Gen. 8. 1. הערכים *diſponentes.* Eſ. 65. 11.

Si gutturales ה, ח vel ע, rariùs א, fuerint Kametzatæ, nec dictiones monoſyllabæ, pro patach ſegol eſt cum implicito dages: ùt ההרוס *ſubverſus.* 1 Reg. 18. 30.

ח Kametzatum pariter ante ſe poſtulat ſegol in monoſyllabis, aut quando aliâs habet Chateph Kametz: ut החי

vivens. 1. Reg. 3. 22. 23. anomalum eſt הָהָרָה *verſùs mon-tem*. Gen. 12. 8. & ſic ſemper, quaſi monoſyllabum eſſet ſine ה Paragogico. Aſt regulariter formantur הָעַיִן *fons*. Gen. 24. 29. 30. *oculus*. Num. 34. 3. item הָעֶרֶב *veſpera*. Eſr. 9. 4. & ſæpiſſimè: quia Kametz ſub ה articulo tempore prius eſt ob gutturalem ſequentem ע, [illegible] הֶעָרֶב, cujus vocalis brevis deinde tranſiit in longam vi accentus pauſantis: Verùm in הֶחָרָה [illegible]. Jud. 15. 1, & in בֶּחָרֶב *in gladio*. Lam. 2. 21. & ſimilibus patach manſit ſub ה articulo, הֶחָרָה & בֶּחָרֶב pro בְּהֶחָרֶב, adeoque Segol in Kametz producto per accentum pauſantem, debuit in Segol manere.

Cæterum ſignificatio *præfixi* ה occurrit diverſa. Eſt enim

I. Demonſtrativum, quod habet vim demonſtrandi ſeu determinandi: ùt אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ *hos cœlos & hanc terram*. Gen. 1. 1.

Quocirca ante Nomina aliter determinata vel per ſe, vel vi conſtructionis aut compoſitionis, non uſurpatur: cujuſmodi ſunt Nomina propria (quæ locorum nomina ſunt, appellativis accenſentur), item nomina conſtructa, & cum affixis compoſita.

Aſt Anomala ſunt, quæ conſtructa licet, ה demonſtrativum adſciſcunt: ùt הַתּוֹעֲבֹת הַגּוֹיִם *abominationes gentium*. 1. Reg. 14. 24. item quæ affixa acceperunt, & ſimul ה iſtud. ùt הָאָהֳלִי *tentorii mei*. Joſ. 7. 21.

II. Relativum, quomodo jungitur interdum verbis: ùt הֵהֵרִימוּ *quam abſtulerunt*. Eſr. 8. 25. Participiis activis or-

dinariè:

ordinariè: ut הַסֹּלֵחַ *qui condonat.* Pſal. 103. 3. etiam affixa habentibus: ut הַמְאַזְּרֵנִי *qui cingit me.* Pſal. 18. 33. Particulis: ut וְהֶעָלֶיהָ *& id, quod ſupra eam eſt.* 1. Sam. 9. 24.

III. Vocandi: ut מַה־לְּךָ הַיָּם *quid tibi, ô mare.* Pſalm. 114. 5. & ſic voci conſtructæ rectè præponitur: ut הַצְּבִי יִשְׂרָאֵל *ô decus Iſraelis.* 2. Sam. 1. 19.

IV. Locale, motum ad locum deſignans: ut הָרָמָתָה *Ramam versùs.* 1. Sam. 7. 17. הָעִיר *in urbem.* 1. Sam. 20. 40. 43. & iſtud quoque non averſantur nomina conſtructa: ut הָאֹהֱלָה שָׂרָה *in tentorium Saræ.* Gen. 24. 69.

§. 105. ה Interrogativum (cui in altero membro repetitæ interrogationis plerumque particula אִם respondet) præfigitur per Scheva, & quidem compoſitum cum patach: ut הֲמִן הָעֵץ *an de arbore?* Gen. 3. 11. הֲצֹאן *an greges?* Num. 11. 22.

Non rarò tamen imitatur punctationem ה articuli, & quidem I. ante literas Schevatas tam radicales, quàm ſerviles interdum: ut הַדְּרָכַי *an viæ meæ?* Ezech. 18. 29. ſemel ante non ſchevatam, הַיִּיטַב *an bonum erit?* Lev. 19. 10.

II. Ante gutturales perpetuò, ſic tamen ut excluſum dagges forte nunquam productione vocalis

compenſetur; ùt הַאֱמֶת *an veritas?* Gen. 42. 16. הַעֵת *an tempus?* Hag. 1. 4.

Unicum dicitur compenſare dages הַאַתֶּם *voſne?* Judic. 6. 31. cui addendum alterum הַאֶפְרָתִי *an Ephrateus es?* Judic. 12. 5. Negligitur quandoque ה iſtud, & ſubintelligendum eſt, שָׁלוֹם *an pax?* 2. Sam. 18. 29. pro quo legitur הֲשָׁלוֹם vs 32. Sic אֶשָּׂא pro הַאֶשָּׂא *an levabo?* Pſal. 121. 1.

§. 106. Literæ וכלב dictæ communem rationem ſequuntur, & per Scheva accedunt: ùt וְרָצַע *& perforabit.* Exod. 21. 6. כְּכָל־ *juxta omne* Jud. 10. 15. לְעוֹלָם *in ſeculum.* Exod. 21. 6. בְּרֵאשִׁית *in principio.* Gen. 1. 5.

Kametz tamen poſſidet

I. *Vau* ante dictiones monoſyllabas per biſyllabas penacutas; ſed unicam duntaxat conſonam ante primam vocalem habentes: & quidem (1.) in conjunctione duorum vocabulorum, quorum poſteriori Vau adſit, ſive Nominum, חֵלֶב וָדֶשֶׁן *adeps & pinguedo.* Pſal. 63. 6. Si plura ejusmodi nomina fuerint, in priore negligi poteſt, עַם גָּדוֹל וְרַב וָרָם *populus magnus, & multus, & procerus.* Deut. 2. 10. ſive Verborum finiti aut indefiniti, ſimillimi tamen temporis, הָלוֹךְ וָשׁוֹב *eundo & redeundo.* Gen. 8. 3. ſive Pronominum, אֲנִי וָהוּא *ego & ipſe.* Gen. 41. 11.

41. II. ſive particularum indeclinabilium, משם והלאה *inde & ultra.* 1. Sam. 10. 3. Negligitur tamen aliquando, איש ואיש *vir & vir, hic & ille.* Pſal. 87. 5. (2.) quando accentum pauſantem, ſeu majorem ſaltem, poſſident. וקם *& ſurgit.* Prov. 24. 6. ſic ante aliam à ſua dictionem monoſyllabam accentu pauſante inſtructam, ומתנו שם *& moriemur ibi.* 2. Reg. 7. 4.

II. ל ante dictiones ſimiles, & quidem ſemper, ſi fuerint infinitivi, למות *ad moriendum.* Gen. 25. 32. (nomina proinde ſunt, non infinitivi לצאת *egreſſus.* Exod. 19. 1. & לשבת *habitationis.* Gen. 16. 3. לבוא־חמת *verſus ingreſſum Chamath.* Ezech. 48. 1.) rariùs ſi fuerint nomina, & vix extra pauſam, למים *ad aquas.* Gen. 1. 6. Cum עד æternitas ſemper Kametz habet, etiam cum accentu miniſtro, לעד *in æternitatem.* Pſal. 37. 29.

III. ב, כ, & ל ante ſimilis conditionis pronomina abſolutè uſurpata, בזה *in hoc.* Num. 22. 19. באלה *in illis.* 1. Sam. 16. 10. לזה *huic.* 1. Sam. 21. 11.

IV. ב & ל ante affixa, quæ tunc aliud punctum agglutinationis non agnoſcunt: ùt בך *in te,* fœm. Gen. 3. 16. לכם *vobis.* Gen. 1. 29. Excipiuntur affixa י, ך & ו, quæ ſuum punctum, quô mediante ſingularibus agglutinantur, poſtulant, repudiato Kametz, לי *mihi*, Gen. 3. 12.

לך

compenſetur; ut הַאֱמֶת *an veritas?* Gen. 42. 16. הַעֵת *an tempus?* Hag. 1. 4.

Unicum dicitur compenſare dages הַאַתֶּם *vosne?* Judic. 6. 31. cui addendum alterum הַאֶפְרָתִי *an Ephrateus es?* Judic. 12. 5. Negligitur quandoque ה iſtud, & ſubintelligendum eſt, שָׁלוֹם *an pax?* 2. Sam. 18. 29. pro quo legitur הֲשָׁלוֹם vs. 32. Sic אֶשָּׂא pro הַאֶשָּׂא *an levabo?* Pſal. 121. 1.

§. 106. Literæ וכלב dictæ communem rationem ſequuntur, & per Scheva accedunt: ut וְרָצַע *& perforabit.* Exod. 21. 6. כְּכֹל־ *juxta omne* Jud. 10. 15. לְעוֹלָם *in ſeculum.* Exod. 21. 6. בְּרֵאשִׁית *in principio.* Gen. 1. 1.

Kametz tamen poſſidet

I. *Vau* ante dictiones monoſyllabas per biſyllabas penacutas; ſed unicam duntaxat conſonam ante primam vocalem habentes; & quidem (1.) in conjunctione duorum vocabulorum, quorum poſteriori Vau adſit, ſive Nominum, חֵלֶב וָדֶשֶׁן *adeps & pinguedo.* Pſal. 63. 6. ſi plura ejusmodi nomina fuerint, in priore negligi poteſt, עַם גָּדוֹל וְרַב וָרָם *populus magnus, & multus, & procerus.* Deut. 2. 10. ſive Verborum finiti aut indefiniti, ſimillimi tamen temporis, הָלוֹךְ וָשׁוֹב *eundo & redeundo.* Gen. 8. 3. ſive Pronominum, אֲנִי וָהוּא *ego & ipſe.* Gen. 41. 11.

41. II. ſive particularum indeclinabilium, משם והלאה *inde & ultra.* 1. Sam. 10. 3. Negligitur tamen aliquando, איש ואיש *vir & vir, hic & ille.* Pſal. 87. 5. (2.) quando accentum pauſantem, ſeu majorem ſaltem, poſſident. וקם *& ſurgit.* Prov. 24. 6. ſic ante aliam à ſua dictionem monoſyllabam accentu pauſante inſtructam, ומתנו שם *& moriemur ibi.* 2. Reg. 7. 4.

II. ל ante dictiones ſimiles, & quidem ſemper, ſi fuerint infinitivi, למות *ad moriendum.* Gen. 25. 32. (nomina proinde ſunt, non infinitivi לצאת *egreſſus.* Exod. 19. 1. & לשבת *habitationis.* Gen. 16. 3. לבוא־חמת *verſus ingreſſum Chamath.* Ezech. 48. 1.) rariùs ſi fuerint nomina, & vix extra pauſam, למים *ad aquas.* Gen. 1. 6. Cum עד æternitas ſemper Kametz habet, etiam cum accentu miniſtro, לעד *in æternum.* Pſal. 37. 29.

III. ב, כ, & ל ante ſimilis conditionis pronomina abſolutè uſurpata, בזה *in hoc.* Num. 22. 19. באלה *in illis.* 1. Sam. 16. 10. לזה *huic.* 1. Sam. 21. 11.

IV. ב & ל ante affixa, quæ tunc aliud punctum agglutinationis non agnoſcunt: ùt בך *in te,* fœm. Gen. 3. 16. לכם *vobis.* Gen. 1. 29. Excipiuntur affixa י, ך & ו, quæ ſuum punctum, quô mediante ſingularibus agglutinantur, poſtulant, repudiato Kametz, לי *mihi*, Gen. 3. 12.

Digitized by Google

לך *tibi.* V. 11. לו *ipſi* v. 9. בו *in eum.* Gen. 4. 7. בך *in te.* Gen. 12. 3. בי *per me.* Gen. 22. 16.

V. כ ante affixa, intercedente tamen ſyllabâ enclyticâ מן, cujus vocalis pro affixis aſyllabis ſyllabica poſcit, quæ ſola & quidem nudè admittit: ùt כמני *ſicut ego.* Gen. 44. 15. כמוך *ſicut tu.* v. 18. כמהו *ſicut ipſe.* 1. Sam. 10. 24. Dicitur tamen etiam ככם *ſicut vos.* Jud. 8. 2. כהם *ſicut illi.* 2. Reg. 17. 15.

Vau ante labiales בומף ſumit Schurek, cui in pronunciatione præmittitur א, וברוך *& benedictus.* Gen. 14. 20. וממרא *& Mamre* ibidem v. 24. Labiales tamen non impediunt Kametz, quod ante monoſyllabas biſyllabasve penacutas adſciſcendum eſſe, modò dictum fuit, תהו ובהו *vacua & inanis.* Gen. 1. 2.

ב, כ & ל ante articulum euphoniæ gratiâ hujus ה excludunt, & vendicant ſibi ejus punctationem: ùt בשבט *baculo*, pro בהשבט. Exod. 21. 20. Anomala verò cenſentur, quæ articulum retinent, כהיום *ut hoc die.* Gen. 39. 11. ſimiliáque.

ב & ל eadem de cauſa, ſed minùs frequenter, excludunt ה characteriſticum infinitivorum, ſuccedentibus hujus punctis: ùt לאור *ad illuſtrandum*, pro להאור Job. 33. 30. כ idem facit in כנלותך *ſecundùm abſolvere te*, pro כהנלותך. Eſa. 33. 1.

SECTIO

SECTIO VII. *De Verbo Perfecto.*

§. 107. Circa *Verbum*, quod tertiam orationis partem facit, conſideranda veniunt, Tempus, Perſona, Genus, Numerus, Conjugatio, Significatio & Mutatio.

§. 108. *Tempora* ſunt quinque, Præteritum, Futurum, Imperativus, quo Paſſiva præter Niphal deſtituuntur, Infinitivus & Participium, ſive Præſens, ſive Præteritum, in ſolo autem Kal utrumque, adeoque geminum eſt.

Præſens, quod ſimul perſonis diſtinguatur, nullum eſt, ſed ejus loco jam Præteritum, jam Futurum, jam, idque creberrimè, Participium Activum, quod Præſens eſt, uſurpatur. Quin aliorum quoque temporum non infrequens eſt enallage.

Perſonæ tres ſunt, Tertia, Secunda & Prima: quas omnes Præteritum & Futurum, ſolam ſecundam Imperativus, nullam autem Participium & Infinitivus agnoſcunt.

Attamen Participium additis Pronominibus perſonalibus perſonarum variationem accipit.

Genus triplex, Maſculinum, Fœmininum & Commune.

Priora duo per enallagen interdum permutantur.

Numerus geminus, Singularis ac Pluralis.

Conjugationes ſunt ſeptem, Kal, Niphal, Pihel, Pyhal, Hiphil, Hophal & Hithpahel.

Harum Conjugationum tres, nempe Pihel, Pyhal & Hithpahel ob characteriſticum dages forte mediæ radicali iſtic imprimendum, Dageſſatæ; reliquæ

reliquæ quatuor, Kal, Niphal, Hiphil ac Hophal, Non-dageſſatæ appellantur.

Significatio in diverſis & iisdem quoque Conjugationibus varia eſt.

I. In *Kal*, Activa ſimplex, פָּקַד *viſitavit*; vel Neutralis, ſive intranſitiva, שָׂמַח *lætatus eſt*.

II. In *Niphal*, Paſſiva reſpondens præcedenti Activæ, נִפְקַד *viſitatus fuit*, aut etiam alius conjugationis, נֶהֱלַךְ *ire factus eſt*, ex Pihel: vel reciproca, נִשְׁמַר *cuſtoditus fuit, cavet ſibi*: vel frequentativa, נִדְבַּר *ſæpius locutus eſt*: vel neutralis, quando Kal aut prorſus, aut ſaltem eô ſignificatu inuſitatum eſt, נִשְׁבַּע *iuravit*, à שֶׁבַע ſeptem; נֶאֱמַן *fidelis fuit*, ab אָמַן *nutrivit*: vel Activa, נִהְיָה idem cum הָיָה *fuit*, 1. Reg. 1.27. quod aliâs contrarium notare videtur. Dan. 2. 1. cap. 8. 27.

III. In *Pihel*, intenſiva tam ex activa, שִׁבֵּר *confregit*, à שָׁבַר *fregit*: quàm ex neutrali, צִמֵּחַ *ſubitò & denſè germinavit*, à צָמַח *germinavit*: vel Activa ex neutrali, הִלֵּךְ *ire fecit*, ab הָלַךְ *ambulavit*: vel Declarativa, טִמֵּא *immundum reddidit, immundum pronunciavit*: vel contraria, חִטֵּא *à peccato expiavit*, à חָטָא *peccavit*: vel conſervativa, *in vita conſervavit, ſivit vivere*.

IV. In *Pyhal* Paſſiva reſpondens.

V. In *Hiphil* Activa per alium ex activa הִשְׁמִיעַ *audire*

Digitized by Google

dire fecit alium, à שמע *audivit:* vel Activa ſimplex ex neutrali, העמיד *conſtituit*, à עמד *ſtetit:* vel Declarativa, הצדיק *juſtum declaravit:* vel Intenſiva, האדים *admodum ruber fuit:* vel Neutralis aut Activa ſimplex; ſi in Kal non occurrat, השכים *manè ſurrexit*, & ſic quandoque tranſitivum eſt, הקיץ *evigilavit*, *& excitavit*.

VI. In *Hophal* Paſſiva reſpondens.

VII. In *Hithpahel* Reciproca, התגאל *contaminavit ſe ipſum:* vel Frequentativa, התהלך *indeſinenter ambulavit:* vel Simulatoria, התעשר *divitem ſe finxit;* vel Intenſiva actionis, התחנן *gratiam enixè flagitavit.* Interdum & Paſſiva formâ Aramæâ, התבשר *evangelizatur*.

Cæterùm non omnia Verba inflectuntur per ſeptem Conjugationes, ſed per aliquas ſolummodo, plures pauciorésve, ſiquidem uſum ſcripturæ attendamus. Attamen ex omni Pihel & Hiphil Paſſivum reſpondens, & viciſſim ex omni Pyhal & Hophal reſpondens Activum formare licet; Niphal autem ex Kal flectere, aut Kal ex Niphal reſtituere non æquè licet. Quin etiam aliquando ex Kal de ſignificatione in Hiphil, & contrà ex Hiphil de ſignificatione in Kal conjecturam facere poſſumus; forſan quoque, ſi res ità tulerit, alterutram conjugationem interdum uſurpare.

§. 109. *Mutatio* eſt, quâ thema ſive verbum quoad literas vel puncta variatur, ad temporum, perſonarum, generum, numerorum ac conjugationum diſtinctionem.

§. 110.

§. 110. Omne *Verbum perfectum* (quod normæ inſtar eſt, uti quicquid hinc declinat Imperfectum) conſtat literis radicalibus, numerô tribus, loco ſemper præſentibus, conditione mobilibus. Harum porrò Literarum Prima Kametz habet: Secunda variat vocalibus pro conjugationum temporúmque varietate; regulariter admittit haſce ſex, quæ terminantes ſunt, ſeu puncta terminantia, Patach, Tzeri, Cholem, Chirek longum, Kametz & Schurek. Tertia habet ſcheva ex §. 15. Accentus autem tonicus adhæret vocali ſecundæ radicalis, adeoque occupat ſyllabam ultimam. Paradigma eſt פָּקַד *viſitavit*.

§. 111. Quæcunque literæ præter tres illas radicales accedunt ſive ab initio, ſive à fine, ſerviles ſunt. Illas *Præformantes* vocamus, iſtas *Afformantes*.

Quâ nomenclaturâ à Præfixis & Affixis diſtinguuntur.

§. 112. Præformantes, quæ & characteriſticæ, ſunt literæ ſerviles, ab initio Verbo accedentes, quæ conjugationum ac Temporum (in Futuro etiam Perſonarum, Generum ac Numerorum) diſtinctioni inſerviunt. Tales ſunt נ conjugationis Niphal; ה conjugationum Hiphil & Hophal, itemque Infinitivi ac Imperativi Niphal; הת conjugationis Hithpahel; מ Participiorum extra Kal & Niphal; & denique איתן Futurorum, quorum tertiam maſculinam י, tertiam fœmininam, ac ſecundam tam maſculinam quâm fœmininam ת indicat in utroque numero: prima communis per א in ſingulari, per נ in plurali deſignatur. ת ſemel

Digitized by Google

ה ſemel verſum eſt in ת in conjugatione Hiphil, תִרְגַּלְתִּי *adſueſeci*, pro הִרְגַּלְתִּי Hoſ. 11. 3.

ם Participiale ſemel neglectum eſt in Hithpahel, וּבִתְקוֹמְמֶיךָ *& contra inſurgentes tuos*. Pſ. 139. 21. manente characteriſticâ præteriti, & excluſâ à ב ex §. 106.

In Futuris י nonnunquam occurrit in tertia fœminina, וַיֵּחַמְנָה *& incaluerunt* f, pro וַתֵּחַמְנָה Gen. 30. 38. Enallage autem eſt tertiæ maſculinæ pro fœminina in כָּל־מְלָאכָה לֹא יֵעָשֶׂה בָהֶם *nullum opus fiet in illis*, pro תֵעָשֶׂה Exod. 12. 16.

Præformantium ſeu characteriſticarum (quia ſerviles ſunt literæ) proprium punctum eſt ſcheva, ſub א chatephpatach: ut

מְבָרֵךְ *benedicens*. Prov. 27. 14. אֲמַלֵּא *implebo*. Prov. 8. 21. (at chatephſegol eſt in אֱזָרֶה *diſpergam*. Lev. 26. 33. Ezech. 5. 12. & cap. 12. 14.)

§. 113. Afformantes ſunt literæ ſerviles Verbo à fine accedentes, quæ Perſonarum, Generum, Numerorúmque diſtinctioni inſerviunt: súntque Syllabicæ vel Aſyllabæ.

§. 114. Syllabicæ dicuntur, quæ ſyllabam per ſe conſtituunt, vel ſaltem inchoant §. 37. adeoque accedunt ad ſyllabam perfectam, terminatam in ſcheva quieſcens. Tales Præteritum ſex habet, Imperativus & Futurum unam.

Digitized by Google

- Præteriti
  - 2. Perſ.
    - Sing.
      - Maſc. תָּ
      - Fœm. תְּ
    - Plur.
      - Maſc. תֶּם
      - Fœm. תֶּן
  - 1. Perſ. Comm.
    - Sing. תִּי
    - Plur. נוּ

Imperativi & Futuri 2. & 3. perſ. Plur. נָה.

Affornantes iſtæ Præteriti ſunt fines pronominum homogeneorum præter תִּי; cujus ת ad imitationem ſecundæ perſonæ adhibitum pro כ ex אָנֹכִי ut dictum §. 94.

§. 115. Aſyllabæ dicuntur, quæ ſyllabam per ſe non conſtituunt, ſed neceſſariò ſibi jungunt ultimam verbi literam §. 27. ſunt autem tres ſolummodo.

ה	Sing.	3. perſ. Fœm.	Præteriti.
ו	Plur.	3. perſ. Com. gen.	Præteriti.
		2. & 3. perſ. Maſc.	Imperativi & Futuri.
י	Sing.	2. perſ. Fœm.	Imperativi & Futuri.

Aſyllabis accenſendum eſt ה paragogicum, Verbis jungendum per Kametz.

Paradigma Verborum Perfectorum.

I. KAL.

Præteritum.

Fœmin.	Maſcul.		
פָּקְדָה	פָּקַד	3.	
פָּקַדְתְּ	פָּקַדְתָּ	2.	Sing.
Comm.	פָּקַדְתִּי	1.	
Comm.	פָּקְדוּ	3.	
פְּקַדְתֶּן	פְּקַדְתֶּם	2.	Plur.
Comm.	פָּקַדְנוּ	1.	

Futurum.

Comm.	אֶפְקוֹד	1.	
תִּפְקְדִי	תִּפְקוֹד	2.	Sing.
תִּפְקוֹד	יִפְקוֹד	3.	
Comm.	נִפְקוֹד	1.	
תִּפְקֹדְנָה	תִּפְקְדוּ	2.	Plur.
	יִפְקְדוּ	3.	

Imperativus.

פִּקְדִי	פְּקוֹד	Sing.
פְּקֹדְנָה	פִּקְדוּ	Plur.

Infinitivus.

Conſtructus	Abſolutus
לִפְקוֹד	פָּקוֹד

Digitized by Google

Participium Præſens.

פּוֹקֶדֶה vel פּוֹקְדָה		פּוֹקֵד	Sing.
פּוֹקְדוֹת		פּוֹקְדִים	Plur.

Participium Præteritum.

פְּקוּדָה	פָּקוּד	Sing.
פְּקוּדוֹת	פְּקוּדִים	Plur.

II. NIPHAL.

Præteritum.

Fœmin.	Maſcul.		
נִפְקְדָה	נִפְקַד	3.	
נִפְקַדְתְּ	נִפְקַדְתָּ	2.	Sing.
	נִפְקַדְתִּי	1.	
	נִפְקְדוּ	3.	
נִפְקַדְתֶּן	נִפְקַדְתֶּם	2.	Plur.
	נִפְקַדְנוּ	1.	

Futurum.

	אֶפָּקֵד	1.	
תִּפָּקְדִי	תִּפָּקֵד	2.	Sing.
תִּפָּקֵד	יִפָּקֵד	3.	
	נִפָּקֵד	1.	
תִּפָּקַדְנָה	תִּפָּקְדוּ	2.	Plur.
	יִפָּקְדוּ	3.	

Impe-

Imperativus.

הִפָּקְדִי	הִפָּקֵד	Sing.
הִפָּקַדְנָה	הִפָּקְדוּ	Plur.

Infinitivus.

הִפָּקֵד

Participium Præſens.

נִפְקָדָה vel נִפְקֶדֶת	נִפְקָד	Sing.
נִפְקָדוֹת	נִפְקָדִים	Plur.

III. PIHEL.

Præteritum.

Fœmin.	Maſcul.		
פִּקְּדָה	פִּקֵּד	3.	
פִּקַּדְתְּ	פִּקַּדְתָּ	2.	Sing.
	פִּקַּדְתִּי	1.	
	פִּקְּדוּ	3.	
פִּקַּדְתֶּן	פִּקַּדְתֶּם	2.	Plur.
	פִּקַּדְנוּ	1.	

Futurum.

	אֲפַקֵּד	1.	
תְּפַקְּדִי	תְּפַקֵּד	2.	Sing.
תְּפַקֵּד	יְפַקֵּד	3.	
	נְפַקֵּד	1.	
תְּפַקֵּדְנָה	תְּפַקְּדוּ	2.	Plur.
	יְפַקְּדוּ	3.	

Digitized by Google

Imperativus.

פַּקְּדִי	פַּקֵּד	Sing.
פַּקֵּדְנָה	פַּקְּדוּ	Plur.

Infinitivus.

פַּקֵּד

Participium.

מְפַקֶּדֶת vel מְפַקְּדָה	מְפַקֵּד	Sing.
מְפַקְּדוֹת	מְפַקְּדִים	Plur.

IV. PYHAL.

Præteritum.

Fœmin.	Maſcul.		
פֻּקְּדָה	פֻּקַּד	3.	
פֻּקַּדְתְּ	פֻּקַּדְתָּ	2.	Sing.
	פֻּקַּדְתִּי	1.	
	פֻּקְּדוּ	3.	
פֻּקַּדְתֶּן	פֻּקַּדְתֶּם	2.	Plur.
	פֻּקַּדְנוּ	1.	

Futurum.

	אֲפֻקַּד	1.	
תְּפֻקְּדִי	תְּפֻקַּד	2.	Sing.
תְּפֻקַּד	יְפֻקַּד	3.	
	נְפֻקַּד	1.	
תְּפֻקַּדְנָה	תְּפֻקְּדוּ	2.	Plur.
	יְפֻקְּדוּ	3.	

Impe-

Imperativus caret.

Infinitivus.

פֻּקַּד

Participium.

Sing.	מְפֻקָּד	מְפֻקָּדָה vel מְפֻקֶּדֶת
Plur.	מְפֻקָּדִים	מְפֻקָּדוֹת

V. HIPHIL.

Præteritum.

		Maſcul.	Fœmin.
	3.	הִפְקִיד	הִפְקִידָה
Sing.	2.	הִפְקַדְתָּ	הִפְקַדְתְּ
	1.	הִפְקַדְתִּי	
	3.	הִפְקִידוּ	
Plur.	2.	הִפְקַדְתֶּם	הִפְקַדְתֶּן
	1.	הִפְקַדְנוּ	

Futurum.

	1.	אַפְקִיד	
Sing.	2.	תַּפְקִיד	תַּפְקִידִי
	3.	יַפְקִיד	תַּפְקִיד
	1.	נַפְקִיד	
Plur.	2.	תַּפְקִידוּ	תַּפְקֵדְנָה
	3.	יַפְקִידוּ	

Digitized by Google

Imperativus.

הַפְקִידִי	הַפְקֵד	Sing.
הַפְקֵדְנָה	הַפְקִידוּ	Plur.

Infinitivus.

הַפְקִיד

Participium.

מַפְקִידָה vel מַפְקֶדֶת	מַפְקִיד	Sing.
מַפְקִידוֹת	מַפְקִידִים	Plur.

VI. HOPHAL.

Præteritum.

Fœmin.	Maſcul.		
הָפְקְדָה	הָפְקַד	3.	
הָפְקַדְתְּ	הָפְקַדְתָּ	2.	Sing.
	הָפְקַדְתִּי	1.	
	הָפְקְדוּ	3.	
הָפְקַדְתֶּן	הָפְקַדְתֶּם	2.	Plur.
	הָפְקַדְנוּ	1.	

Futurum.

	אָפְקַד	1.	
תָּפְקְדִי	תָּפְקַד	2.	Sing.
תָּפְקַד	יָפְקַד	3.	
	נָפְקַד	1.	
תָּפְקַדְנָה	תָּפְקְדוּ	2.	Plur.
	יָפְקְדוּ	3.	

Impe-

Imperativus caret.

Infinitivus.

הָפְקֵד

Participium.

מָפְקֶדֶת vel מָפְקֶדֶת	מָפְקָד	Sing.
מָפְקָדוֹת	מָפְקָדִים	Plur.

VII. HITHPAHEL.

Præteritum.

Fœmin.	Maſcul.		
הִתְפַּקְּדָה	הִתְפַּקֵּד	3.	
הִתְפַּקַּדְתְּ	הִתְפַּקַּדְתָּ	2.	Sing.
	הִתְפַּקַּדְתִּי	1.	
	הִתְפַּקְּדוּ	3.	
הִתְפַּקַּדְתֶּן	הִתְפַּקַּדְתֶּם	2.	Plur.
	הִתְפַּקַּדְנוּ	1.	

Futurum.

	אֶתְפַּקֵּד	1.	
תִּתְפַּקְּדִי	תִּתְפַּקֵּד	2.	Sing.
תִּתְפַּקֵּד	יִתְפַּקֵּד	3.	
	נִתְפַּקֵּד	1.	
תִּתְפַּקֵּדְנָה	תִּתְפַּקְּדוּ	2.	Plur.
	יִתְפַּקְּדוּ	3.	

Digitized by Google

Imperativus.

Sing. הִתְפַּקֵּד — הִתְפַּקְּדִי

Plur. הִתְפַּקְּדוּ — הִתְפַּקֵּדְנָה

Infinitivus.

הִתְפַּקֵּת

Participium.

Sing. מִתְפַּקֵּד — מִתְפַּקְּדָה vel מִתְפַּקֶּדֶת

Plur. מִתְפַּקְּדִים — מִתְפַּקְּדוֹת

SECTIO VIII. *De Verbis Imperfectis.*

§. 121. *Verba imperfecta* ſunt, quæ radicalium literarum vel numerum, vel locum, vel conditionem eſſentialem non ſervant. Unde tres ordines naſcuntur verborum imperfectorum, nempe plurilitera, quæ numerum definitum excedunt; Defectiva, quæ alicujus locum ſubinde tollunt; & Quieſcentia, quæ motum alicujus deſiderant.

§. 122. Verba *plurilitera* ternarium numerum literalium radicalium excedunt.

§. 123. *Defectiva* Verba ſunt, quæ cùm tres radicales mobiles habeant, earum aliquam interdum amittunt. Defectus autem ille eſt vel Primæ, vel Secundæ, vel Tertiæ radicalis: adeoque totidem ſunt Defectivorum claſſes.

§. 124. *Primâ radicali deficiunt* Verba inchoata à Nun, ſequente dageſſabili literâ, quoties ob acceſſum unius characteriſticæ præformantis, Prima radica-

Digitized by Google

radicalis ſchevate quieſcente notanda foret ex §. 112. quam per dages forte inſerunt radicali Secundæ euphoniæ gratiâ

Fit iſtud in Futuro Kal, in Præterito ac Participio Niphal, in conjugationibus Hiphil & Hophal totis: ùt יִבּוֹל *decidet*, pro יִנְבּוֹל à נָבַל Pſal. 1.3. נִמּוֹל *circumciſus fuit*, à נָמַל Gen. 17.26.

Eadem Verba in Infinitivo conſtructo & Imperativo Kal (quia etiam iſtic prima radicalis ſcheva habet, §. 117.) primam radicalem per aphæreſin amittunt, & tunc in Infinitivo paragogicum ת adſciſcunt: ùt

גַּשׁ *accede*, à נָגַשׁ 2. Sam. 1. 15. בְּגֶשֶׁת *in accedendo* Num. 8. 19. Sed hæc aphæreſis ſine exemplo Biblico perperam inſtituitur.

Paradigma Verborum Defectivorum Primâ radicali.

KAL.

Præteritum caret anomaliâ.

Futurum.

	אֶגַּשׁ	1.	
תִּגְּשִׁי	תִּגַּשׁ	2.	Sing.
תִּגַּשׁ	יִגַּשׁ	3.	
	נִגַּשׁ	1.	
תִּגַּשְׁנָה	תִּגְּשׁוּ	2.	Plur.
	יִגְּשׁוּ	3.	

Impe-

Imperativus.

גְּשִׁי	גַּשׁ	Sing.
גַּשְׁנָה	גְּשׁוּ	Plur.

Infinitivus.

Conſtructus.	Abſolutus.
גֶּשֶׁת	נָגוֹשׁ

Participium Utrumque anomaliâ caret.

NIPHAL.

Præteritum.

נִגְּשָׁה	נִגַּשׁ
&c. נִגַּשְׁתְּ	נִגַּשְׁתָּ

Futurum anomaliâ caret.

Imperativus eſt regularis.

Infinitivus eſt regularis.

Participium.

נִגָּשָׁה & נִגֶּשֶׁת	נִגָּשׁ	Sing.
נִגָּשׁוֹת	נִגָּשִׁים	Plur.

Nota.

Formæ Pihel, Pyhal & Hithpahel in Verbis Pe Nun, hoc eſt, quorum prima Radicalis eſt Nun, prorſus analogæ ſunt, & juxta paradigma פָּקַד regulariter flectuntur, hîc ideo omiſſæ.

HIPHIL.

Præteritum.

הִגִּישָׁה	הִגִּישׁ
&c.	הִגַּשְׁתָּ

Futurum.

Digitized by Google

Futurum.

אַגִּישׁ

תַּגִּישׁ — תַּגִּישִׁי

יַגִּישׁ — &c.

Imperativus.

הַגֵּשׁ — הַגִּישִׁי

הַגִּישׁוּ — הַגֵּשְׁנָה

Infinitivus.

הַגֵּשׁ

Participium.

מַגִּישׁ — מַגִּישָׁה vel מַגֶּשֶׁת

מַגִּישִׁים — מַגִּישׁוֹת

HOPHAL.

Præteritum.

הֻגַּשׁ — הֻגְּשָׁה

הֻגַּשְׁתָּ — &c.

Futurum.

אֻגַּשׁ

תֻּגַּשׁ — תֻּגְּשִׁי

יֻגַּשׁ — &c.

Imper.

Imperativus caret.

Infinitivus.

הגש

Participium.

מגשת vel מגשה	מגש
מגשות	מגשים

Inchoatis à Nun accenſendum Verbum לקח *accepit*, quod primam ל eôdem modô, iisdémque locis amittit, niſi & hîc placeat agnoſcere ſynonymum נקח.

§. 125. *Secundâ radicali deficiunt*, quæ ſecundam tertiámque radicales ſimiles, & utramque mobilem habent: ùt

סבב *circumdedit*, חנן *gratioſus fuit*, &c. Huc proinde non pertinent נהה *ſanavit*, כהה *caligavit*, quia ultima eſt quieſcens, & hac propter penultimæ diſſimilis.

Defectus iſte obſervandus eſt in conjugationibus Non dageſſatis. Nam in hiſce omnibus ad vitandum concurſum ſimilium literarum media radicalis ejicitur, atque unà punctum antecedens.

Paradigma Verborum Defectivorum Secundâ radicali.

KAL.

Præteritum.

Fœmin.	Maſcul.		
סבה	סב	3.	
סבות	סבות	2.	Sing.
	סבותי	1.	

	סַבּוּ	3.	
סַבּוֹתֶן	סַבּוֹתֶם	2.	Plur.
	סַבּוֹנוּ	1.	

Futurum.

	אָסוֹב	1.	
תָּסֹבִּי	תָּסוֹב	2.	Sing.
תָּסֹב	יָסוֹב	3.	
	נָסוֹב	1.	
תְּסֻבֶּינָה	תָּסֹבּוּ	2.	Plur.
	יָסֹבּוּ	3.	

Imperativus.

סוֹבִּי	סוֹב	Sing.
סֻבֶּינָה	סוֹבּוּ	Plur.

Infinitivus.

סוֹב

Participium Utrumque analogum eſt.

NIPHAL.

Præteritum.

נָסַבָּה	נָסַב	3.	
נְסַבּוֹת	נְסַבּוֹתָ	2.	Sing.
	נְסַבּוֹתִי	1.	
	נָסַבּוּ	3.	
נְסַבּוֹתֶן	נְסַבּוֹתֶם	2.	Plur.
	נְסַבּוֹנוּ	1.	

Futu-

Futurum.

	אסב	1.	
תסבי	תסב	2.	Sing.
תסב	יסב	3.	
	נסב	1.	
תסבינה	תסבו	2.	Plur.
	יסבו	3.	

Imperativus.

הסבי	הסב	Sing.
הסבינה	הסבו	Plur.

Infinitivus.

הסוב

Participium.

נסבה	נסב
נסבות	נסבים

PIHEL.

Præteritum.

סובבה	סובב
&c.	סובבת

Futurum.

	אסובב
&c.	תסובב

Impe-

Imperativus.

סוֹבֵב סוֹבְבִי

סוֹבְבוּ סוֹבֵבְנָה

Infinitivus.

סוֹבֵב

Participium.

מְסוֹבֵב מְסוֹבְבָה vel מְסוֹבֶבֶת

מְסוֹבְבִים מְסוֹבְבוֹת

P Y H A L.

Præteritum.

סוֹבַב סוֹבְבָה

סוֹבַבְתָּ &c.

Futurum.

אֲסוֹבַב

תְּסוֹבַב &c.

Imperativus caret.

Infinitivus.

סוֹבַב

Participium.

מְסוֹבָב מְסוֹבָבָה vel מְסוֹבֶבֶת

מְסוֹבָבִים מְסוֹבָבוֹת

Digitized by Google

HIPHIL.

Præteritum.

הֵסֵבָּה	הֵסֵב
הֲסִבּוֹת	הֲסִבּוֹתָ
	הֲסִבּוֹתִי
	הֵסֵבּוּ
הֲסִבּוֹתֶן	הֲסִבּוֹתֶם
	הֲסִבּוֹנוּ

Futurum.

	אָסֵב
תָּסֵבִּי	תָּסֵב
תָּסֵב	יָסֵב
	נָסֵב
תְּסִבֶּינָה	תָּסֵבּוּ } יָסֵבּוּ

Imperativus.

הָסֵבִּי	הָסֵב
הֲסִבֶּינָה	הָסֵבּוּ

Infinitivus.

הָסֵב

Participium.

מְסִבָּה	מֵסֵב
מְסִבּוֹת	מְסִבִּים

HO-

HOPHAL.

Præteritum.

הוּסַבָּה	הוּסַב
הוּסַבּוֹת	הוּסַבּוֹתָ
	הוּסַבּוֹתִי
	הוּסַבּוּ
הוּסַבּוֹתֶן	הוּסַבּוֹתֶם
	הוּסַבּוֹנוּ

Futurum.

	אוּסַב
תּוּסַבִּי	תּוּסַב
תּוּסַב	יוּסַב
	נוּסַב
תּוּסַבֶּינָה	תּוּסַבּוּ } יוּסַבּוּ

Imperativus caret.

Infinitivus.

הוּסֵב

Participium.

מוּסַבָּה	מוּסָב
מוּסַבּוֹת	מוּסַבִּים

Digitized by Google

HITHPAHEL.

Præteritum.

הִסְתּוֹבֵב הִסְתּוֹבְבָה
הִסְתּוֹבַבְתָּ &c.

Futurum.

אֶסְתּוֹבֵב
תִּסְתּוֹבֵב &c.

Imperativus.

הִסְתּוֹבֵב הִסְתּוֹבְבִי
&c. &c.

Infinitivus.

הִסְתּוֹבֵב

Participium.

מִסְתּוֹבֵב מִסְתּוֹבְבָה &c.

§. 126. *Tertiâ radicali deficiunt* exeuntia in נ vel ת, ſed per merum ſcribendi compendium, §. 18. Etenim quando hæ radicales ſcheva quieſcens habent ob accedentes afformantes ſyllabicas §. 114. (quæ omnes vel à ת, vel à נ incipiunt) hiſce, ſed ſimilibus tantum, inſeruntur per dages forte, quod literam mobilem latentem ſcheva quieſcens poſſidere docet, §. 44.

Ergo tertia radicalis נ ſolummodo ante נו & נָה perit: ùt נָתַנּוּ *dedimus*, pro נָתַנְנוּ Lam. 5. 6. Verbum hoc נָתַן amittit quoque נ ſuum ante ת afformantium: ùt נָתַתִּי

dedi

dedi pro נָתַנְתִּי Gen. 1. 29. quod alia verba in נ deſinentia non imitantur; ſic è זָקֵן conſenuit, non dico זָקֵנְתִּי ſed זָקַנְתִּי. Tertia radicalis ת ante ת, תָּ, תִּי, תֶּם & תֶּן ſolùm perit: ùt כָּרַתָּ ſuccidiſti pro כָּרַתְתָּ à כָּרַת Deut. 20. 20.

Paradigma Verborum Defectivorum tertiâ radicali.

ת quidem in *Præteritis.*

Kal.	כָּרַת כָּרַתְּ כָּרַתִּי כְּרַתֶּם כְּרַתֶּן &
Niphal.	נִכְרַתְּ נִכְרַת נִכְרַתִּי &c.
Pihel.	כֵּרַתְּ כֵּרַת &c.
Pyhal.	כּוֹרַתְּ כּוֹרַת &c.
Hiphil.	הִכְרַתְּ הִכְרַת &c.
Hophal.	הָכְרַתְּ הָכְרַת &c.
Hithpahel.	הִתְכָּרַתְּ הִתְכָּרַת &c.

נ verò in *Præteritis, Imperativis* & *Futuris.*

Kal.	שָׁכַנּוּ שְׁכֹנָּה תִּשְׁכֹּנָּה
Niphal.	נִשְׁכַּנּוּ הִשָּׁכַנָּה תִּשָּׁכַנָּה
Pihel.	שִׁכַּנּוּ שַׁכֵּנָּה תְּשַׁכֵּנָּה
Hiphil.	הִשְׁכַּנּוּ הַשְׁכֵּנָּה תַּשְׁכֵּנָּה

&c.

Digitized by Google

§. 127. *Quieſcentia* Verba ſunt, quæ aliquam ex radicalibus interdum aut ſemper habent quieſcentem. Ex quatuor autem אהוי quieſcentibus §. 3. Verbum quieſcens faciunt א & י primæ, ו ſecunda, א & ה tertiæ radicales.

Plura Verba quieſcentia non dantur; nam analogiam ſequuntur א radicalis media, ה prima aut ſecunda, & י ſecunda radicalis: ùt באר *declaravit*, הלך *ambulavit*, מהר *feſtinavit*, איב *inimicatus fuit*. Quibus media י quieſcens tribuitur, ad quieſcentia mediâ ו pertinent. ה tertia radicalis, quando mobilis eſt, mappik habet, ex §. 19. ùt גבה *altum* fuit. י tertia radicalis eſt in חיי *vixit*, ſed movetur, & pertinet ad Defectiva mediâ radicali.

§. 128. *Quieſcentia primâ* א pauca ſunt; nam nec omnia ab א inchoata anomaliam habent, nec quæ habent, in iisdem temporibus eam admittunt. Quieſcit prima א, quando ob unam præformantem ſchevate quieſcente notanda foret ex §. 112. cui præformanti vocalem dat, quieti ſuæ opportunam.

§. 129. *Quieſcentia prima* י potiſſimum ab analogia recedunt, quando propter characteriſticam antecedentem prima ſchevate quieſcente foret inſignienda, ex §. 112.

Paradigma Verborum Quieſcentium primâ radicali י.

KAL.

Præteritum eſt analogum.

Futurum.

Futurum.

אֵשֵׁב	
תֵּשֵׁב	תֵּשְׁבִי
יֵשֵׁב	תֵּשֵׁב
נֵשֵׁב	
תֵּשְׁבוּ } יֵשְׁבוּ	תֵּשַׁבְנָה

Imperativus.

שֵׁב	שְׁבִי
שְׁבוּ	שֵׁבְנָה

Infinitivus.

Abſolutus.	Conſtructus.
יָשׁוֹב	שֶׁבֶת

Participium Utrumque eſt regulare.

NIPHAL.

Præteritum.

נוֹשַׁב	נוֹשְׁבָה
נוֹשַׁבְתָּ	נוֹשַׁבְתְּ
נוֹשַׁבְתִּי	
נוֹשְׁבוּ	
נוֹשַׁבְתֶּם	נוֹשַׁבְתֶּן
נוֹשַׁבְנוּ	

Digitized by Google

Futurum.

אושב	
תושב	תושבי
יושב	תושב
נושב	
תושבו }	תושבנה
יושבו }	

Imperativus.

הושב	הושבי
הושבו	הושבנה

Infinitivus.

הושב

Participium.

נושב	נושבה vel נושבת
נושבים	נושבות

Conjugationes Pihel & Pyhal analogæ ſunt,
ſequitur ergo *HIPHIL.*

Præteritum.

הושיב	הושיבה
הושבת	הושבת
הושבתי	
הושיבו	
הושבתם	הושבתן
הושבנו	

Digitized by Google

Futurum.

אוֹשִׁיב

תּוֹשִׁיב תּוֹשִׁיבִי

יוֹשִׁיב תּוֹשִׁיב

נוֹשִׁיב

תּוֹשִׁיבוּ } תּוֹשֵׁבְנָה
יוֹשִׁיבוּ }

Imperativus.

הוֹשֵׁב הוֹשִׁיבִי

הוֹשִׁיבוּ הוֹשֵׁבְנָה

Infinitivus.

הוֹשֵׁב

Participium.

מוֹשִׁיב מוֹשִׁיבָה vel מוֹשֶׁבֶת

מוֹשִׁיבִים מוֹשִׁיבוֹת

HOPHAL.

Præteritum.

הוּשַׁב הוּשְׁבָה

הוּשַׁבְתָּ הוּשַׁבְתְּ

הוּשַׁבְתִּי

הוּשְׁבוּ

הוּשַׁבְתֶּם הוּשַׁבְתֶּן

הוּשַׁבְנוּ

Es *Futurum.*

Futurum.

	אושב
תושבי	תושב
תושב	יושב
	נושב
תושבנה	תושבו }
	יושבו }

Imperativus caret.

Infinitivus.

הושב

Participium.

מושב מושבה vel מושבת

מושבים מושבות

Tota Conjugatio Hithpahel eſt regularis.

§. 130. *Quieſcentia media Vau* (quoniam hæc quieſcens vocalem antecedere nequit, quam tamen ubique terminantem debet poſſidere) varias coguntur ſubire mutationes, eáſque alias in conjugationibus Non-Dageſſatis, alias in Dageſſatis.

In conjugationibus Non-Dageſſatis media Vau abjicitur unà cum puncto præcedente:

ùt שבתם pro שובתם *reverſi eſtis.* Amoſ. 4: 6.

In conjugationibus Dageſſatis media Vau vel mutatur in Jod dages forte recipiens:

ùt

Digitized by Google

ùt קִיֵּם *ſtabilivit*. Eſth. 9. 31. Vel ejicitur & compenſatur bifariam:

Aliquando geminatione tertiæ radicalis, & tunc locô dages & vocalis brevis antecedaneæ aſſumitur cholem; quia dages iſtud tertiæ inſcribi non debet:

ùt יְנוֹבֵב *eloquentes faciet*. Zach. 9. 17.

Aliquando geminatione primæ ac tertiæ, quæ ſuô ordine repetuntur:

ùt יְכַלְכֵּל *diſponit*. Pſal. 112. 5.

Verba, quæ tertiam habent ה quieſcens, mediam Vau ſemper mobilem, eóque etiam analogam habent: ùt שָׁוָה *profuit:* mobile quoque Vau eſt in עָוַת, רָוַח, שָׁוַע, גָּוַע, quæ idcirco analoga ſunt.

Paradigma Verborum Quieſcentium mediâ radicali Vau.

KAL.

Præteritum.

קָמָה	קָם
קַמְתְּ	קַמְתָּ
	קַמְתִּי
	קָמוּ
קַמְתֶּן	קַמְתֶּם
	קַמְנוּ

Futurum.

Digitized by Google

Futurum.

	אָקוּם
תָּקוּמִי	תָּקוּם
תָּקוּם	יָקוּם
	נָקוּם
תְּקוּמֶנָה	תָּקוּמוּ
	יָקוּמוּ

Imperativus.

קוּמִי	קוּם
קוּמֶנָה	קוּמוּ

Infinitivus.

קוּם

Participium Præſens.

קָמָה	קָם
קָמוֹת	קָמִים

Participium Præteritum.

קוּמָה	קוּם
קוּמוֹת	קוּמִים

NIPHAL.

Præteritum.

נָקוֹמָה	נָקוֹם
נְקוּמוֹת	נְקוּמוֹתָ

נְקוּמוֹתִי

Digitized by Google

נְקוּמוֹתִי

נָקוֹמוּ

נְקוּמוֹתֶם נְקוּמוֹתֶן

נְקוּמוֹנוּ

Futurum.

אָקוּם

תָּקוּם תָּקוּמִי

יָקוּם תָּקוּם

נָקוּם

תָּקוּמוּ } תְּקוּמֶנָה
יָקוּמוּ }

Imperativus.

הִקּוֹם הִקּוֹמִי

הִקּוֹמוּ הִקּוֹמְנָה

Infinitivus.

הִקּוֹם

Participium.

נָקוֹם נְקוּמָה

נְקוּמִים נְקוּמוֹת

PIHEL.

Præteritum.

קוֹמֵם קוֹמְמָה

קוֹמַמְתָּ &c.

Futurum.

Digitized by Google

Futurum.

אקומם

תקומם — תקוממי

יקומם — &c.

Imperativus.

קומם — קוממי

קוממו — קוממנה

Infinitivus.

קומם

Participium.

מקומם — מקוממה vel מקוממת

מקוממים — מקוממות

P T H A L.

Præteritum.

קומם — קוממה

קוממת — &c.

Futurum.

אקומם

תקומם — תקוממי

יקומם — &c.

Imperativum caret.

Infinitivus.

קומם

Parti-

Digitized by Google

Participium.

מְקוֹמֵם .	מְקוֹמְמָה vel מְקוֹמֶמֶת
מְקוֹמְמִים	מְקוֹמְמוֹת

HIPHIL.

Præteritum.

הֵקִים	הֵקִימָה
הֲקִימוֹתָ	הֲקִימוֹת
הֲקִימוֹתִי	
הֵקִימוּ	
הֲקִימוֹתֶם	הֲקִימוֹתֶן
הֲקִימוֹנוּ	

Futurum.

אָקִים	
תָּקִים	תָּקִימִי
יָקִים	תָּקִים
נָקִים	
תָּקִימוּ	vel תְּקִימֶינָה
יָקִימוּ	תָּקֵמְנָה

Imperativus.

הָקֵם	הָקִימִי
הָקִימוּ	הָקֵמְנָה

Infinitivus.

Constructus.	Abſolutus.
לְהָקִים	הָקֵם

Participium.

מְקִימָה	מֵקִים
מְקִימוֹת	מְקִימִים

HOPHAL.

Præteritum.

הוּקְמָה	הוּקַם
הוּקַמְתְּ	הוּקַמְתָּ
	הוּקַמְתִּי
	הוּקְמוּ
הוּקַמְתֶּן	הוּקַמְתֶּם
	הוּקַמְנוּ

Futurum.

	אוּקַם
תּוּקְמִי	תּוּקַם
תּוּקַם	יוּקַם
	נוּקַם
תּוּקַמְנָה	תּוּקְמוּ } יוּקְמוּ

Imperativus caret.

Infinitivus.

הוּקַם

Partic

Participium.

מוּקָם□	מוּקָמָה
מוּקָמִים□	מוּקָמוֹת

HITHPAHEL.

Præteritum.

הִתְקוֹמֵם□	הִתְקוֹמְמָה
הִתְקוֹמַמְתָּ	&c.

Futurum.

אֶתְקוֹמֵם□	
תִּתְקוֹמֵם□	תִּתְקוֹמְמִי
יִתְקוֹמֵם□	&c.

Imperativus.

הִתְקוֹמֵם□	הִתְקוֹמְמִי
הִתְקוֹמְמוּ	הִתְקוֹמֵמְנָה

Infinitivus.

הִתְקוֹמֵם□

Participium.

מִתְקוֹמֵם□	&c.

§. 131. *Quieſcentia tertiâ* א anomaliám habent, quando ea ante afformantes ſyllabicas ſchevate quieſcente foret inſignienda juxta §. 114. Hoc enim ſcheva repudiatur ab א, ipſum autem quieſcit, in Præteritis quidem antecedente Kametz in Kal, & Tzeri in conjugationibus reliquis.

Digitized by Google

Paradigma Verborum Quieſcentium tertiâ radicali א.

KAL.

Præteritum.

מָצְאָה	מָצָא
מָצָאת	מָצָאתָ
	מָצָאתִי
	מָצְאוּ
מְצָאתֶן	מְצָאתֶם
	מָצָאנוּ

Futurum.

	אֶמְצָא
תִּמְצְאִי	תִּמְצָא
תִּמְצָא	יִמְצָא
	נִמְצָא
תִּמְצֶאנָה	{ תִּמְצְאוּ
	{ יִמְצְאוּ

Imperativus.

מִצְאִי	מְצָא
מְצֶאנָה	מִצְאוּ

Infini-

Digitized by Google

Infinitivus.

Abſolutus.	Conſtructus.
מָצֹא	לִמְצֹא

Participium Præſens.

מֹצֵא	&c.

Pahul.

מָצוּא	&c.

NIPHAL.

Præteritum.

נִמְצָא	נִמְצְאָה
נִמְצֵאתָ	&c.

Futurum.

אִמָּצֵא	
תִּמָּצֵא	תִּמָּצְאִי
יִמָּצֵא	&c.

Imperativus.

הִמָּצֵא	הִמָּצְאִי
הִמָּצְאוּ	הִמָּצֶאנָה

Infinitivus.

הִמָּצֵא

Participium.

נִמְצָא	נִמְצָאָה
נִמְצָאִים	נִמְצָאוֹת

Digitized by Google

PIHEL.

Præteritum.

מִצֵּא — מִצְּאָה

מִצֵּאתָ — &c.

Futurum.

אֲמַצֵּא

תְּמַצֵּא — תְּמַצְּאִי

יְמַצֵּא — &c.

Imperativus.

מַצֵּא — מַצְּאִי

מַצְּאוּ — מַצֶּאנָה

Infinitivus.

מַצֵּא

Participium.

מְמַצֵּא — מְמַצְּאָה vel מְמַצֵּאת

מְמַצְּאִים — מְמַצְּאוֹת

P. Y H A L.

Præteritum.

מֻצָּא — מֻצְּאָה

מֻצֵּאתָ — &c.

Futurum.

אֲמֻצָּא

תְּמֻצָּא — תְּמֻצְּאִי

יְמֻצָּא — &c.

Impe-

Imperativus caret.

Infinitivus.

מצא

Participium.

ממצא — ממצאה vel ממצאת

ממצאים — ממצאות

HIPHIL.

Præteritum.

המציא — המציאה

המצאת — &c.

Futurum.

אמציא

תמציא — תמציאי

ימציא — &c.

Imperativus.

המצא — המציאי

המציאו — המצאנה

Infinitivus.

המצא

Participium.

ממציא — ממציאה vel ממצאת

ממציאים — ממציאות

Digitized by Google

HOPHAL.

Præteritum.

המצא	המצאת
המצאת	&c.

Futurum.

אמצא	
תמצא	תמצאי
ימצא	&c.

Imperativus caret.

Infinitivus.

המצא

Participium.

ממצא ממצאה vel ממצאת

ממצאים ממצאות

HITHPAHEL.

Præteritum.

התמצא	התמצאת
התמצאת	&c.

Futurum.

אתמצא	
תתמצא	תתמצאי
יתמצא	&c.

Imperativus.

התמצא	התמצאי
התמצאו	התמצאנה

Infini-

Infinitivus.

הִתְמַצֵּא

Participium.

מִתְמַצֵּא · מִתְמַצְּאָה vel מִתְמַצֵּאת

מִתְמַצְּאִים מִתְמַצְּאוֹת

§. 132. *Quieſcentia tertiâ radicali* ה (quia ה non niſi in fine quieſcit §. 34.) neceſſariam patiuntur anomaliam; eſt verò hæc anomalia alia, quando ה finale eſt, alia quando in medio conſtituitur.

Paradigma Verborum Quieſcentium tertiâ radicali ה.

KAL.

Præteritum.

גָּלָה   גָּלְתָה

גָּלִיתָ   גָּלִית

גָּלִיתִי

גָּלוּ

גְּלִיתֶם   גְּלִיתֶן

גָּלִינוּ

Futurum.

אֶגְלֶה

תִּגְלֶה   תִּגְלִי

יִגְלֶה   תִּגְלֶה

	נִגְלֶה
תִּגְלֶינָה	תִּגְלוּ
	יִגְלוּ

Imperativus.

גְּלִי	גְּלֵה
גְּלֶינָה	גְּלוּ

Infinitivus.

Conſtructus.	Abſolutus.
לִגְלוֹת	גָּלֹה

Participium Præſens.

גּוֹלָה	גּוֹלֶה
גּוֹלוֹת	גּוֹלִים

Pahul.

גְּלוּיָה	גָּלוּי
גְּלוּיוֹת	גְּלוּיִם

N I P H A L.

Præteritum.

נִגְלְתָה	נִגְלָה
נִגְלֵית	נִגְלֵיתָ
	נִגְלֵיתִי
	נִגְלוּ
נִגְלֵיתֶן	נִגְלֵיתֶם
	נִגְלֵינוּ

Digitized by Google

Futurum.

	אִגָּלֶה
תִּגָּלִי	תִּגָּלֶה
תִּגָּלֶה	יִגָּלֶה
	נִגָּלֶה
תִּגָּלֶינָה	תִּגָּלוּ }
	יִגָּלוּ }

Imperativus.

הִגָּלִי	הִגָּלֵה
הִגָּלֶינָה	הִגָּלוּ

Infinitivus.

Conſtructus.	Abſolutus.
לְהִגָּלוֹת	הִגָּלֹה

Participium.

נִגְלָה	נִגְלֶה
נִגְלוֹת	נִגְלִים

PIHEL.

Præteritum.

גִּלְּתָה	גִּלָּה.
גִּלִּית	גִּלִּיתָ
	גִּלֵּיתִי
	גִּלּוּ
גִּלִּיתֶן	גִּלִּיתֶם
	גִּלִּינוּ

Futu-

Futurum.

	אֲגַלֶּה
תְּגַלִּי	תְּגַלֶּה
תְּגַלֶּה	יְגַלֶּה
	נְגַלֶּה
תְּגַלֶּינָה	תְּגַלּוּ }
	יְגַלּוּ }

Imperativus.

גַּלִּי	גַּלֵּה
גַּלֶּינָה	גַּלּוּ

Infinitivus.

Conſtructus.	Abſolutus.
לְגַלּוֹת	גַּלֵּה

Participium.

מְגַלָּה	מְגַלֶּה
מְגַלּוֹת	מְגַלִּים

P Y H A L.

Præteritum.

גֻּלְּתָה	גֻּלָּה
גֻּלֵּית	גֻּלֵּיתָ
	גֻּלֵּיתִי
	גֻּלּוּ
גֻּלֵּיתֶן	גֻּלֵּיתֶם
	גֻּלֵּינוּ

Futu-

Futurum.

	אֲגֻלֶּה
תְּגֻלִּי	תְּגֻלֶּה
תְּגֻלֶּה	יְגֻלֶּה
	נְגֻלֶּה
תְּגֻלֶּינָה	תְּגֻלּוּ
	יְגֻלּוּ

Imperativus caret.

Infinitivus.

Conſtructus.	Abſolutus.
לְגֻלּוֹת	גֻּלֹּה

Participium.

מְגֻלָּה	מְגֻלֶּה
מְגֻלּוֹת	מְגֻלִּים

H I P H I L.

Præteritum.

הִגְלְתָה	הִגְלָה
הִגְלִית	הִגְלִיתָ
	הִגְלִיתִי
	הִגְלוּ
הִגְלִיתֶן	הִגְלִיתֶם
	הִגְלִינוּ

Futurum.

Digitized by Google

Futurum.

	אַגְלֶה
תַּגְלִי	תַּגְלֶה
תַּגְלֶה	יַגְלֶה
	נַגְלֶה
תַּגְלֶינָה	תַּגְלוּ } יַגְלוּ

Imperativus.

הַגְלִי	הַגְלֵה
הַגְלֶינָה	הַגְלוּ

Infinitivus.

Conſtructus.	Abſolutus.
לְהַגְלוֹת	הַגְלֵיה

Participium.

מַגְלָה	מַגְלֶה
מַגְלוֹת	מַגְלִים

HOPHAL.

Præteritum.

הָגְלְתָה	הָגְלָה
הָגְלֵית	הָגְלֵיתָ
	הָגְלֵיתִי
	הָגְלוּ
הָגְלֵיתֶן	הָגְלֵיתֶם
	הָגְלֵינוּ

Futurum.

	אֶגָּלֶה
תִּגָּלִי	תִּגָּלֶה
תִּגָּלֶה	יִגָּלֶה
	נִגָּלֶה
תִּגָּלֶינָה	תִּגָּלוּ
	יִגָּלוּ

Imperativus caret.

Infinitivus.

Conſtructus.	Abſolutus.
לְהִגָּלוֹת	הִגָּלֵה

Participium.

נִגְלָה	נִגְלֶה
נִגְלוֹת	נִגְלִים

HITHPAHEL.

Præteritum.

הִתְגַּלְּתָה	הִתְגַּלָּה
הִתְגַּלִּית	הִתְגַּלִּיתָ
	הִתְגַּלִּיתִי
	הִתְגַּלּוּ
הִתְגַּלִּיתֶן	הִתְגַּלִּיתֶם
	הִתְגַּלִּינוּ

Futurum.

Digitized by Google

Futurum.

אֶתְגַּלֶּה	
תִּתְגַּלֶּה	תִּתְגַּלִּי
יִתְגַּלֶּה	תִּתְגַּלֶּה
נִתְגַּלֶּה	
תִּתְגַּלּוּ	תִּתְגַּלֶּינָה
יִתְגַּלּוּ	

Imperativus.

הִתְגַּלֵּה	הִתְגַּלִּי
הִתְגַּלּוּ	הִתְגַּלֶּינָה

Infinitivus.

Abſolutus.	Conſtructus
הִתְגַּלֹּה	לְהִתְגַּלּוֹת

Participium.

מִתְגַּלֶּה	מִתְגַּלָּה
מִתְגַּלִּים	מִתְגַּלּוֹת

§. 133. *Quieſcentia tertiâ radicali* א & ה frequenter formas permutant, aut permiſcent ex viciſſitudine literarum אהוי §. 3.

§. 134. Quoties Verbum aliquod pluribus anomaliis obnoxium eſt, ſingularum formatio propria obſervanda venit, dummodo concurſus ille anomaliarum locum inveniat. Fit hoc potiſſimum in prima & tertia radicali quomodocunque imperfectis:

ut

Digitized by Google

ùt נִתַּנּוּ *dati ſumus*, à נָתַן Eſr. 9. 8. יַכּוּ *percuſſerunt*, à נָכָה Mich. 4. 14. וַתִּירֶאןָ *& timuerunt*, à יָרֵא Exod. 1. 17.

Itémque in ſecunda quieſcente & tertia deficiente:

ùt וְנָלִין *& pernoctabimus*, à לוּן Jud. 19. 13.

Denique in ſecunda quieſcente & tertia א:

ùt בָּאתָ *veniſti*, à בּוֹא Joſ. 13. 1. בָּנוּ *venimus*, omiſſo א 1. Sam. 25. 8.

SECTIO IX. DE VERBORUM mutatione propria ob PARTICULAS nonnullas, maximè INSEPARABILES.

§. 136. Verba compoſita conſtructave cum particulis quibusdam maximè inſeparabilibus peculiarem punctationis rationem poſtulant. Particulæ autem illæ ſunt tum Affixa pronomina, tum præfixum Vau, Verbis proprium, tum אַל negativum.

§. 137. Affixa Verbis non minùs quàm Nominibus aut Particulis junguntur.

§. 144. Præfixum Vau cum Verbis interdum præter copulandi, etiam convertendi vim habet, hoc eſt, immutandi ſignificationem Præteriti in eam, quæ Futuri eſt: & viciſſim ſignificationem Futuri in eam, quæ eſt Præteriti. Ab hoc verò officio Vau Converſivum dicitur, ſive *Vau Hippuch*, éſtque aliud Præteriti, aliud Futuri.

§. 145. Vau Converſivum Præteriti punctatione à

Vau

Digitized by Google

Vau ſimpliciter copulativo nihil diſcrepat: mutat autem punctationem Præteriti, nulló affixô aucti, quantum ad accentum, quem deducit ex penultima in ultimam ſyllabam, citra incommodum tamen vocalium longarum, quæ accentum euphonicum accipiunt: ùt ושברתי & frangam. Ezech. 30. 22.

§. 146. Vau Converſivum Futuri peculiarem à copulativo habet punctationem; præfigitur enim cum patach, & ad complementum ſyllabæ per dages forte geminat characteriſticam Futuri: ùt וישמע & audivit. Gen. 28. 7. ante א autem dages ſemper compenſatur producto patach in Kametz: ùt ואשאל & interrogavi. Gen. 24. 47. & ex Jod ſchevato ſemper dages excidit: ùt ויספר & feſtinavit. Gen. 18. 6.

Mutat porrò punctationem Futuri quoad accentum, quem retrahit ex ultima in penultimam, ſiquidem ultima ſyllaba accentum amittere, & penultima eum admittere poſſit.

§. 148. Particula אל negativa, quæ Futura antecedere ſolet, in dehortationibus aut deprecationibus ſæpenumero idem omnino efficit, quod Vau Converſivum Futuri; videlicet retractionem accentus ad penultimam: ùt אל־תוכח ne redarguas. Prov. 9. 8.

Itemque

Item apocopen tertiæ radicali ה cum mutationibus connexis inducit: ùt אַל־תֵּפֶן *ne reſpicias*, ex תִּפְנֶה Num. 16.15.

SECTIO DECIMA DE EPENTHETICIS ET PARAGOGICIS LITERIS.

§. 150. Per Epentheſin nonnunquam literæ aliquæ dictionibus inſeruntur; Nun quidem frequentiùs, & ad euphoniam, aliæ rariùs, & incerta de cauſa

I. א otioſum eſt in צַוָּאר *collum*, cum omnibus deſcendentibus ac derivatis, צַוָּארֵי *colla*, & צַוְּארֵיהֶם *colla eorum* Joſ. 10. 24. & in pluribus aliis.

II. ד in ſolo vocabulo עִמָּדִי *mecum* Gen. 3. 12. quod tamen aliis radicale eſt à עָמַד *ſtetit*, quaſi *apud me ſtans, præſentiſſimè conjunctus*.

III. ה cum patach ſubſcripto inſeritur ante ם & ן affixa, & horum puncto agglutinationis accentum relinquit, כֻּלָּהַם *omnes illi*, pro כֻּלָּם 2. Sam. 23. 6. accedente inſuper ה paragogico patach iſtud in ſcheva abit, לְכֻלָּהְנָה *omnibus illis*. 1. Reg. 7. 37.

IV. *Jod* mobile inſertum eſt in לִדְרְיוֹשׁ *ad inquirendum*, pro לִדְרֹשׁ Eſr. 10. 16. crebriùs autem occurrit Jod otioſum, בֶּאֱישׁוֹן *in caligine* Prov. 20. 20.

V. נ adſciſcitur aliquando immediatè ante affixa נִי, ךָ, הוּ.

Digitized by Google

Vau ſimpliciter copulativo nihil diſcrepat: mutat autem punctationem Præteriti, nullô affixô aucti, quantum ad accentum, quem deducit ex penultima in ultimam ſyllabam, citra incommodum tamen vocalium longarum, quæ accentum euphonicum accipiunt: ùt וְשָׁבַרְתִּי *& frangam.* Ezech. 30. 22.

§. 146. Vau Converſivum Futuri peculiarem à copulativo habet punctationem; præfigitur enim cum patach, & ad complementum ſyllabæ per dages forte geminat characteriſticam Futuri: ùt וַיִּשְׁמַע *& audivit.* Gen. 28. 7. ante א autem dages ſemper compenſatur producto patach in Kametz: ùt וָאֶשְׁאַל *& interrogavi.* Gen. 24. 47. & ex Jod ſchevato ſemper dages excidit: ùt וַיְמַהֵר *& feſtinavit.* Gen. 18. 6.

Mutat porrò punctationem Futuri quoad accentum, quem retrahit ex ultima in penultimam, ſiquidem ultima ſyllaba accentum amittere, & penultima eum admittere poſſit.

§. 148. Particula אַל negativa, quæ Futura antecedere ſolet, in dehortationibus aut deprecationibus ſæpenumero idem omnino efficit, quod Vau Converſivum Futuri; videlicet retractionem accentus ad penultimam: ùt אַל־תּוֹכַח *ne redarguas.* Prov. 9. 8.

Itemque

Digitized by Google

Item apocopen tertiæ radicali ה cum mutationibus connexis inducit: ùt אַל־תֵּפֶן *ne reſpicias*, ex תִּפְנֶה Num. 16. 15.

SECTIO DECIMA DE EPENTHETICIS ET PARAGOGICIS LITERIS.

§. 150. Per Epentheſin nonnunquam literæ aliquæ dictionibus inſeruntur; Nun quidem frequentiùs, & ad euphoniam, aliæ rariùs, & incerta de cauſa

I. א otioſum eſt in צַוָּאר *collum*, cum omnibus deſcendentibus ac derivatis, צַוְּארֵי *colla*, & צַוְּארֵיהֶם *colla eorum* Joſ. 10. 24. & in pluribus aliis.

II. ד in ſolo vocabulo עִמָּדִי *mecum* Gen. 3. 12. quod tamen aliis radicale eſt à עָמַד *ſtetit*, quaſi *apud me ſtans*, *præſentiſſimè coniunctus*.

III. ה cum patach ſubſcripto inſeritur ante ם & ן affixa, & horum puncto agglutinationis accentum relinquit, כֻּלָּהֶם *omnes illi*, pro כֻּלָּם 2. Sam. 23. 6. accedente inſuper ה paragogico patach iſtud in ſcheva abit, לְכֻלְּהֶנָה *omnibus illis*. 1. Reg. 7. 37.

IV. *Jod* mobile inſertum eſt in לִדְרוֹיֹשׁ *ad inquirendum*, pro לִדְרֹשׁ Eſr. 10. 16. crebriùs autem occurrit Jod otioſum, בֶּאִישׁוֹן *in caligine* Prov. 20. 20.

V. נ adſciſcitur aliquando immediatè ante affixa נִי, ךָ, הוּ.

Digitized by Google

& ה, juncta vel verbis, nulla afformante auctis, vel quibusdam particulis.

Particulæ, quæ hoc נ epentheticum amant, ſunt quinque: אין *non*, איה *ubi*, הנה *ecce*, מן à *ex*, *de*, & עוד *usque*: ut אינני *non ſum ego*. Exod. 5. 10. איכה *ubi tu?* cum ה paragogico. Geneſ. 3. 9. הנני *ecce me* Eſa. 65. 1. ממני *à me* Geneſ. 22. 12. עודני *adhuc ego*. 1. Sam. 20. 14.

§. 151. Per Paragogen dictionum fini nonnunquam accedunt quædam literæ ferè ad elegantiam, vel ob cauſam incertam. Hujus generis ſunt ſex אהוינת ac peculiarem ſingulæ rationem habent.

I. א afformanti Verborum aſyllabæ ו additur, ſed rarò, & ex Arabiſmo, ubi id perpetuum, אבוא *voluerunt* Eſa. 28. 12.

II. ה præmittit ſibi kametz, aliquando ſegol, interdum etiam tzeri, ſemper quidem in הנה *ecce*, ab הן unde & הנה legitur Gen. 19. 2.

III. *Vau* per cholem jungitur Nominibus conſtructis ac juxta regiminis leges mutatis, & accentum ad ſe rapit, וחיתו־ארץ *& beſtia terræ* ex חית *abſolutè*, חיה Gen. 1. 24. cum particula יחד connectitur per Kametz intercedente aliquando Jod otioſô ad formam ו affixi, יחדיו *pariter* Jer. 46. 12. aliâs יחדו Gen. 13. 6.

IV. *Jod* præmittit ſibi chirek, cui adhæret accentus, quoties jungitur Nominibus formæ conſtructæ, participiis,

Digitized by Google

piis, infinitivis, particulis בִּלְתִּי וּזוּלָתִי *præter.* Huc autem non pertinet Jod otioſum, & fœm. in וְאַתִּי *& tu* Judic. 17. 2. & hinc natis, נָתַתִּי *dediſti* Ezech. 16. 18. ac ſimilibus.

V. *Nun* accedit Verborum afformantibus aſyllabis וּ & ִי ad euphoniam, & ſemper accentum poſtulat: ùt יֵדְעוּן *novverunt.* Deut. 8. 3. Tum verò nonnunquam pro ſchurek adhibetur kibbutz: ùt יַרְשִׁיעֻן *ſontem pronunciabunt.* Exod. 22. 8. occurrit tamen additum infinitivo in מֵחֲרוֹן *ab aſtuando*, ex חֲרוֹן pro חֲרוֹת Pſal. 85. 1.

VI. *Thau* additur infinitivis conſtructis in Kal, verborum primam radicalem amittentium §. 124. & 129. cum gemino ſegol vicarióve patach, & accentu in penultima, בְּגֶשֶׁת *in appropinquando*, & נָגַשׁ Num. 8. 19. ſyncope eſt in לָתֵת *ad dandum*; pro תֶּנֶת à נָתַן, & ſemel in לַלַת *ad pariendum*, pro לָלֶדֶת, à יָלַד 1. Sam. 4. 19.

§. 152. Per Paragogen aliquando ſyllabæ encliticæ דִי, מוֹ, פִי adduntur præfixis, & cum illis ſeparatas dictiones conſtituunt:

Cohæret autem דִי cum בּ, כּ & מ: ùt בְּדִי־רִיק *in vanum:* כְּדֵי־אַרְבֶּה *ſicut locuſtæ:* מִדֵּי־שָׁנָה *ab anno*, מוֹ cum tribus כלב: ùt בְּמוֹ־אֹפֶל *in caligine*, Pſal. 11. 2. כְּמוֹ־פֶתֶן *ſicut aſpis* Pſal. 58. 5. לְמוֹ־פִי *ad os meum.* Job. 40. 3.

Digitized by Google

40. 3. פִּי cum כ & ל: ùt כְּפִי נִדְרוֹ *ſecundum votum ſuum* Num. 6. 21. לְפִי רֹב *ſecundum multiplicari* Levit. 25. 16.

SECTIO UNDECIMA DE ACCENTUS SEDE & SENTENTIARUM DISTINCTIONE.

§. 153. Accentus Tonicus, qui non niſi ultimis penultimíſve dictionum ſyllabis convenit, §. 22. vel propriam ac nativam ſedem obtinet, vel impropriam & accidentariam.

§. 158. Accentus tonicus interdum non ſolùm ſyllabam, cui propriè debebatur, ſed integram quoque dictionem deſerit, quomodo duæ pluréſve dictiones ad unum accentum, poſtremæ adhærentem, referuntur. Abſentiæ illius nota eſt Macaph §. 23. & hinc quoties antecedit vocalis longa (ſiquidem dictio accentu tonico privata deſinat in literam mobilem ſchevatam) iſta vocalis longa vel mutatur in oppoſitam brevem, vel ſi non mutatur, accentu euphonico metheg fulcitur: ùt נְאֻם־יְהוָה *dictum Domini.*

§. 160. Accentus aliquot Tonici ſunt ſimul Diſtinctivi, qui orationem in ſua membra diſtinguunt, ac pauſantes vocantur. Silluk nonniſi ultimæ dictioni verſûs (quam ſemper ſequuntur duo puncta, dicta Sophpaſuk, finis verſus) adhæret, & finem periodi ſeu punctum notat. Atnach & Merca mahpachatum colon indicant: Rebhia ſimplex & alterum Gereſchatum, Sakeph utrumque, Segolta, & nonnunquam Tiphcha utrumque, ſemicolon aut comma deſignant.

INDEX

Digitized by Google

INDEX
Canonum Grammaticorum.

SECTIO I. De Literis.

1. *Linguæ Hebrææ principia.* Pag. 1.
2. *Alphabetum Literarum.* 1.
3. *Mobiles & Quieſcentes.* 2.
4. *Diſtinctio ex organis articulationis.* 3.
5. *Radicales & Serviles.* 3.

SECTIO II. De Punctis.

7. *Puncta quæ, & quotuplicia.* 3.
8. *Sonum moderantia.* 4.
9. *Vocalia.* 4.
10. *Vocales longæ.* 4.
11. *Vocales breves.* 5.
12. *Servilia puncta.* 5.
13. *Privativa vocalium.* 5.
14. *Affectiones conſonantium.* 6.
15. *Diacriticum τοῦ* ש. 6.
16. *Dages.* 7.
17. *Dages lene.* 7.
18. *Dages forte.* 7.
19. *Mappik.* 7.
20. *Tonum moderantia puncta.* 7.
21. *Accentus Tonici,* 8.
22. *Officium commune, & locus.* 11.
23. *Privatio Toni ſeu Makaph.* 11.
24. *Euphonicus Metheg.* 11.
25. *Puncta Critica.* 12.

Digitized by Google

Futurum.

	אַגְלֶה
תַּגְלִי	תַּגְלֶה
תַּגְלֶה	יַגְלֶה
	נַגְלֶה
תַּגְלֶינָה	תַּגְלוּ }
	יַגְלוּ }

Imperativus.

הַגְלִי	הַגְלֵה
הַגְלֶינָה	הַגְלוּ

Infinitivus.

Conſtructus.	Abſolutus.
לְהַגְלוֹת	הַגְלֵה

Participium.

מַגְלָה	מַגְלֶה
מַגְלוֹת	מַגְלִים

H O P H A L.

Præteritum.

הָגְלְתָה	הָגְלָה
הָגְלֵית	הָגְלֵיתָ
	הָגְלֵיתִי
	הָגְלוּ
הָגְלֵיתֶן	הָגְלֵיתֶם
	הָגְלֵינוּ

Futu-

Digitized by Google

Futurum.

אָגְלֶה

תָּגְלֶה   תָּגְלִי

יָגְלֶה   תָּגְלֶה

נָגְלֶה

תָּגְלוּ }
יָגְלוּ }   תָּגְלֶינָה

Imperativus caret.

Infinitivus.

Abſolutus.	Conſtructus.
הָגְלֵה	לְהָגְלוֹת

Participium.

מָגְלֶה   מָגְלָה

מָגְלִים   מָגְלוֹת

HITH-PAHEL.

Præteritum.

הִתְגַּלָּה   הִתְגַּלְּתָה

הִתְגַּלִּיתָ   הִתְגַּלִּית

הִתְגַּלֵּיתִי

הִתְגַּלּוּ

הִתְגַּלִּיתֶם   הִתְגַּלִּיתֶן

הִתְגַּלִּינוּ

Futurum.

Futurum.

	אֶתְגַּלֶּה
תִּתְגַּלִּי	תִּתְגַּלֶּה
תִּתְגַּלֶּה	יִתְגַּלֶּה
	נִתְגַּלֶּה
תִּתְגַּלֶּינָה	תִּתְגַּלּוּ
	יִתְגַּלּוּ

Imperativus.

הִתְגַּלִּי	הִתְגַּלֵּה
הִתְגַּלֶּינָה	הִתְגַּלּוּ

Infinitivus.

Conſtructus	Abſolutus.
לְהִתְגַּלּוֹת	הִתְגַּלֹּה

Participium.

מִתְגַּלָּה	מִתְגַּלֶּה
מִתְגַּלּוֹת	מִתְגַּלִּים

§. 133. *Quieſcentia tertiâ radicali* א & ה frequenter formas permutant, aut permiſcent ex viciſſitudine literarum אהוי §. 3.

§. 134. Quoties Verbum aliquod pluribus anomaliis obnoxium eſt, ſingularum formatio propria obſervanda venit, dummodo concurſus ille anomaliarum locum inveniat. Fit hoc potiſſimum in prima & tertia radicali quomodocunque imperfectis:

ut

Digitized by Google

ùt נִתַּנּוּ *dati ſumus*, à נָתַן Eſr. 9. 8. יַכּוּ *percuſſerunt*, à נָכָה Mich. 4. 14. וַתִּירֶאןָ *& timuerunt*, à יָרֵא Exod. 1. 17.

Itémque in ſecunda quieſcente & tertia deficiente:

ùt וְלַנּוּ *& pernoctabimus*, à לוּן Jud. 19. 13.

Denique in ſecunda quieſcente & tèrtia א:

ùt בָּאתָ *veniſti*, à בּוֹא Joſ. 13. 1. בָּנוּ *venimus*, omiſsô א 1. Sam. 25. 8.

SECTIO IX. DE VERBORUM mutatione propria ob PARTICULAS nonnullas, maximè INSEPARABILES.

§. 136. Verba compoſita conſtructave cum particulis quibusdam maximè inſeparabilibus peculiarem punctationis rationem poſtulant. Particulæ autem illæ ſunt tum Affixa pronomina, tum præfixum Vau, Verbis proprium, tum אַל negativum.

§. 137. Affixa Verbis non minùs quàm Nominibus aut Particulis junguntur.

§. 144. Præfixum Vau cum Verbis interdum præter copulandi, etiam convertendi vim habet, hoc eſt, immutandi ſignificationem Præteriti in eam, quæ Futuri eſt: & viciſſim ſignificationem Futuri in eam, quæ eſt Præteriti. Ab hoc verò officio Vau Converſivum dicitur, ſive *Vau Hippuch*, éſtque aliud Præteriti, aliud Futuri.

§. 145. Vau Converſivum Præteriti punctatione à

Vau

Digitized by Google

Vau ſimpliciter copulativo nihil diſcrepat: mutat autem punctationem Præteriti, nullô affixô aucti, quantum ad accentum, quem deducit ex penultima in ultimam ſyllabam, citra incommodum tamen vocalium longarum, quæ accentum euphonicum accipiunt: ùt וְשָׁבַרְתִּי *& frangam*. Ezech. 30. 22.

§. 146. Vau Converſivum Futuri peculiarem à copulativo habet punctationem; præfigitur enim cum patach, & ad complementum ſyllabæ per dages forte geminat characteriſticam Futuri: ùt וַיִּשְׁמַע *& audivit*. Gen. 28. 7. ante א autem dages ſemper compenſatur producto patach in Kametz: ùt וָאֶשְׁאַל *& interrogavi*. Gen. 24. 47. & ex Jod ſchevato ſemper dages excidit: ùt וַיְמַהֵר *& feſtinavit*. Gen. 18. 6.

Mutat porrò punctationem Futuri quoad accentum, quem retrahit ex ultima in penultimam, ſiquidem ultima ſyllaba accentum amittere, & penultima eum admittere poſſit.

§. 148. Particula אַל negativa, quæ Futura antecedere ſolet, in dehortationibus aut deprecationibus ſæpenumero idem omnino efficit, quod Vau Converſivum Futuri; videlicet retractionem accentus ad penultimam: ùt אַל־תּוֹכַח *ne redarguas*. Prov. 9. 8.

Itemque

Item apocopen tertiæ radicali ה cum mutationibus connexis inducit: ùt אַל־תֵּפֶן *ne reſpicias*, ex תִּפְנֶה Num. 16.15.

SECTIO DECIMA DE EPENTHETICIS ET PARAGOGICIS LITERIS.

§. 150. Per Epentheſin nonnunquam literæ aliquæ dictionibus inſeruntur; Nun quidem frequentiùs, & ad euphoniam, aliæ rariùs, & incerta de cauſa

I. א otioſum eſt in צַוָּאר *collum*, cum omnibus deſcendentibus ac derivatis, צַוְּארֵי *colla*, & צַוְּארֵיהֶם *colla eorum* Joſ. 10. 24. & in pluribus aliis.

II. ד in ſolo vocabulo עִמָּדִי *mecum* Gen. 3. 12. quod tamen aliis radicale eſt à עָמַד *ſtetit*, quaſi *apud me ſtans*, *præſentiſſimè coniunctus*.

III. ה cum patach ſubſcripto inſeritur ante ם & ן affixa, & horum puncto agglutinationis accentum relinquit, כֻּלְּהֶם *omnes illi*, pro כֻּלָּם 2. Sam. 23. 6. accedente inſuper ה paragogico patach iſtud in ſcheva abit, לְכֻלְּהֶנָה *omnibus illis*. 1. Reg. 7. 37.

IV. *Jod* mobile inſertum eſt in לִדְרֽוֹשׁ *ad inquirendum*, pro לִדְרשׁ Eſr. 10. 16. crebriùs autem occurrit Jod otioſum, בְּאִישׁוֹן *in caligine* Prov. 20. 20.

V. נ adſciſcitur aliquando immediatè ante affixa הו, ךָ, נִי.

Digitized by Google

& ה, juncta vel verbis, nulla afformante auctis, vel quibusdam particulis.

Particulæ, quæ hoc נ epentheticum amant, ſunt quinque: אַיִן *non*, אַיֵּה *ubi*, הִנֵּה *ecce*, מִן à *ex*, *de*, & עוֹד *usque*: ut אֵינֶנִּי *non ſum ego.* Exod. 5. 10. אַיֶּכָּה *ubi tu?* cum ה paragogico. Geneſ. 3. 9. הִנְנִי *ecce me* Eſa. 65. 1. מִמֶּנִּי *à me* Geneſ. 22. 12. עוֹדֶנִּי *adhuc ego.* 1. Sam. 20. 14.

§. 151. Per Paragogen dictionum fini nonnunquam accedunt quædam literæ ferè ad elegantiam, vel ob cauſam incertam. Hujus generis ſunt ſex אהוינת ac peculiarem ſingulæ rationem habent.

I. א afformanti Verborum aſyllabæ ו additur, ſed raro, & ex Arabismo, ubi id perpetuum, אָבוּא *voluerunt* Eſa. 28. 12.

II. ה præmittit ſibi kametz, aliquando ſegol, interdum etiam tzeri, ſemper quidem in הִנֵּה *ecce*, ab הֵן unde & הִנֵּה legitur Gen. 19. 2.

III. *Vau* per cholem jungitur Nominibus conſtructis ac juxta regiminis leges mutatis, & accentum ad ſe rapit, וְחַיְתוֹ־אֶרֶץ *& beſtia terræ* ex חַיַּת *abſolutè*, חַיָּה Gen. 1. 24. cum particula יַחַד connectitur per Kametz intercedente aliquando Jod otioso ad formam ו affixi, יַחְדָּיו *pariter* Jer. 46. 12. aliâs יַחְדָּו Gen. 13. 6.

IV. *Jod* præmittit ſibi chirek, cui adhæret accentus, quoties jungitur Nominibus formæ conſtructæ, participiis,

Digitized by Google

piis, infinitivis, particulis בִּלְתִּי וּלְתִּי *præter.* Huc autem non pertinet Jod otioſum, & fœm. in וְאַתִּי *& tu* Judic. 17. 2. & hinc natis, נָתַתִּי *dediſti* Ezech. 16. 18. ac ſimilibus.

V. *Nun* accedit Verborum afformantibus aſyllabis וּ & ִי ad euphoniam, & ſemper accentum poſtulat: ùt יָדְעוּן *noverunt*: Deut. 8. 3. Tum verò nonnunquam pro ſchurek adhibetur kibbutz: ùt יַרְשִׁיעֻן *ſontem pronunciabunt*. Exod. 22. 8. occurrit tamen additum infinitivo in מֵחָרוֹן *ab æſtuando*, ex חָרוֹן pro חָרוֹת Pſal. 85. 1.

VI. *Thau* additur infinitivis conſtructis in Kal, verborum primam radicalem amittentium §. 124. & 129. cum gemino ſegol vicarióve patach, & accentu in penultima, בְּגֶשֶׁת *in appropinquando*, & נָגַשׁ Num. 8. 19. ſyncope eſt in לָתֵת *ad dandum*, pro תֵּנֶת à נָתַן, & ſemel in לָלֵת *ad pariendum*, pro לָלֶדֶת, à יָלַד 1. Sam. 4. 19.

§. 152. Per Paragogen aliquando ſyllabæ encliticæ דִּי, מוֹ, פִּי adduntur præfixis, & cum illis ſeparatas dictiones conſtituunt:

Cohæret autem דִּי cum ב, כ & מ: ùt בְּדֵי־רִיק *in vanum*: כְּדֵי־אַרְבֶּה *ſicut locuſtæ*: מִדֵּי־שָׁנָה *ab anno*, מוֹ cum tribus כלב: ùt בְּמוֹ־אֹפֶל *in caligine*, Pſal. 11. 2. כְּמוֹ־פֶתֶן *ſicut aſpis* Pſal. 58. 5. לְמוֹ־פִי *ad os meum*. Job. 40. 3.

Digitized by Google

40. 3. פִּי cum כ & ל: ut כְּפִי נִדְרוֹ *ſecundum votum ſuum* Num. 6. 21. לְפִי רֹב *ſecundum multiplicari* Levit. 25. 16.

SECTIO UNDECIMA DE ACCENTUS SEDE & SENTENTIARUM DISTINCTIONE.

§. 153. Accentus Tonicus, qui non niſi ultimis penultimíſve dictionum ſyllabis conVenit, §. 22. vel propriam ac nativam ſedem obtinet, vel impropriam & accidentariam.

§. 158. Accentus tonicus interdum non ſolùm ſyllabam, cui propriè debebatur, ſed integram quoque dictionem deſerit, quomodo duæ pluréſve dictiones ad unum accentum, poſtremæ adhærentem, referuntur. Abſentiæ illius nota eſt Macaph §. 23. & hinc quoties antecedit vocalis longa (ſiquidem dictio accentu tonico privata deſinat in literam mobilem ſchevatam) iſta vocalis longa vel mutatur in oppoſitam brevem, vel ſi non mutatur, accentu euphonico metheg fulcitur: ùt נְאֻם־יְהוָה *dictum Domini.*

§. 160. Accentus aliquot Tonici ſunt ſimul Diſtinctivi, qui orationem in ſua membra diſtinguunt, ac pauſantes vocantur. Silluk nonniſi ultimæ dictioni verſûs (quam ſemper ſequuntur duo puncta, dicta Sophpaſuk, finis verſus) adhæret, & finem periodi ſeu punctum notat. Atnach & Merca mahpachatum colon indicant: Rebhia ſimplex & alterum Gereſchatum, Sakeph utrumque, Segolta, & nonnunquam Tiphcha utrumque, ſemicolon aut comma deſignant.

Digitized by Google

INDEX
Canonum Grammaticorum.

SECTIO I. De Literis.

1. *Linguæ Hebrææ principia.* Pag. 1.
2. *Alphabetum Literarum.* 1.
3. *Mobiles & Quieſcentes.* 2.
4. *Diſtinctio ex organis articulationis.* 3.
5. *Radicales & Serviles.* 3.

SECTIO II. De Punctis.

7. *Puncta quæ, & quotuplicia.* 3.
8. *Sonum moderantia.* 4.
9. *Vocalia.* 4.
10. *Vocales longæ.* 4.
11. *Vocales breves.* 5.
12. *Servilia puncta.* 5.
13. *Privativa vocalium.* 5.
14. *Affectiones conſonantium.* 6.
15. *Diacriticum τῦ* ש. 6.
16. *Dages.* 7.
17. *Dages lene.* 7.
18. *Dages forte.* 7.
19. *Mappik.* 7.
20. *Tonum moderantia puncta.* 7.
21. *Accentus Tonici,* 8.
22. *Officium commune, & locus.* 11.
23. *Privatio Toni ſeu Makaph.* 11.
24. *Euphonicus Metheg.* 11.
25. *Puncta Critica.* 12.

Digitized by Google

SECTIO III. De Syllaba.

26. *Conjunctio literarum & punctorum, ejúsq; ordo.* Pag. 11.
27. *Syllaba conſtat conſona & vocali.* 12.
29. *Syllaba vocalis longa perfecta eſt.* 12.
30. *Syllaba vocalis brevis defectiva eſt.* 12.
34. *Quies literarum* אהוי. 12.
35. *Connexio conſonarum per ſcheva.* 12.
36. *Connexio ſchevatis ſimplicis diverſa.* 13.
37. *Mobile jungit conſonam ſequenti vocali.* 13.
38. *Quieſcens jungit conſonam antecedenti vocali.* 13.
40. *Schevata compoſita ſunt mobilia.* 14.
41. *Patach furtivum eſt quieſcens.* 14.
42. *Jod mobile diphthongeſcens.* 14.
43. *Locus Dages lenis.* 15.
44. *Locus Dages fortis proprius.* 17.

SECTIO IV. De Mutatione Punctorum Generali.

46. *Vocales mutabiles vel immutabiles.* 17.
49. *Vocalis longa *carens accentu ante ſcheva quieſcens corripitur: hinc diſtinctio Kametz chatuph à Kametz.* 18.
51. *Vicaria ſchevatis gutturalium propria.* 18.
52. *Patach furtivum cum* חעה. 19.
60. *Dages forte à gutturalibus & Reſch non recipitur.* 19.

SECTIO V. De Nomine.

65. *Partes Orationis.* 20.
66. *Accidentia Nominis.* 20.
67. *Derivatio.* 20.
68. *Qualitas.* 22.
69. *Genus.* 22.
70. *Motio.* 25.
71. *Numerus.* 25.
72. *Caſus.* 28.

73. Com-

73. *Comparatio.* Pag. 30.
74. *Regimen.* 31.
75. *Mutatio, ejúsque cauſa.* 32.

SECTIO VI. De Particula.

91. *Particulæ quid, & quotuplices.* 32.
92. *Declinabiles ſeu Pronomina.* 32.
93. *Pronomina ſeparata.* 32.
94. *Affixa.* 34.
96. *Indeclinabiles particulæ.* 36.
97. *Separatæ.* 36.
101. *Inſeparabiles ſeu Præfixa.* 36.
102. *Præfixum* מ. 37.
103. *Præfixum* ש. 38.
104. *Demonſtrativum* ה. 38.
105. *Interrogativum* ה. 41.
106. *Præfixa* וכלב. 42.

SECTIO VII. De Verbo Perfecto.

107. *Accidentia Verbo.* 45.
108. *Tempora, Perſonæ, Genus, Numerus, Conjugationes, Significatio.* 45.
109. *Mutatio.* 47.
110. *Verbi Perfecti Literæ & Puncta.* 48.
111. *Aliæ literæ ſunt ſerviles.* 48.
112. *Præformantes, earúmque conjunctio.* 48.
113. *Afformantes.* 49.
114. *Syllabicæ, & earum acceſſus.* 49.
115. *Aſyllabæ, & acceſſus illarum.* 50.

SECTIO IIX. De Verbo Imperfecto.

121. *Verba Imperfecta quæ, & quotuplicia.* 58.
122. *Pluriliteræ.* 58.
123. *Defectiva.* 58.
124. *Defectiva primâ Nun.* 58.
125. *Defectiva mediâ, tertiæ ſimili.* 62.

Digitized by Google

126. *Defectiva tertiâ Nun vel Thau.* Pag. 68.
127. *Quieſcentia.* 70.
128. *Quieſcentia primâ Aleph.* 70.
129. *Quieſcentia primâ Jod.* 70.
130. *Quieſcentia mediâ Vau.* 74.
131. *Quieſcentia tertiâ Aleph.* 81.
132. *Quieſcentia tertiâ He.* 87.
133. *Alternatio quieſcentium tertiâ* א *&* ה. 94.
134. *Concurſus plurium anomaliarum.* 94.

SECTIO IX. De Verborum mutatione propria ob Particulas.

136. *Verba conſtructa cum particulis nonnullis.* 95.
137. *Affixa verbis juncta.* 95.
144. *Vau Converſivum.* 95.
145. *Converſivum Præteriti.* 95.
146. *Converſivum Futuri.* 96.
148. *Particula* אַל *cum Futuris.* 96.

SECTIO X. De Literis Epentheticis & Paragogicis.

150. *Literæ Epentheticæ.* 97.
151. *Literæ Paragogicæ.* 98.
152. *Syllaba Paragogica.* 99.

SECTIO XI. De Accentus ſede & diſtinctione.

153. *Sedes toni quotuplex.* 100.
158. *Locus τῦ Mackaph.* 100.
160. *Diſtinctivi qui ſint.* 100.

Mappik & Dages ob typorum defectum hinc inde non expreſſum Lector benevolus addat, aliáque errata, ſi quæ fortean irrepſerint, corrigat.

F I N I S.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

HW 5NPQ %

Digitized by Google

Digitized by Google